

UCHWAŁA NR 692/2014
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU MAZOWIECKIM

z dnia 26 lutego 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.) Rada Miejska w Grodzisku Mazowieckim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji dokument „Strategia rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodziska Mazowieckiego.

§ 3. Traci moc uchwała Nr 266/2004 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie uchwalenia „Strategii rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2003–2013”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

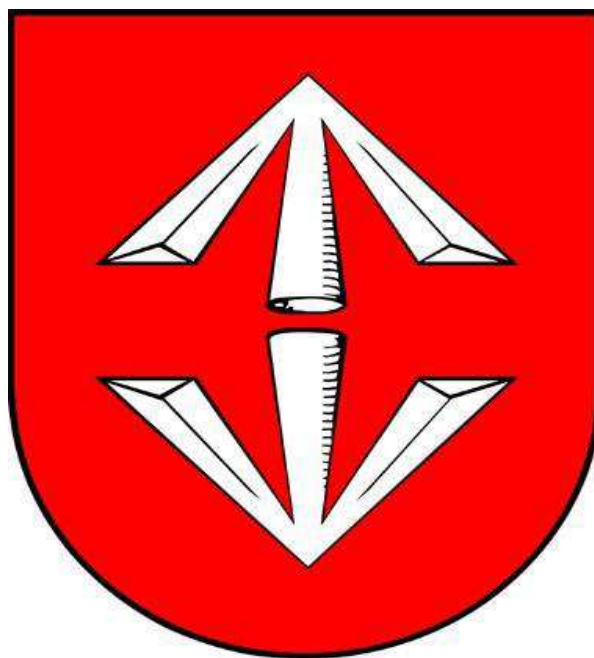
Joanna Wróblewska

Załącznik do Uchwały Nr 692/2014

Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim

z dnia 26 lutego 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI 2014-2024

Grodzisk Mazowiecki 2013

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Autorzy opracowania pragną złożyć podziękowania wszystkim osobom, które wzięły aktywny udział w przygotowaniu Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024.

Szczególne podziękowania za współpracę oraz wielkie zaangażowanie składamy Burmistrzowi Grodziska Mazowieckiego – Panu Grzegorzowi Benedykcińskiemu, pracownikom Urzędu Miejskiego, Radnym Miejskim, a także wszystkim osobom, które wzięły udział w konsultacjach społecznych.

*dr Dariusz Kaczanowski
Rektor Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego
w Żyrardowie*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
2. PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ	7
3. METODOLOGIA	9
4. DIAGNOZA SYTUACJI.....	11
4.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	11
4.1.1. UMIEJSCOWIENIE GMINY W WOJEWÓDZTWIE I KRAJU	11
4.1.2. CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ	12
4.1.3. OPIS ZASOBÓW NATURALNYCH	17
4.1.4. OPIS ZASOBÓW KULTUROWYCH	21
4.2. SFERA SPOŁECZNA.....	25
4.2.1. DEMOGRAFIA.....	25
4.2.2. POZIOM WYKSZTAŁCENIA	31
4.2.3. RYNEK PRACY	36
4.2.4. UCZESTNICTWO W KULTURZE	40
4.3. SFERA GOSPODARCZA	44
4.3.1. GŁÓWNI PRACODAWCY	44
4.3.2. STRUKTURA PODSTAWOWYCH BRANŻ GOSPODARKI	45
4.3.3. ILOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I PRACOWNIKÓW	48
4.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	49
4.4.1. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	49
4.4.2. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA	53
4.4.3. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA	54
4.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	55
4.5.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZA.....	55
4.5.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA	60
4.5.3. INFRASTRUKTURA KULTURY.....	64
4.5.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	67
4.6. ZARZĄDZANIE	70
4.6.1. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE	70
4.6.2. PLANOWANIE STRATEGICZNE I PROMOCJA GMINY	75
4.6.3. KAPITAŁ SPOŁECZNY	80
4.7. PODSUMOWANIE	87
5. ANALIZA SWOT.....	89
6. MISJA I WIZJA GMINY.....	93
7. CELE STRATEGICZNE.....	96
8. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA	97
9. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI	108
9.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2020 ROKU – AKTUALIZACJA	110
9.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 ROKU – INNOWACYJNE MAZOWSZE	113
10. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA	121
11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	124
12. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	126
13. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	126
14. ZAKOŃCZENIE	128

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

1. WSTĘP

W warunkach gospodarki rynkowej nie jest łatwe opracowanie strategii rozwoju, między innymi ze względu na zmienność sytuacji i niepewność działania. Dlatego też strategia nie jest dokumentem zamkniętym. W zależności od zaistniałych okoliczności możliwa jest weryfikacja powziętych założeń, w szczególności konkretyzacja wstępnych celów rozwoju, dostosowanie ich do realnych możliwości jak również wprowadzenie zmian na podstawie analiz. Zaakceptowane w strategii priorytety i cele stanowią podstawę do opracowania szczegółowych projektów i planów działania. Strategia nie może być dokumentem o charakterze życzeniowym, lecz realistycznym programem rozwoju - bowiem podstawowym czynnikiem ograniczającym zamierzenia rozwojowe jest niedobór środków finansowych, będących w dyspozycji władz samorządowych w stosunku do występujących potrzeb.¹

Konkurencyjność zmusza władze samorządowe do opracowania planu strategicznego jako sposobu postępowania w zmieniającym się otoczeniu i znalezienie w systemie ogólnospołecznym takiego miejsca albo wyszukania takich obszarów działalności, które pozwolą uzyskać przewagę nad konkurentami lub też nie spowodują osłabienia danej jednostki terytorialnej, w stosunku do otoczenia bliższego i dalszego. W tej sytuacji zachodzi konieczność opracowania planu strategicznego rozwoju społeczno-ekonomicznego poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

---

¹ Marek Ziółkowski, *Proces formułowania strategii rozwoju gminy*, IPiS, Warszawa 2000r., s. 14.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Przez strategię należy rozumieć wyznaczanie długofalowych celów, których realizacja (poprzez określanie zadań operacyjnych) pozwoli na osiągnięcie sukcesu.²

Celem strategii jest wytyczenie celów, których realizacja przyczyniać się będzie do systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców gminy³, przy jednoczesnym założeniu, że:

1. Nie spowoduje pogorszenia funkcjonowania innych organizmów żywych, tj. takich, które decydują o poprawie warunków życia pokolenia współczesnego i przyszłych populacji;
2. Nie uszczupli potencjału takich zasobów jak woda, gleba, powietrze i nie wpłynie na pogorszenie ich jakości;
3. Nie wpłynie na uszczuplenie dóbr kultury;
4. Nie spowoduje zeszpecenia piękna krajobrazu;
5. Poprawa warunków życia mieszkańców nie może spowodować pogorszenia tych warunków na innych obszarach;
6. Poprawa warunków życia współczesnych pokoleń nie będzie powodować pogorszenia warunków życia przyszłych pokoleń (zasada etyki międzypokoleniowej).

Z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość Strategii do udziału w jej opracowaniu zaproszono przedstawicieli władz, radnych, pracowników Urzędu Miejskiego w Grodzisku Mazowieckim, mieszkańców gminy oraz reprezentantów lokalnych organizacji pozarządowych.

---

² Witold Rakowski, *Strategia rozwoju powiatu żyrardowskiego*, Rocznik Żyrardowski – Tom IV, WSRL, Żyrardów 2006, s. 473.

³ Celem strategicznym i wymiernym efektem skutecznej realizacji ustaleń strategii rozwoju jest poprawa poziomu życia mieszkańców gminy, a nie sam wzrost gospodarczy, który nie musi wpływać na polepszenie warunków życia społeczeństwa.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Strategia stanowi z jednej strony diagnozę stanu obecnego, z drugiej zaś jest usystematyzowanym zbiorem jasno sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działania. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom podejmowanie decyzji oraz rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych, jak również racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy jest warunkiem koniecznym z uwagi na to, że gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej. Inną przesłanką opracowania Strategii jest chęć przyśpieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład gminy miejscowości, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań. Strategia Rozwoju powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, zaktywizować społeczność lokalną oraz zwiększyć jej poczucie tożsamości z miejscem, które zamieszkują.

Najważniejszym celem Strategii Rozwoju jest jednak poprawa warunków życia mieszkańców przy wykorzystaniu mocnych stron gminy oraz szans wynikających z jej geograficznego położenia, potencjału demograficznego, tradycji gospodarczych, walorów środowiskowych oraz uwarunkowań historycznych i kulturowych.

Opracowanie tego dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze gminy. Strategia stanowi ponadto cenne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych przez gminę ścieżkach rozwoju. Poprzedzona dogłębną analizą pozwoliła na identyfikację istniejących problemów, a następnie na wybór optymalnej drogi ich rozwiązania, tj. wyznacza ścieżkę dojścia do celów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

2. PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIA

Prace związane z opracowaniem niniejszego dokumentu zostały rozpoczęte w 2013 roku. Harmonogram prac przedstawiał się następująco:

1. Burmistrz Gminy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania strategii;
2. Sporządzono zapytanie ofertowe w celu wyłonienia podmiotu, który opracuje strategię – zapytanie ofertowe z dnia 11.07.2013r.;
3. Podpisano umowę z wyłonioną w drodze zapytania ofertowego jednostką na opracowanie strategii;
4. I etap prac nad strategią polegał na opracowaniu diagnozy (opis stanu istniejącego), która zawierała dane dotyczące przede wszystkim sytuacji demograficznej, struktury gospodarczej, infrastruktury technicznej. Przeprowadzono również analizę SWOT, a więc identyfikację mocnych i słabych stron gminy oraz wskazanie szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz analizę spójności z dokumentami określającymi strategiczne cele rozwoju zawarte w dokumentach programowych takich jak np. Strategia Województwa Mazowieckiego;
5. II etap polegał na porządkowaniu przedłożonych materiałów otrzymanych z UM oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych – w dniu 26.11.2013r. odbyło się zebranie na temat rozwoju gminy, ich oczekiwań, wizji przyszłości i głównych zadań inwestycyjnych. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele władz, radni, mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

6. Przeprowadzono badanie ankietowe na próbie 363 mieszkańców – opracowanie „Raport z badań” stanowi oddzielny dokument.
7. Po opracowaniu, skompletowaniu i uporządkowaniu zebranych materiałów, zgodnie z umową „Strategię Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024” przekazano Burmistrzowi, a następnie została przekazana Radzie Miejskiej do analizy i uchwalenia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

3. METODOLOGIA

Przystępując do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki, autorzy w oparciu o posiadane dokumenty oraz wyniki konsultacji społecznych starali się w możliwie największym stopniu poznać otoczenie oraz zrozumieć zachodzące w nim procesy. Szczególny nacisk położono na poznanie problemów, potrzeb oraz oczekiwań mieszkańców gminy. Autorzy nie odnosili się do poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2003-2013, ponieważ cele tam założone zostały zrealizowane, co potwierdza sprawozdanie z realizacji zadań przyjętych w strategii.

Proces tworzenia niniejszej strategii był złożony i obejmował kilka faz, wśród których wyróżnić można:

1. Fazę prac przygotowawczych, która obejmowała m.in. czynności związane z diagnozą obecnego stanu gminy oraz wstępną identyfikacją kluczowych problemów, a następnie wyznaczeniem potencjalnych kierunków rozwoju gminy na lata 2014-2024;
2. Fazę planowania działań polegającą na zapoznaniu się ze wszystkimi aktualnymi dokumentami strategicznymi, w ramach której dokonano analizy korelacji między lokalnymi dokumentami wyższego szczebla;
3. Fazę pracy warsztatowej, tj. aktywne planowanie warsztatowe polegające na przeprowadzeniu analizy SWOT oraz wstępnym wyznaczaniu celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań;
4. Fazę konsultacji społecznych mającej na celu poznanie oraz hierarchizację celów i potrzeb mieszkańców gminy;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

5. Fazę ostatecznego wyboru celów strategicznych, operacyjnych, kierunków działań oraz ustaleniu listy konkretnych zadań;
6. Fazę konsultowania i uzgadniania dokumentu strategicznego przed ostatecznym zatwierdzeniem opracowania przez Radę Miejską;
7. Fazę zatwierdzenia Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4. DIAGNOZA SYTUACJI

4.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

4.1.1. Umiejscowienie gminy w województwie i kraju.

Gmina Grodzisk Mazowiecki położona jest w centralnej części Polski, w województwie mazowieckim, około 30 km na południowy zachód od Warszawy (w południowej części Niziny Mazowieckiej na terenie Równiny Łowicko-Błońskiej, na południe od doliny Wisły i Bzury).

Gmina, określana jako miejsko-wiejska, zajmuje obszar 107,03 km². Teren wiejski charakteryzuje się przeważającym udziałem powierzchni rolnych z zabudową w układach ruralistycznych w północnej części gminy oraz terenów rolnych z rozwijającą się zabudową mieszkaniową jednorodzinną, a także występowaniem terenów leśnych na południu gminy.

W skład gminy wchodzi: miasto Grodzisk Mazowiecki (1.319 ha) oraz 33 sołectwa (Adamowizna, Chlebnia, Chrzanów Duży, Chrzanów Mały, Czarny Las, Izdebno Kościelne, Izdebno Nowe, Mościska, Janinów, Kady, Kałęczyn, Kłudno Nowe, Kłudno Stare, Kozerki, Kozery, Kozery Nowe, Kraśnicza Wola, Książenice, Makówka, Marynin, Natolin, Odrano Wola, Opypy, Radonie, Szczęsne, Tłuste, Urszulin, Wężyk, Władków, Wólka Grodziska, Zabłotnia, Żuków Adamów).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 1. Gmina Grodzisk Mazowiecki.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

4.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej.

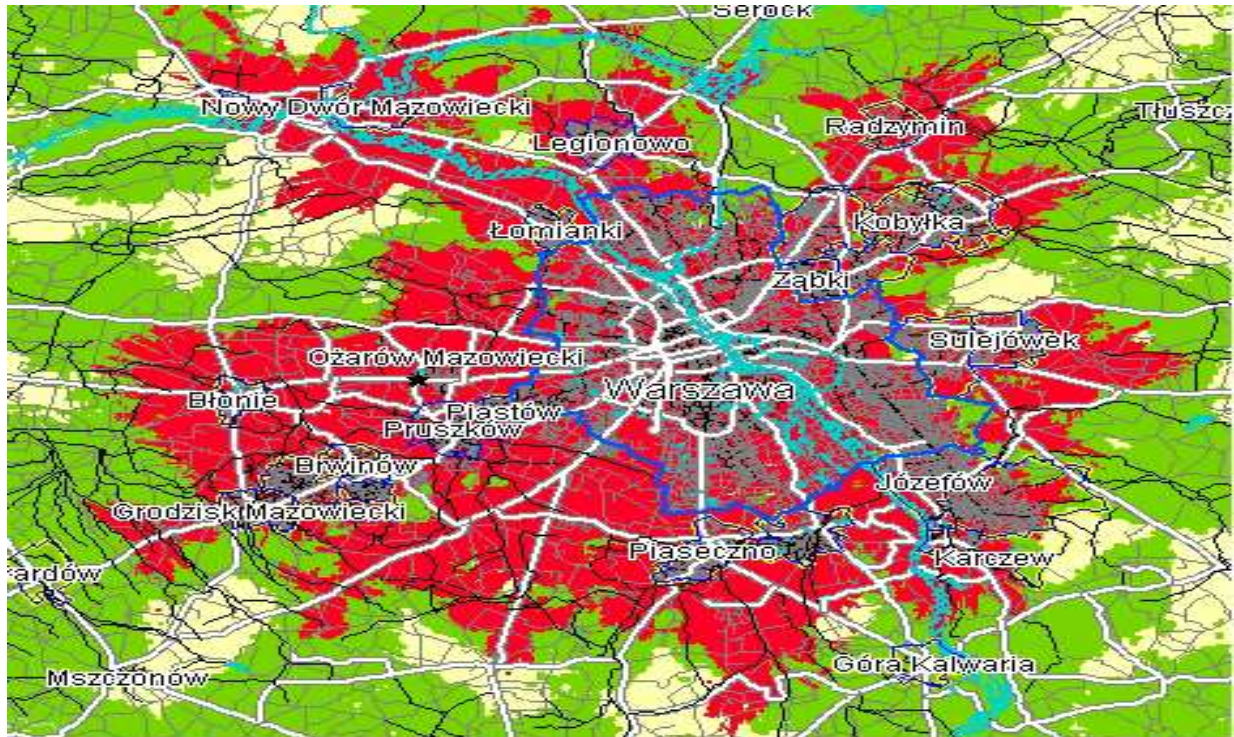
Gmina administracyjnie wchodzi w skład województwa mazowieckiego i położona jest w zachodniej części aglomeracji warszawskiej (zachodnie pasmo aglomeracji, tj. pasmo pruszkowskie), do której wchodzi wszystkie miasta dawnego województwa warszawskiego tworzące silnie powiązany funkcjonalnie organizm przestrzenny. Jest to Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW), który obejmuje jednostki osadnicze w odległości do 30 km od granic administracyjnych miasta, ale poza pierścieniem obejmującym gminy bezpośrednio z nim sąsiadujące.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys.2. Aglomeracja Warszawska.

Źródło: <http://pasjagsm.pl/news/cala-aglomeracja-warszawska>

Oficjalne granice aglomeracji warszawskiej zostały ustalone w 2004r. w „*Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*”, obejmując oprócz Warszawy 15 gmin miejskich, 11 gmin miejsko-wiejskich i 13 gmin wiejskich⁴.

Obszar Metropolitalny Warszawy zamieszkuje 57,1% mieszkańców województwa mazowieckiego (w wariantcie rozszerzonym 58%). Położony

⁴ Zgodnie z podziałem statystycznym kraju na podregiony (wg NUTS) obszar aglomeracji warszawskiej obejmuje dodaną strefę okalającą od zewnątrz o powierzchni 5.391,15 km². Obejmuje ona podregion PL 127 Warszawa (powiat Warszawa) oraz podregion PL 126 warszawski (powiaty: grodziski, grójecki, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, sochaczewski, warszawski zachodni, wołomiński, żyrardowski). Jednakże i ten wyznaczony obszar aglomeracji nie uzyskał aprobaty (P.Swianiewicz) i w 2005r. wyznaczono nowy obszar: wykluczono miasta Żyrardów i Nowy Dwór Mazowiecki, a dodano 3 gminy miejsko-wiejskie i 13 gmin wiejskich. Do dnia dzisiejszego nie ma jednoznacznie zdefiniowanych granic tej aglomeracji. Jedni widzą je w odległości od 20 do 30 km od centrum Warszawy, a inni nawet do 40-50 km.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

on jest w centralnej części regionu i zajmuje ok. 20% jego powierzchni. Jest to obszar o największym potencjale rozwoju społeczno-gospodarczego, mający decydujący wpływ na rozwój całego regionu. Jest ośrodkiem metropolitalnym Mazowsza o wzrastającym znaczeniu europejskim. Jednocześnie ma tu miejsce kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz konfliktów przestrzennych, których skutkiem jest chaos urbanistyczny, spadek jakości przestrzeni oraz degradacja środowiska.

Zbiegające się w OMW korytarze drogowe i kolejowe tworzą wraz z lotniskami w Warszawie i Modlinie, istotny w skali kraju oraz Europy, węzeł transportowy wpisujący się w Transeuropejską Sieć Transportową TEN-T.

Tab. 1. Ludność OMW wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Mazowieckiego”.

Teren	2000	2005	2008
Aglomeracja warszawska	2.525.104	2.580.046	2.628.252
w tym Warszawa	1.689.171	1.697.596	1.709.781
Tereny podmiejskie (bez Warszawy)	835.933	882.450	918.471
w tym ludność miejska	577.249	602.955	621.050
w tym ludność wiejska	258.684	279.49	297.421
Ludność wiejska % całości aglomeracji	10,2	10,8	11,3
Ludność wiejska % terenów podmiejskich	30,9	31,7	32,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl/bankdanych regionalnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

OMW jest centrum życia politycznego, zarządzania państwem, gospodarki i współpracy międzynarodowej, pełni funkcje wiodącego ośrodka nauki i szkolnictwa wyższego, kultury oraz wyspecjalizowanej opieki zdrowotnej. Warszawa jest głównym ośrodkiem badań naukowych, innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy (w OMW zlokalizowana jest ponad połowa jednostek badawczych działających w regionie).

Obszar ten posiada zróżnicowaną strukturę gałęziową przemysłu, m.in. przemysły: elektrotechniczny, elektroniczny, chemiczny, spożywczy, energetyczny, odzieżowy i poligraficzny. Występuje tu najwyższy wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców, który wynosił 155,1 (na Mazowszu średnio – 120,9), a ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej wykazuje tendencję wzrostową.

Grodzisk Mazowiecki znajdując się w strefie aglomeracji warszawskiej, tj. w obszarze przyspieszonego rozwoju, „wyzyskuje” potencjał społeczny i ekonomiczny obszaru podwyższonego potencjału rozwojowego⁵ i tym samym już z racji położenia staje się „magnesem” przyciągającym inwestycje, kapitał i ludzi, a jego potencjał gospodarczy i społeczny jest w stanie podejmować skuteczną konkurencję z innymi ośrodkami⁶. Gmina Grodzisk Mazowiecki należy do najbogatszych, pod względem wysokości dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, gmin w Polsce. Duża liczba mieszkańców aglomeracji, zgromadzonej na stosunkowo niewielkim obszarze, to olbrzymi lokalny rynek zbytu. Mieszkańcy mają dostęp do warszawskiego rynku pracy (i relatywnie wysokich dochodów), rynku towarów i usług oferowanych przez Warszawę – głównie

---

⁵ G. Gorzelak, *Rozwój regionalny Polski w warunkach kryzysu i reformy. Rozwój regionalny – Rozwój lokalny – samorząd terytorialny*, Instytut Gospodarki Przestrzennej WGiSR UW, Warszawa 1989, s.34.

⁶ M. Pytlak, *Przemiany społeczno-gospodarcze miasta w strefie podmiejskiej aglomeracji na przykładzie Grodziska Mazowieckiego*, Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, Żyrardów 2011, s. 130.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

intelektualnych (uczelnie, centra badawcze) i komunikacyjnych. Otoczenie Warszawy staje się rynkiem usług rekreacyjnych, związanych nie tylko z wypoczynkiem weekendowym, ale i sprzedażą terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Gmina Grodzisk Mazowiecki wykorzystuje tzw. miękkie szanse rozwoju, zwłaszcza w zakresie ducha przedsiębiorczości, związanego nie tylko z chłonnością rynku, ale również potencjalnymi możliwościami kontaktów, również międzynarodowych (korzyści marketingowe), poziomem uzyskiwanych dochodów oraz poziomem wykształcenia.⁷

Położenie w strefie bezpośredniego oddziaływania aglomeracji warszawskiej ma dla rozwoju gminy również ujemne znaczenie. Można do nich zaliczyć:

- napływ dużej liczby nowych mieszkańców powoduje koncentrację zabudowy,
- zwiększoną intensywność hałasu i wytwarzanego zanieczyszczenia,
- degradację posiadanych zasobów przyrody,
- przeciążenie komunikacji miejskiej oraz pogorszenie jakości dróg (niewydolność komunikacyjna),
- pogłębiające się różnice dochodów uzyskiwanych w Warszawie i Grodzisku Mazowieckim,
- przenoszenie wielkomiejskiego trybu życia z jego problemami.

---

⁷ G.Kaliński, *Mazowsze. Tradycja i współczesność*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1999, s.89-100.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4.1.3. Opis zasobów naturalnych.⁸

Środowisko przyrodnicze Gminy Grodzisk Mazowiecki zostało bardzo mocno przekształcone w wyniku wielowiekowej aktywności człowieka. Teren Gminy Grodzisk Mazowiecki jest generalnie równinny, przecięty dolinami trzech niedużych rzek: Rokitnicy, Rokicianki i Mrownej, które płyną z południa na północ - zgodnie z nachyleniem powierzchni. Najwyżej położony punkt gminy znajduje się w okolicach wsi Marynin (143,8 m n.p.m.), a najniższy w korycie rzeki Rokitnicy, koło wsi Żuków (88,6 m n.p.m.). Układ hydrograficzny gminy należy w całości do zlewni rzeki Utraty oraz w małej części do zlewni Pisi Tucznej.

Na terenach użytkowanych rolniczo dominują gleby płowe i brunatne. W obniżeniach terenowych występują gleby torfiaste i murszaste. Według bonitacji gleby klasy II, III, IV stanowią połowę gruntów, pozostałe to gleby klasy V i VI.

Tereny zabudowane gminy zajmują 16,5% jej powierzchni. Największy udział mają tereny rolne - 71,6%, grunty leśne natomiast stanowią jedynie 9,3%. Około 1,9% powierzchni pokrywają wody powierzchniowe - składają się na nie naturalne: ciek i zbiorniki wodne oraz zbiorniki sztuczne (retencyjne i hodowlane).

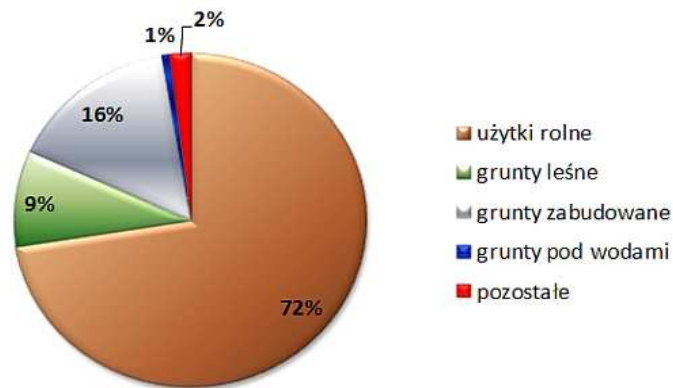
---

⁸ W 2012 roku została opracowana ekofizjografia miasta i gminy Grodzisk Mazowiecki. Opracowano również dokument charakteryzujący warunki gruntowo-wodne na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 3. Struktura gruntów w gminie Grodzisk Mazowiecki.

Źródło: Materiały UM Grodzisk Mazowiecki.

Ze względu na unikatowość, bliskość aglomeracji warszawskiej i zachodzące procesy urbanizacji, na terenie gminy znajdują się obiekty przyrodnicze objęte różnorodnymi formami ochrony. Obszary chronione są powiązane z występowaniem ciągu ekologicznego wzdłuż rzek: Mrowna, Rokicianka i Rokitnica.

Środowisko przyrodnicze miasta tworzą: zieleń przyuliczna, park Skarbków, skwery i zieleńce, stawy Goliana i Walczewskiego, zieleń nadrzeczna rzek Mrowny, Rokitnicy, zieleń ciągów pieszych i ogrodów prywatnych, a także towarzysząca obiektom zabytkowym oraz użyteczności publicznej.

Atutem Grodziska Mazowieckiego jest czytelny układ przestrzenny. Linia kolejowa dzieli miasto i gminę na dwie strefy różniące się typem zabudowy i przeznaczeniem gruntów. Grodzisk Mazowiecki posiada wyraźne wyodrębnione centrum (plac-deptak) z najbliższym otoczeniem, w którym koncentruje się życie mieszkańców, gdzie zgromadzone są obiekty gastronomiczne, handlowe i rozrywkowe.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Część północna użytkowana jest głównie rolniczo i przemysłowo, ale wraz z rozwojem miasta, w coraz większym stopniu zmienia swoją funkcję rolniczą na przemysłową. Brak jest na tym obszarze większych skupisk leśnych, ale za to obficie występują stawy powstałe w dawnych wyrobiskach glinianych (Natolin, Chrzanów, Kraśnicza Wola) z typową roślinnością szuwarową. Południowa część gminy, atrakcyjniejsza pod względem przyrodniczym również coraz rzadziej użytkowana jest rolniczo. Grodzisk Mazowiecki podlega znacznym tendencjom urbanizowania – jest atrakcyjnym obszarem rozwoju zabudowy mieszkaniowej cieszącym się dużym zainteresowaniem inwestorów.

W celu zachowania mazowieckiego krajobrazu 1.506 ha południowej części gminy zostało włączone w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Ponadto w skład WOChK zostały włączone tereny w promieniu 20m po obydwu stronach rzeki Rokitnicy na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki. Można tu często spotkać sarny, dziki, kuny i zające, a także różne gatunki ptaków drapieżnych (jastrzębie, sokoły, krogulce i sowy) oraz ptaków wodnych (żurawie, łabędzie i perkozy). Obecnie trwają starania, aby w celu lepszej ochrony tego wyjątkowego rejonu, na terenie powiatu grodziskiego utworzyć Park Krajobrazowy „Ziemia Chełmońskiego”. Malowniczy, typowo mazowiecki krajobraz, urozmaicają niewielkie kompleksy leśne w okolicach wsi Mościska, Marynin i Książenice. Są to głównie lasy mieszane sosnowo-dębowe. Kilka dobrze zachowanych starych parków z bogatym drzewostanem i pomnikowymi okazami drzew możemy znaleźć zarówno na terenie miasta (Park Skarbków oraz park otaczający willę „Kaprys”) jak i we wsiach: Adamowizna, Chlebnia, Izdebno Kościelne, Kłudno Stare, Kraśnicza Wola, Książenice, Opypy, Radonie, Żuków.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Powierzchnia lasów ogółem w gminie w 2011r. wynosiła 757,2 ha, w tym aż 285,2 ha było własnością Skarbu Państwa, tylko 11 ha należało do gminy, a 455 ha do właścicieli prywatnych. Lasy zajmują poniżej 10% powierzchni gminy.

Ochrona pomnikowa uznawana jest za najstarszą i jednocześnie pierwszą świadomie wprowadzoną formę ochrony przyrody. Zgodnie z aktualnie obowiązującą w Polsce ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości:

- przyrodniczej;
- naukowej;
- kulturowej;
- historycznej;
- krajobrazowej.

Ponadto obiekty o statusie pomnika przyrody muszą się odznaczać indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, np.:

- okazałe drzewa czy też krzewy gatunków rodzimych lub obcych;
- źródła;
- wodospady;
- wywierzyska;
- skałki;
- jary;
- głązy narzutowe;
- jaskinie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pomnikiem przyrody może być pojedynczy obiekt przyrodniczy, a także ich zespoły np. aleje drzew, jeżeli spełniają odpowiednie warunki pod względem wartości przyrodniczej i unikatowości występowania. Ilość pomników przyrody i ich różnorodność na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki jest większa niż średnia w gminach województwa mazowieckiego. Na terenie województwa mazowieckiego w roku 2011 znajdowało się 4398 pomników przyrody, co daje średnio 14 pomników przyrody na jedną gminę. Ochroną pomnikową indywidualną oraz grupową w gminie Grodzisk Mazowiecki objęto 88 drzew oraz aleję grabową liczącą 160 sztuk drzew, co daje łącznie 254 drzewa. Ponadto na terenie Gminy znajduje się jeden głaz narzutowy objęty ochroną pomnikową.

Zaledwie 22 km na północ od Grodziska Mazowieckiego znajduje się Kampinoski Park Narodowy - jedyny tak duży kompleks leśny położony w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy. Natomiast na terenie gminy największą wartość, jako ostoja rzadkich gatunków flory i fauny, mają stawy we wsi Kraśnicza Wola, a także kompleks wchodzący w skład Nadleśnictwa Chojnów, na terenie miejscowości Mościska oraz Makówka.

4.1.4. Opis zasobów kulturowych.

Kultura jest pojęciem niezwykle szerokim, dotyczy dorobku duchowego i materialnego przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Najcenniejszym obiektem archeologicznym w gminie jest wczesnośredniowieczne słowiańskie grodzisko położone we wsi Chlebnia, zwane potocznie „Szwedzkimi Górąmi”. Grodzisko jest pozostałością istniejącej tu w XI i XII w. osady obronnej, która była najprawdopodobniej siedzibą rycerską. Historyczny charakter warowni może być wykorzystany jako element promocyjny Gminy (warownia powinna być objęta specjalną troską).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W otoczeniu warowni powstawały osady podgrodowe. Na miejscu jednej z nich rozwinęła się wieś, a potem miasto Grodzisk. Na terenie miasta znajdują się liczne, warte odwiedzenia, obiekty zabytkowe. Do najciekawszych z nich należą:

- Kościół Parafialny p.w. Św. Anny - ufundowany przez Wojciecha Mokronoskiego w 1687r. Murowany, wybudowany w stylu eklektycznym. We wnętrzu wyposażenie renesansowe i barokowe.
- Kaplica p.w. Św. Krzyża - wybudowana w 1713r. jako wotum dziękczynne po wygaśnięciu epidemii cholery.
- Dworek Skarbków - wybudowany w II połowie XVIII w. w stylu barokowo-klasycystycznym. Rodowa siedziba kolejnych właścicieli Grodziska. We wnętrzu znajdują się unikalne polichromie autorstwa Jana Bogumiła Plerscha z 1782r. Aktualnie jest siedzibą Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia.
- Cmentarz Żydowski - założony w 1780r. Na jego dzisiejszym terenie znajduje się 277 zabytkowych nagrobków. Do 1941r. stanowił miejsce pochówku Żydów mieszkających w Grodzisku i okolicach.
- Budynek byłego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego - powstał w 1884r. Aktualnie jest siedzibą Szkoły Podstawowej Nr 1.
- Willa „Foksal” - wybudowana przez rodzinę Mokronoskich w 1845-46r. z przeznaczeniem na dom zjazdny o charakterystycznym kształcie lokomotywy.
- Willa „Kaprys” - pochodzi z 1886r. W jej otoczeniu znajduje się stara powozownia oraz zabytkowy park ze stawem i rzeźbami.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Willa „Radogoszcz” - wybudowana w końcu XIX w. Siedziba galerii etnograficznej prowadzonej przez Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki.
- Willa „Kniaziew” - postawiona w 1911r. na letnią rezydencję gen. Eugeniusza Dmitriewicza Kniaziewa - inżyniera fortyfikacji wojennych wojsk rosyjskich stacjonujących w Warszawie.

Istotne znaczenie dla krajobrazu miasta ma zabytkowy układ urbanistyczny centrum - budynki przy Pl. Wolności, Pl. Króla Zygmunta

Starego oraz północna część zabudowań ul. Sienkiewicza. W latach 1993-1994 ze środków budżetu gminy zmodernizowano całkowicie główną ulicę miasta wyłączając ją z ruchu drogowego. Wzdłuż ul. 11 Listopada utworzono reprezentacyjny pasaż miejski, urozmaicony wieloma skwerami zieleni, ławeczkami i ozdobnym oświetleniem. W ostatnich latach wzdłuż grodziskiego deptaka prywatni inwestorzy wybudowali wiele nowych kamienic, które znacznie poprawiły wizerunek miasta. Ciekawie prezentuje się również architektura dworca PKP, wybudowanego w latach 20-tych XX w., który w 1995r. z okazji obchodów 150-lecia otwarcia Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej został poddany gruntownemu remontowi. Jest on jednym z najpiękniejszych przykładów zastosowania stylu dworkowego w budynkach użyteczności publicznej.

Zachowany do dziś krajobraz kulturowy obszarów wiejskich gminy kształtował się w końcu XIX i początku XX w. Najcenniejszą grupę obiektów zabytkowych stanowią zespoły dworskie - budynki wraz z otaczającymi je parkami. Część z nich jest obecnie własnością prywatną, dzięki czemu zostały odrestaurowane jak np. dwór w Oypach pochodzący z 1900r., czy dwory w Adamowiźnie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 2. Zestawienie zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

lp	nazwa zabytku	adres / lokalizacja	rejestr zabytków
1	Kościół par. p.w. św. Anny	Grodzisk Mazowiecki, pl. Zygmunta Starego 2A	1028/451/62 z 23.03.1962
2	Kaplica p.w. Świętego Krzyża (przedpogrzebowa)	Grodzisk Mazowiecki, pl. Zygmunta Starego	1029/451/62 z 23.03.1962
3	Cmentarz żydowski	Grodzisk Mazowiecki, ul. Żydowska	1607 z 27.02.1996
4	Brama przy cmentarzu żydowskim	Grodzisk Mazowiecki, ul. Żydowska	1607 z 27.02.1996
5	Dawny dworzec kolejowy	Grodzisk Mazowiecki, ul. Bartniaka 28	1031/1088 z 7.01.1975, 1155 z 22.05.1975
6	Budowla podziemna przy dworcu kolei warszawsko-wiedeńskiej	Grodzisk Mazowiecki, ul. Bartniaka 28	1031/1088 z 7.01.1975
7	Dom z ogrodem	Grodzisk Mazowiecki, ul. Kilińskiego 12	1612 z 9.09.1996
8	Willa "Kaprys"	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1/3	1199 z 25.10.1982
9	Budynek gospodarczy w zespole willowym	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1/3	1199 z 25.10.1982
10	Stajnia w zespole willowym	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1/3	1199 z 25.10.1982
11	Park w zespole willowym	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1/3	1199 z 25.10.1982
12	Pałacyk	Grodzisk Mazowiecki, ul. Sienkiewicza 31	1030/454/62 z 23.03.1962
13	Dwór „Dom Skarbka”	Grodzisk Mazowiecki, ul. Parkowa 1	51/5/55 z 21.09.1955
14	Dwór w zespole dworskim	Adamowizna 90D	A-42 z 10.02.2003
15	Park w zespole dworskim	Adamowizna 90D	A-42 z 10.02.2003
16	Willa z ogrodem	Adamowizna 90	A-43 z 10.02.2003
17	Dwór w zespole dworskim	Chlebnia 54	993 A z 23.09.1980
18	Park w zespole dworskim	Chlebnia 54	993 A z 23.09.1980
19	Kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne, ul. ks. Oziębłowskiego 12	1034/456/62 z 23.03.1962
20	Dzwonnica przy kościele p.w. Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne, ul. ks. Oziębłowskiego 12	1034/456/62 z 23.03.1962
21	Cmentarz par. rzym.-kat. p.w. św. Michała Archanioła	Izdebno Kościelne	1400 z 15.01.1990
22	Dwór w zespole dworskim	Izdebno Kościelne, ul. ks. Oziębłowskiego 20	1035/457/62 z 23.03.1962
23	Park w zespole dworskim	Izdebno Kościelne, ul. ks. Oziębłowskiego 20	1035/457/62 z 23.03.1962
24	Park	Kłudzienko	1126/68 z 19.04.1957
25	Park	Krańcicza Wola	1051/458 z 23.03.1962
26	Park	Książnice	A-986 z 3.08.1979
27	Dwór w zespole dworskim	Opypy, ul. Mazowiecka 163	A-927 z 22.10.1981
28	Park w zespole dworskim	Opypy, ul. Mazowiecka 163	A-927 z 22.10.1981
29	Dwór w zespole dworskim	Radonie, ul. Widokowa 40	990 A z 17.12.1979, 1158 z 22.05.1975
30	Park w zespole dworskim	Radonie, ul. Widokowa 40	990 A z 17.12.1979, 1158 z 22.05.1975
31	Stajnia w zespole dworskim	Radonie, ul. Widokowa 40	990 A z 17.12.1979, 1159 z 22.05.1975
32	Park w zespole dworskim	Stare Kłudno	1046/723/62 z 5.05.1962
33	Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego	Żuków 39	1125/462 z 23.03.1962
34	Dzwonnica przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego	Żuków 39	1125/462 z 23.03.1962
35	Cmentarz rzymsko-katolicki	Żuków	1399 z 19.01.1990
36	Dwór w zespole dworskim	Żuków 1A	A-985 z 3.08.1979
37	Park w zespole dworskim	Żuków 1 A	A-985 z 3.08.1979

Źródło: Raport pn. „Gminna ewidencja zabytków Miasta i Gminy Grodzisk Mazowiecki”, 2008r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Najcenniejszym zabytkiem sakralnym gminy jest drewniany Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Żukowie wybudowany w latach 1676-1677 i remontowany w XIX i XX w. oraz w 2013 roku. Wystrój wnętrza pochodzi z okresu baroku (XVII/XVIII). Obok kościółka stoi drewniana dzwonnica z XVII w.

Przez południową część gminy przebiega niebieski szlak turystyczny „Śladami Chełmońskiego”. 4 km na południe od miasta, we wsi Adamowizna na szlaku tym znajdują się dawne młyńskie stawy otoczone niewielkimi pagórkami porośniętymi lasem. Ten uroczy zakątek od dziesiątków lat zwany jest „Chełmoniami” - nazwa ta pochodzi od nazwiska właściciela stojącej nad stawem willi, wybudowanej w stylu polskich dworców, w której mieszkał dr Adam Chełmoński, lekarz - młodsi brat znanego malarza, Józefa Chełmońskiego.

4.2. SFERA SPOŁECZNA

4.2.1. Demografia

Liczba ludności jest podstawowym miernikiem, który nie tylko określa wielkość miasta, ale wskazuje również na jego rangę w systemie osadniczym. W rozwoju demograficznym gminy możemy wyróżnić trzy etapy, które uwarunkowane są rozwojem gospodarczym miasta oraz intensywnością budownictwa mieszkaniowego. Pierwszy etap (do 1970r.) charakteryzował się spadkiem znaczenia miasta na zachodnim Mazowszu, co było spowodowane fatalną gospodarką ówczesnych władz oraz szybkim rozwojem innych miast w podregionie warszawskim. W tym okresie miasto zanotowało jedną z najniższych wartości dynamik rozwoju ludności (28%).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Etap drugi (lata 1970-1989), to stopniowe odradzanie się miasta jako ośrodka przemysłowego, następnie usługowo-przemysłowego. Dążono przy tym do rozszerzenia funkcji mieszkaniowej dzięki rozbudowującej swe zasoby spółdzielni mieszkaniowej. Od połowy lat 80. coraz większą rolę w rozwoju demograficznym zaczęła odgrywać ludność napływowa, a miasto zaczęło spełniać funkcję „sypialni” dla ludności pracującej w Warszawie.

Trzeci etap (po 1989r.) objął przemiany ustrojowe, które wpłynęły korzystnie na rozwój demograficzny miasta. Grodzisk Mazowiecki ponownie stał się miastem powiatowym, znacznie rozszerzając swój zasięg i skutecznie konkurując z innymi większymi od siebie miastami pod względem oferowania lepszych warunków dla migrującej ludności. Liczba mieszkańców w gminie stale rośnie i w ciągu 4 ostatnich lat zwiększyła się o 2.529 osób.

Rys. 4. Liczba ludności w Grodzisku Mazowieckim w latach 2008-2012.

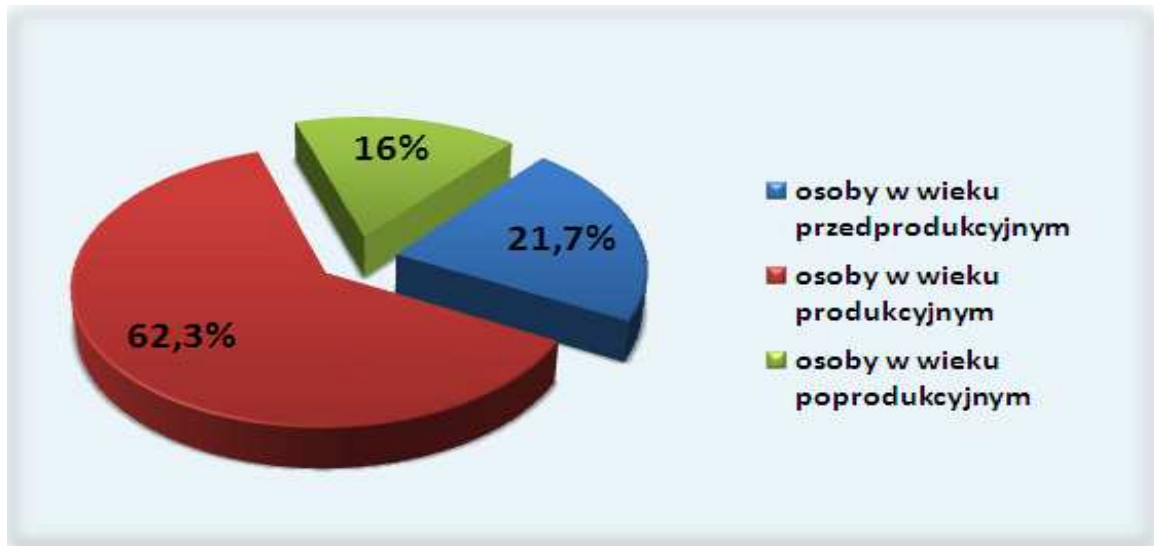

Źródło: Materiały UM Grodzisk Mazowiecki

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 5. Struktura mieszkańców Grodziska Mazowieckiego w 2012r.

Źródło: Materiały UM Grodzisk Mazowiecki.

Ogólna liczba ludności gminy w 2012r. wyniosła 41.299, w tym mieszkańców miasta – 28.689 a mieszkańców terenów wiejskich – 12.610. Gęstość zaludnienia – 386 osób/km². W 2011r. w mieście Grodzisku Mazowieckim na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet, a w gminie – 114. w 2012r. ten stosunek wynosił: w mieście – 115 kobiet, a w gminie 112.

Przemiany ekonomiczno-społeczne, jakie miały miejsce na początku lat 90 zapoczątkowały proces spadkowej tendencji liczby urodzeń. Powodów tego stanu rzeczy było wiele: wzrost aktywności zawodowej kobiet, rosnąca konkurencja na rynku pracy, wzrost kosztów utrzymania, zmiany trybu życia na bardziej aktywny itp. Rosnąca skala nierówności ekonomicznych i społecznych przy jednoczesnym spadku poziomu życia i braku poczucia bezpieczeństwa socjalnego spowodowała, że w społeczeństwie wzrosło zagrożenie ubóstwem.

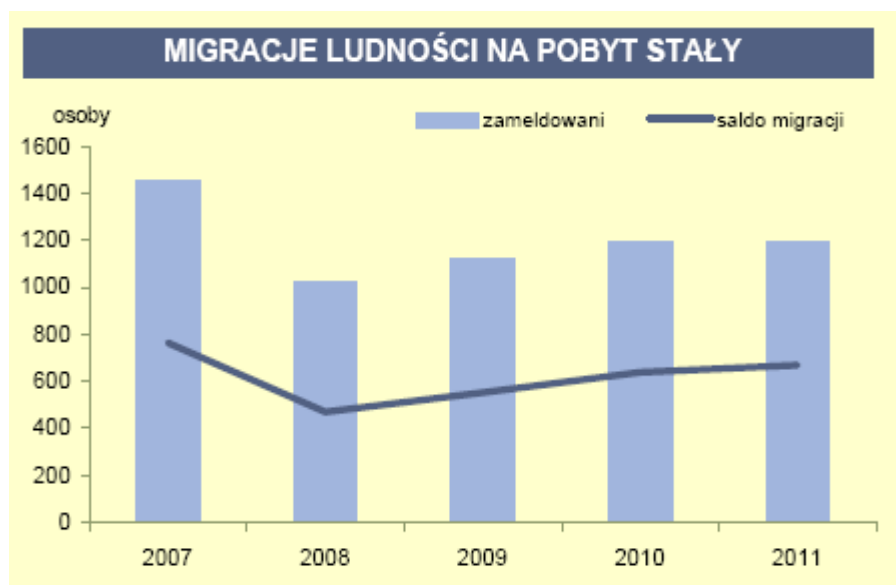

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W Grodzisku Mazowieckim na przestrzeni lat 1991-2005 odnotowano ujemny przyrost naturalny. Niekorzystne tendencje zahamowane zostały w latach 2006-2008, w których zanotowano dodatni przyrost naturalny. W 2011 roku w Grodzisku Mazowieckim przyrost naturalny wyniósł 229, a w 2012r. - 116 osób.

Migracje ludności mają bezpośredni wpływ na stan i strukturę ludności danej gminy. W przypadku Grodziska Mazowieckiego dynamika zmian liczby ludności uwarunkowana była w znacznej mierze przez przyrost migracyjny (wyjątkiem były lata 1978-1980). Był to w szczególności okres intensywnego rozwoju Grodziskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i późne lata 90., czyli okres dynamicznego rozwoju gospodarczego miasta (powstały nowe zakłady przemysłowe a władze samorządowe stworzyły korzystne warunki do rozwoju usług i realizacji różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego).

Rys. 6. Migracje ludności na pobyt stały w latach 2007-2011.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2012r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Do znacznego zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Grodziska Mazowieckiego przyczyniła się intensywnie rozbudowywana infrastruktura techniczna (sieć kanalizacyjna oraz drogi) oraz możliwość zaspokajania różnorodnych potrzeb z zakresu kultury i sportu. Nie bez znaczenia były również czynniki ekonomiczne w postaci bogatej oferty mieszkaniowej oraz niski koszt zakupu działek pod budownictwo. Również walory przyrodnicze, dobre połączenia komunikacyjne z Warszawą oraz znacznie większy niż w innych miastach aglomeracji poziom bezpieczeństwa, były czynnikami wpływającymi na decyzję osiedlenia się. Pod tym względem należy uznać, że Grodzisk Mazowiecki jest miastem atrakcyjnym z osiedleńczego punktu widzenia. Rozwój i „otwarcie się” miasta oraz ciągły proces dostosowywania się do nowych warunków otoczenia pozytywnie wpłynie na kierunek zmian w liczbie ludności. Oznacza to jednak, że dalszy rozwój miasta zależy od podniesienia lub co najmniej utrzymania istniejącego poziomu jego atrakcyjności, warunkujących napływ nowych mieszkańców (atrakcyjność Grodziska Mazowieckiego jako miejsca zamieszkania wśród warszawiaków rośnie)⁹. W 2012r. zameldowało się 338 cudzoziemców.

Z uwagi na młody wiek migrantów, wpłynęłoby to korzystnie zarówno na strukturę wieku, jak też na wielkość przyrostu naturalnego. Dlatego też, władze lokalne powinny podjąć działania zmierzające do stworzenia miejsc pracy, warunków mieszkaniowych, opieki nad dziećmi oraz możliwości rozwoju osobistego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

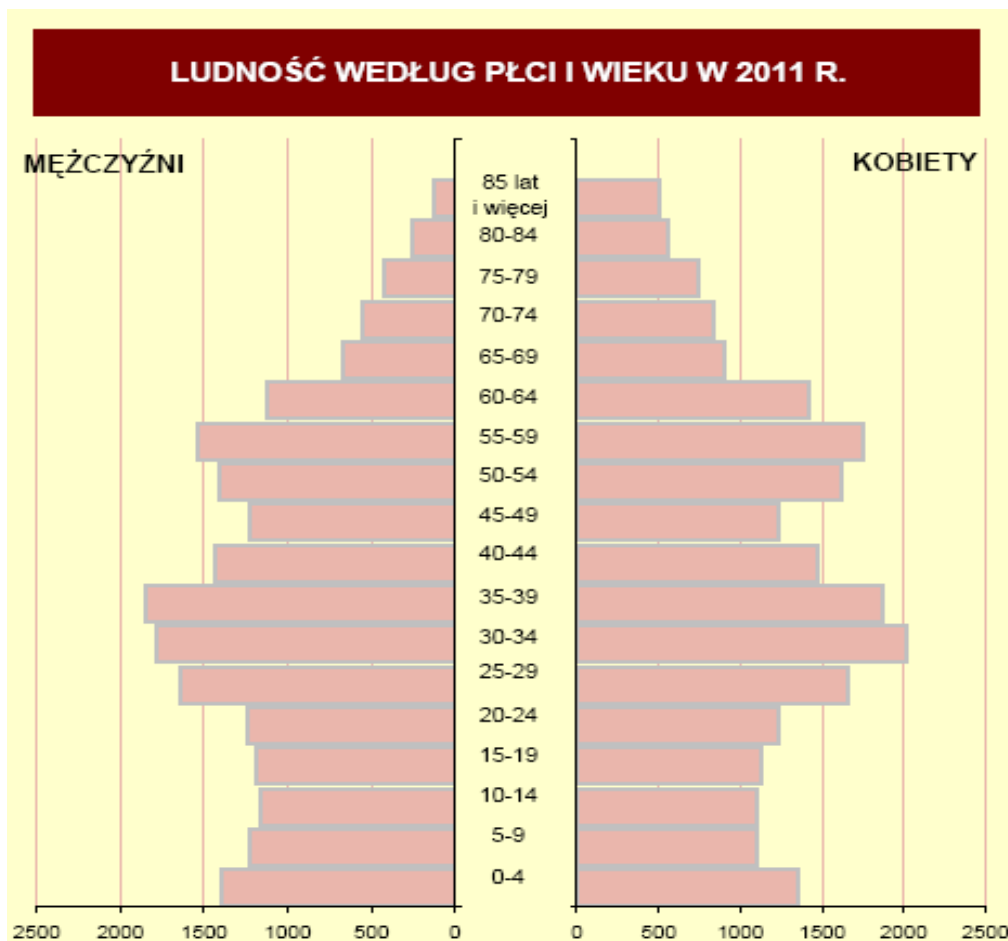
---

⁹ Dokonane analizy migracji ludności przez W.Rakowskiego (w latach 70.) i B.Dudzińską (w 2000r.), wykazały wyraźne kierunki wybierane przez migrantów oraz atrakcyjność Grodziska Mazowieckiego dla mieszkańców stolicy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 7. Ludność wg płci i wieku w 2011r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2012r.

Na przestrzeni lat w Grodzisku Mazowieckim zachodziły bardzo wyraźne zmiany zarówno w liczbie, jak też i w strukturze ludności (młode powojenne pokolenie weszło pod koniec lat 60. w okres starości demograficznej). Proces ten zachodził w podobnym stopniu również w innych miastach aglomeracji warszawskiej, a głównymi czynnikami powodującymi te zmiany były: zmniejszająca się liczba urodzeń, przesuwanie się roczników wyżowych przez kolejne grupy wieku oraz przedłużanie się przeciętnej długości trwania życia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Oznacza to, że w przyszłości przy zachowanej strukturze sytuacja Grodziska Mazowieckiego pod tym względem będzie ulegać pogorszeniu, tzn. mniej osób będzie wchodzić w wiek produkcyjny, więcej natomiast zasilać będzie i tak liczną grupę osób starszych. Oznacza to naruszenie równowagi pokoleniowej, ponieważ przy zachowaniu dotychczasowych trendów rozwoju będzie coraz mniej dzieci, a tym samym potencjalnych przyszłych pracowników, a coraz więcej osób w wieku poprodukcyjnym.

Dynamika zmian demograficzno-społecznych powoduje, że społeczność Grodziska Mazowieckiego znajduje się w stanie ciągłego przekształcania się. Mniejsze znaczenie mają różnice zawodowe, związane z wykształceniem, wiekiem i dochodami, rośnie natomiast zależność czasu zamieszkania w określonym miejscu, od stopnia adaptacji do warunków otoczenia. Należy tu podkreślić, że nasilona migracja utrudnia pełną integrację i powstawanie trwałych wzorców, a także przystosowanie się i uczestnictwo w życiu miasta.

4.2.2. Poziom wykształcenia

Gmina jest organem prowadzącym dla funkcjonujących na jej terenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych, a także prowadzi ewidencję niepublicznych placówek oświatowych.

Od 2011 roku Gmina prowadzi także rejestr żłobków i klubów dziecięcych. Aktualnie na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 7 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, oferujących łącznie 109 miejsc.

Duża zmiana na przestrzeni ostatnich 5 lat nastąpiła w zakresie opieki przedszkolnej. W 2008 roku istniało 14 placówek z oddziałami przedszkolnymi, w tym 5 niepublicznych. Opieką objętych było 995 dzieci, co stanowiło ok. 60% dzieci w wieku 3-6 lat. Wzrost liczby ludności

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

w mieście i gminie spowodował rosnące zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach. Na przestrzeni lat 2009-2012 liczba placówek wzrosła do 31, a tym samym wzrosła też liczba miejsc przedszkolnych. W 2012 roku liczba dzieci w przedszkolach na terenie gminy wyniosła już 1.927, co stanowiło ok. 90% dzieci w wieku 3-6 lat.

Ludność gminy wg edukacyjnych grup w 2012r. kształtowała się następująco:

pobyty stałe i czasowe

0-2 lata – 1.605 osób

3-6 lat – 2.351 osób

7-12 lat – 2.715 osób

13-15 lat – 1.317 osób

pobyty stałe

0-2 lata – 1.567 osób

3-6 lat – 2.276 osób

7-12 lat – 2.627 osób

13-15 lat – 1.264 osób

W 2008 r. na terenie gminy funkcjonowało 7 szkół podstawowych (w tym jedna niepubliczna) oraz 3 gimnazja. W szkołach podstawowych uczyło się łącznie 2.496 dzieci, a w gimnazjach 1.340 uczniów. W 2012r. liczba szkół podstawowych wzrosła do 9 (w tym 2 niepubliczne), obejmując edukacją 2.815 uczniów. Natomiast w funkcjonujących 3 publicznych gimnazjach naukę pobierało 1.195 uczniów. Szkoły podstawowe, jak i gimnazja prezentują wysoki poziom nauczania. Grodziskie szkoły zajmują wysokie miejsca w województwie mazowieckim pod względem wyników ogólnopolskich sprawdzianów szóstoklasistów oraz egzaminów przeprowadzanych w III klasach gimnazjów.

Osiągane wyniki, znacznie powyżej przeciętnej dla województwa, pozwalają absolwentom grodziskich gimnazjów na kontynuowanie nauki w renomowanych liceach.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 3. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2008-2012 (stan na dzień 30 września).

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
SZKOŁY PODSTAWOWE					
Uczniowie	2.496	2.500	2.532	2.720	2.815
GIMNAZJA					
Uczniowie	1.340	1.313	1.262	1.235	1.195

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej udostępnione przez Biuro Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Oświaty w Grodzisku Mazowieckim.

Istotne jest posiadanie na terenie miasta odpowiednich warunków w postaci rozwiniętych szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, które pozwalają kształtować i rozwijać poziom edukacyjno-kulturalnego przygotowania. Rozwój nowoczesnych dziedzin przemysłu i usług wymaga zmian w szkolnictwie, wzrostu udziału kadr ze średnim i wyższym wykształceniem oraz ograniczenia dotychczasowych i rozwinięcia nowych kierunków kształcenia.

Dla rozwoju lokalnego ważne jest również kształcenie zawodowe, ponieważ absolwenci tych szkół z jednej strony posiadają kwalifikacje niezbędne do pracy w wielu rozwijających się branżach usługowych, a z drugiej mają możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych. Grodzisk Mazowiecki ma bogate tradycje w dziedzinie szkolnictwa zawodowego, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia mechaników samochodowych (Technikum Samochodowe – 1,5 tys. uczniów).

W tym czasie grodziskie szkoły stanowiły atrakcyjną ofertę wobec zachodniej części województwa stołecznego oraz wschodniej województwa skierniewickiego. Dokonujące się zmiany w gospodarce oraz wzrost znaczenia wykształcenia spowodowały, że stopniowo zaczęła się zmieniać

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

również struktura grodziskiego szkolnictwa. W 2002r. powstały dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych: Zespół Szkół nr 1 (Licea Ogólnokształcące i Technikum Gastronomiczne) oraz Zespół Szkół Technicznych i Licealnych nr 2 (Technikum Samochodowe, Liceum Techniczne Zasadnicze Szkoły Zawodowe).

Tab. 4. Maturzyści i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w latach 2008-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE					
Absolwenci, którzy przystąpili do matury	134	174	172	166	189
Absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	110	154	151	145	165
SZKOŁY ZAWODOWE					
Absolwenci, którzy przystąpili do matury	167	137	164	113	156
Absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	136	116	120	91	137

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl/bankdanych regionalnych.

W 2008r. spośród 1.514 uczniów szkół ponadgimnazjalnych 28% uczyło się w grodziskim liceum ogólnokształcącym, pozostali zdobywali zawód: 8% w liceach profilowanych, 42% w technikach oraz 22% w zasadniczych szkołach zawodowych. W stosunku do szkół z sąsiednich ośrodków, grodziskie szkoły ponadgimnazjalne są średnio konkurencyjne. Powodem tego stanu rzeczy jest to, że w znacznej większości trafiają do nich uczniowie przeciętni oraz ci spośród uczniów dobrych, którzy nie zdecydowali się na dojeżdżanie do szkół poza Grodzisk Mazowiecki.

Uczniowie osiągający wynik powyżej przeciętnej wybierają od lat szkoły w Warszawie oraz w Milanówku, Pruszkowie i Komorowie. O poziomie nauczania grodziskich szkół ponadgimnazjalnych świadczy również wynik egzaminów maturalnych – w roku 2006 średnia (74,6%) była niższa niż w województwie (79,8%) oraz kraju (79%).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

WYNIKI EGZAMINU (w %) w grodziskich gimnazjach w 2012 roku

	j. polski	historia i wos	matematyka	przedmioty przyrodnicze	j. angielski podstawowy
Gimnazjum Nr 1	58,1	56,0	43,6	46,5	61,8
Gimnazjum Nr 2	71,2	70,5	58,8	58,9	75,8
Gimnazjum Nr 3	63,5	61,2	48,6	50,9	65,6
GMINA	64,6	62,8	50,4	52,3	67,7
POWIAT	67,4	65,3	53,5	55,0	69,7
WOJEW.	66,9	62,7	50,4	51,8	65,6
KRAJ	65	61	47	50	63

WYNIKI SPRAWDZIANU SZÓSTOKLASISTÓW w 2012 roku

Dotyczy	Wynik (na 40 możliwych)
Szkoła Podstawowa Nr 1	23,07
Szkoła Podstawowa Nr 2	26,35
Szkoła Podstawowa Nr 4	23,89
Szkoła Podstawowa Nr 6	24,09
Szkoła Podstawowa w Adamowiznie	22,63
Szkoła Podstawowa w Izdebnie K.	21,88
Spółeczna Szkoła Podstawowa Nr 23	31,89
GMINA GRODZISK MAZOWIECKI	24,54
POWIAT GRODZISKI	24,92
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	23,87
KRAJ	22,75

Źródło: Urząd Miasta w Grodzisku Mazowieckim.

Z punktu widzenia rozwoju miasta bardzo istotne jest powstanie i rozwój szkolnictwa wyższego. Z racji położenia, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie największego ośrodka naukowo-badawczego, jakim jest Warszawa, w Grodzisku Mazowieckim szkoła wyższa pojawiła się stosunkowo późno (zamiejscowy ośrodek kształcenia Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie), która ze względu na charakter prowadzenia studiów (interaktywny) ma niewielki wpływ na środowisko lokalne.

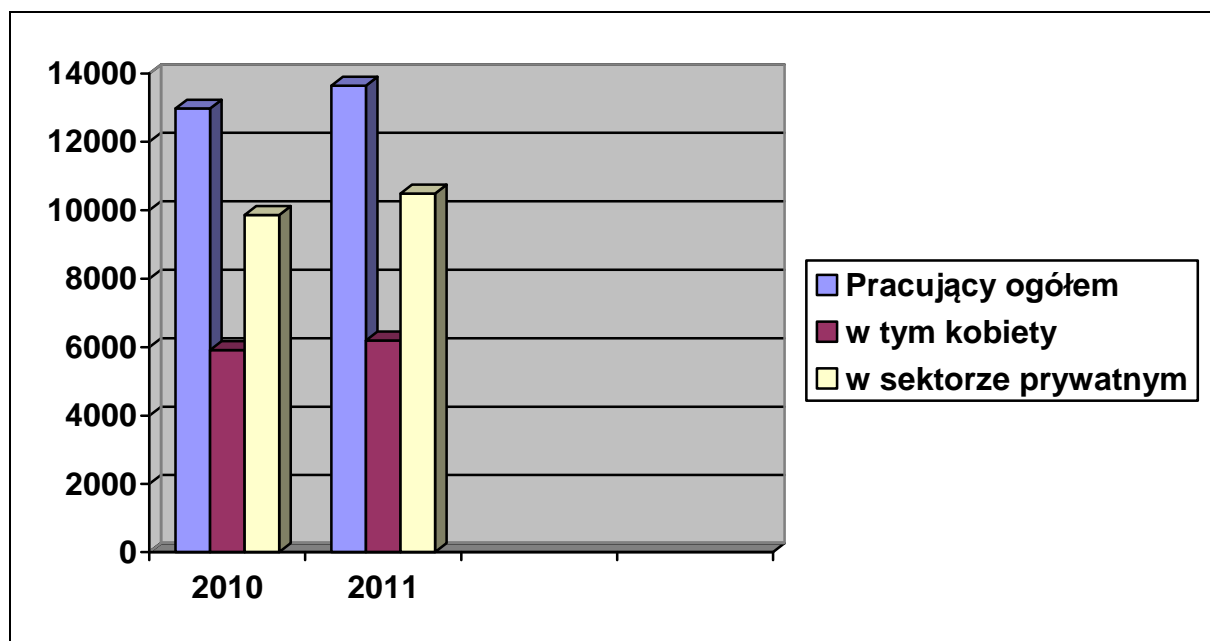
STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Dla Grodziska Mazowieckiego charakterystyczną cechą jest wysoki odsetek ludności legitymującej się wykształceniem zasadniczym zawodowym, niski – ogólnym. I mimo, iż pozytywną tendencją jest ciągły wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym, jego poziom kształtuje się od wielu lat poniżej niż uzyskiwany w sąsiednich miastach (niższy jest też od średniej krajowej i średniej dla miast województwa).

4.2.3. Rynek pracy

W porównaniu do roku 2010 w Grodzisku Mazowieckim w 2011r. nastąpił wzrost liczby pracujących o 668 osób, tj. o 5%. Odnotowano również zwiększenie liczby pracujących kobiet (o 4,8%) oraz liczby pracujących w sektorze prywatnym – o 6,4%.

Rys. 8. Struktura pracujących w powiecie grodziskim

Zródło: Województwo Mazowieckie, GUS, Warszawa 2012.

Wraz z rozwojem życia społecznego powstały również mechanizmy społeczne i kulturowe sprzyjające wykluczeniu jednostek, tj. stawianiem ich poza nawiasem życia społecznego. Zjawisko to ujawniło się w postaci marginalizacji, polaryzacji życia społecznego, bezrobocia, ubóstwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

i bezdomności. Proces wykluczenia zachodzi w sposób dynamiczny, a niekorzystne sytuacje, np. brak pracy, powodujący pierwotnie wykluczenie z rynku pracy, może stać się przyczyną kolejnych trudności i głębokiego wykluczenia społecznego, obejmującego ochronę zdrowia, edukację, życie polityczne i społeczne.

Rys. 9. Liczba bezrobotnych w Gminie Grodzisk Mazowiecki

Źródło: Materiały UM Grodzisk Mazowiecki.

Począwszy od 1989r. zaczęły następować duże zmiany na rynku pracy. Grodzisk Mazowiecki jako miasto średniej wielkości znalazł się w trudnej sytuacji, ponieważ zaprzestanie każdej działalności wpływało na podniesienie stopy bezrobocia. Jednocześnie jednak każda nowa inwestycja podjęta na jego terenie wystarczała, by zmienić sytuację na rynku pracy. Główną przyczynę wzrostu zatrudnienia stanowiły w Grodzisku Mazowieckim przyciągnięte na teren miasta i gminy inwestycje zewnętrzne. Biorąc pod uwagę lata 2003-2008, uznać można, że zachodzące na grodziskim rynku pracy przemiany zgodne były z procesami całego pasma zachodniego. Charakteryzowały się one zarówno zmniejszaniem liczby bezrobotnych zarejestrowanych, jak też ich udziałem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Od roku 2009 systematycznie zwiększa się liczba bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia wyniósł w 2010r. 6,5% a w 2011r. - 6,8%.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 10. Wybrane dane o rynku pracy w 2011r.

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY W 2011 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^a	19274	13640
Bezrobotni zarejestrowani.....	2202	1096
w tym kobiety w %.....	51,4	49,7
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % ...	4,0	4,1
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w % ...	4,3	4,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2012r.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym od 2003r. systematycznie się zmniejszał (w roku 2008 ukształtował się na poziomie 2,5%). Od roku 2009 wskaźnik wykazywał tendencję wzrostową - w 2011r. jego wartość wyniosła 4,1%. Należy odnotować fakt, że połowę bezrobotnych stanowiły kobiety.

W 2011r. w powiecie grodziskim najwięcej osób utrzymywało się z pracy najemnej (30 tys.), a 6 tys. z pracy na własny rachunek. Drugą co do liczebności grupę mieszkańców stanowili pozostający na utrzymaniu – ponad 26 tys. osób. Z ogólnej liczby ludności posiadających niezarobkowe źródło utrzymania (ok. 20 tys. osób) – prawie 15 tys. stanowili emeryci, a prawie 4 tys. renciści.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 5. Ludność wg głównego źródła utrzymania w 2011r. (w tys.).

Wyszczególnienie	2011		
	Powiat grodziski	Podregion warszawski zachodni	Województwo mazowieckie
Ogółem	85,6	771,2	5.268,7
Praca, w tym:	36,2	337,4	2.193,0
praca najemna	30,0	267,8	1.763,2
praca na własny rachunek	6,2	69,6	429,8
Niezarobkowe źródło, w tym:	19,7	171,2	1.270,7
emerytura	14,9	130,6	974,6
renta	3,6	31,5	213,2
Zasiłki i świadczenia	1,2	9,2	82,9
Pozostałe źródła dochodów	1,6	13,0	112,5
Pozostający na utrzymaniu	26,3	232,1	1.534,9
Nieustalone źródło	1,8	16,1	152,2

Źródło: Województwo Mazowieckie, GUS, Warszawa 2012r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie grodziskim w 2010r. wyniosło 3.496 zł. a w 2011r. 3.686 zł – wzrost o 5,5%. W stosunku do przeciętnego wynagrodzenia ogółem w województwie mazowieckim była to niższa średnia o ponad 22%. Największą średnią płacę odnotowano w przemyśle i budownictwie. W powiecie grodziskim, w przeciwieństwie do województwa mazowieckiego, lepiej zarabia się w sektorze publicznym niż w prywatnym.

Tab. 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł.

Wyszczególnienie	2010		2011	
	Powiat grodziski	Województwo mazowieckie	Powiat grodziski	Województwo mazowieckie
Ogółem	3.495,98	4.279,55	3.685,77	4.504,66
Sektor publiczny	3.584,42	4.141,38	3.778,91	4.335,54
Sektor prywatny	3.468,66	4.365,91	3.656,43	4.605,06
Przemysł i budownictwo	3.857,53	4.002,87	4.021,21	4.219,44
Handel	3.076,98	4.152,24	3.254,65	4.371,93
Pozostałe usługi	3.242,85	4.114,27	3.497,55	4.300,44

Źródło: Województwo Mazowieckie 2011-2012, GUS, Warszawa.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4.2.4. Uczestnictwo w kulturze

Kultura jest pojęciem niezwykle szerokim, dotyczy bowiem dorobku duchowego i materialnego przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Potocznie jednak kultura to wybrane dziedziny, takie jak literatura, plastyka, muzyka, teatr, kino. Do tego też zakresu ograniczona zostanie diagnoza instytucji kultury w Grodzisku Mazowieckim.

Działalność w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego prowadzą dwie samorządowe instytucje kultury; jest to Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki oraz Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki.

W ramach swojej działalności kształtują umiejętności aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Podejmują integracyjne działania animacyjno-kulturalne, wspierają rozwijanie pasji i zainteresowań, promują literaturę i czytelnictwo.

Bogata oferta Centrum Kultury przyciąga coraz więcej osób. W ofercie CK jest ponad 30 różnych zajęć tematycznych, dla różnych grup wiekowych – odbywają się m.in. zajęcia plastyczne, fotograficzne, teatralne, szachowe, literackie, taneczne. Działają Grodziski Chór Bogorya, chór Cantata, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Akademia Młodych Muzyków. Odbywają się również wspólne zajęcia dla rodziców i dzieci – „Mama, Sztuka i Ja”, „Rodzinne Soboty”, „Śmiały Przedszkolak”.¹⁰

Ze stałych zajęć organizowanych w budynku głównym CK skorzystało w 2012r. ponad 1000 osób – dzieci, młodzieży i dorosłych.

---

¹⁰ Nie wszystkie zajęcia są płatne, tradycyjnie Zima i Lato w Mieście dostępne są nieodpłatnie dla wszystkich chętnych. Ponadto funkcjonuje system dopłat do zajęć dla wszystkich, dla których opłata za zajęcia jest zbyt dużym obciążeniem finansowym. Funkcjonuje również Karta Dużych Rodzin 3+, która upoważnia do 50% zniżki na bilety do kina i zajęcia tematyczne organizowane przez CK. W 2011r. wprowadzono również specjalne vouchery na udział w dowolnie wybranych zajęciach. Są one dystrybuowane za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej i finansowane z budżetu gminy. Paweł Twardoch *Strategia działania Ośrodka Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2012-2015*, Grodzisk Mazowiecki, 2012, s. 13.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 7. Liczba korzystających z oferty kulturalnej.

Nazwa zajęć	Ilość (rodzaje) zajęć	Ilość uczestników
Centrum Kultury przy ul. Spółdzielczej (12.2012)		
Plastyczne	9	118
Fotograficzne	2	14
Teatralne	3	-
Edukacyjne	5	50
Robótki ręczne	2	10
Malarstwo	2	10
Historia sztuki dla dzieci	1	10
Literackie	1	15
Chór Cantata	1	27
Młodzieżowa Orkiestra Dęta	1	25
Śmiały Przedszkolak	1	12
Pianino	1	20
Gitara	1	27
Perkusja	1	5
Wokalne	2	5
Szachowe	1	16
Taniec towarzyski	7	100
Taniec nowoczesny	12	270
Fitness	5	60
Joga	1	25
Zumba	2	20
Aikido	2	25
Świetlica przy ul. Łącznej 1 (11.2013)		
Plastyczne	2	30
Gitarowe	3	15
Rzeźbiarskie	1	10
Umuzykalniające	1	15
Literacko-plastyczne	2	15
Taniec nowoczesny	1	15
Baletowe	1	15
Robótki ręczne	1	10
Zabawy animacyjne	1	10

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Zabawy z wyobraźnią	1	15
Rytmika	1	15
LEGO - maniacy	1	15
Turniej FIFA	1	15
Willa Radogoszcz (11.2012 – 11.2013)		
Stała oferta edukacyjna dla przedszkoli i szkół	Lekcje przeciętnie 3x w tygodniu	Po 25 osób – ogółem 3.600 dzieci, młodzież (12 miesięcy)
Spacery	Przeciętnie 2x w miesiącu	Po 50 osób na spacerze – ogółem 1.200 dzieci, młodzież, dorośli (12 miesięcy)
Zajęcia architektoniczne	1x w miesiącu	Po 20 dzieci – ogółem 240 dzieci (12 miesięcy)
Ginące zawody	1x w miesiącu	Po 25 dzieci – ogółem 75 dzieci (od 3 miesięcy)
Zajęcia muzyczne	1x w miesiącu	Po 25 dzieci – ogółem 125 dzieci (od 5 miesięcy)
Zajęcia z projektowania	1x w miesiącu	Po 25 dzieci i młodzież – ogółem 75 (od 3 miesięcy)
Bajanie	1x w miesiącu	Po 25 dzieci – ogółem 240 dzieci (12 miesięcy)
Spotkania autorskie	1x na 2 miesiące	Po 40 osób – ogółem 240 osób, młodzież, dorośli, emeryci (12 miesięcy)
Projekcje	1x na 2 miesiące	Po 40 osób – ogółem 240 osób młodzież, dorośli, emeryci (12 miesięcy)
Koncerty	1x w miesiącu	Po 50 osób – ogółem 600 osób młodzież, dorośli, emeryci (12 miesięcy)
Wystawy	1x w miesiącu	Po 50 osób – ogółem 600 osób młodzież, dorośli, emeryci (12 miesięcy)
Spektakle	1x na 2 miesiące	Po 50 osób – ogółem 300 osób młodzież, dorośli, emeryci (12 miesięcy)
Harcerze	1x w tygodniu	Po 30 osób – ogółem 360 młodzieży (od 3 miesięcy)
Stowarzyszenie „Czysty Wiatr”	2x do roku	Po 50 osób – ogółem 100 osób dorosłych (12 miesięcy)
Biblioteka Pedagogiczna	1x do roku	Ogółem 60 osób dorosłych (12 miesięcy)
Emeryci (koncerty chóru UTW)	1x w miesiącu	Po 50 osób – ogółem 500 emeryci
Chór „Cantata”	2x w tygodniu	Po 25 osób – ogółem 600 dorosłych (11 miesięcy)
Chór „Viva la musica”	1x w tygodniu	Grupa 20 osób – ogółem 240 emeryci (od 3 miesięcy)

Źródło: Paweł Twardoch *Strategia działania Ośrodka Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2012-2015*, Grodzisk Mazowiecki, 2012, s. 14-17.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Z oferty kina skorzystało w 2011r. 51.248 widzów (1.184 seansów filmowych), w 2012r. – 66.251 widzów (1.396 seansów) a w 2013r. (stan na styczeń – październik) – 55.801 widzów (1.154 seansów)

Stale uatrakcyjnia się oferta Biblioteki Publicznej, która oprócz podstawowej funkcji czytelniczej prowadzi bogatą ofertę edukacyjną, animacyjno-kulturalną. Do najważniejszych należą kursy komputerowe dla seniorów i osób bezrobotnych, zajęcia plastyczne, głośne czytania, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie.

Ogółem wypożyczono 105 235 książek (2012r). Analiza czytelnictwa wykazuje znaczny wzrost czytelników zarejestrowanych do 2011r. W 2012r. liczba czytelników zarejestrowanych spadła o 931 osób, natomiast wzrosła liczba odwiedzin i wyniosła w 2012r. 77 667 osób.

Przyczyną spadku osób zarejestrowanych w bibliotece w 2012r. jest fakt, iż w 2011r. Biblioteka rozpoczęła współpracę z firmą windykacyjną, która zaczęła monitować dłużników przetrzymujących wiele lat książki. Osoby przetrzymujące książki to jednorazowi czytelnicy, którzy pojawili się tylko raz w Bibliotece, aby oddać zaległą książkę, ale zostali zarejestrowani jako czytelnicy, natomiast w 2012 roku już się nie pojawili. Pomimo spadku czytelnictwa znacznie wzrosła liczba odwiedzin oraz ilość wypożyczonych książek. Co oznacza, że stali czytelnicy częściej przychodzą do Biblioteki oraz więcej wypożyczają, a co za tym idzie, więcej czytają książek.

Tab. 8. Liczba osób korzystających z biblioteki w latach 2009-2012.

Wyszczególnienie	2009	2011	2012
Czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku	6.424	8.935	8.004
Udostępnianie zbiorów czytelnikom:			
- na zewnątrz	96.923	100.960	105.235
- na miejscu	-	9.820	10.560
Ogółem	74.434	64.680	85.099

Źródło: Bank Danych Lokalnych i dane UM Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4.3. SFERA GOSPODARCZA

4.3.1. Główni pracodawcy.

Wiodącą funkcją miasta jest przemysł oraz usługi (tereny wiejskie pełnią funkcje rolnicze, ale i tu wzrasta znaczenie i liczba podmiotów gospodarczych). Rozwinął się tu głównie przemysł farmaceutyczny i spożywczy, ale również działalność usługowa związana z lokalizacją firm spedycyjno-transportowych.

Na uwagę zasługuje również rozwój handlu detalicznego i hurtowego. Dla gminy obecność liczących się firm w znaczący sposób przyczynia się do uaktywnienia lokalnej działalności gospodarczej oraz przede wszystkim jest gwarancją podniesienia dochodów i utrzymania niskiej stopy bezrobocia. Głównymi pracodawcami w Grodzisku Mazowieckim jest 15 dużych firm, które zatrudniają łącznie prawie 3,5 tys. osób. Są to:

- Raben – 150 zatrudnionych;
- Fresh Logistics – 160 zatrudnionych;
- Swedeponic – 40 zatrudnionych;
- Pepsico/Frito Lay – 300 zatrudnionych;
- Danfoss – 822 zatrudnionych;
- Hiestand – 330 zatrudnionych;
- Trouw Nutrition Polska – 190 zatrudnionych;
- Firmenich – 17 zatrudnionych;
- Suominen Polska - 212 zatrudnionych;
- Gefco Polska – 119 zatrudnionych;
- Rabugino – 120 zatrudnionych;
- Budokrusz – 200 zatrudnionych;
- Gedeon Richter – 500 zatrudnionych;
- Dartom – 220 zatrudnionych;
- Carpol – 110 zatrudnionych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki.

W Grodzisku Mazowieckim w 2012r. było zarejestrowanych 3.922 podmiotów gospodarczych (73 publicznych i 3.849 prywatnych). Branżą dominującą były podmioty z sekcji G.

Tab. 9. Struktura podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012r.

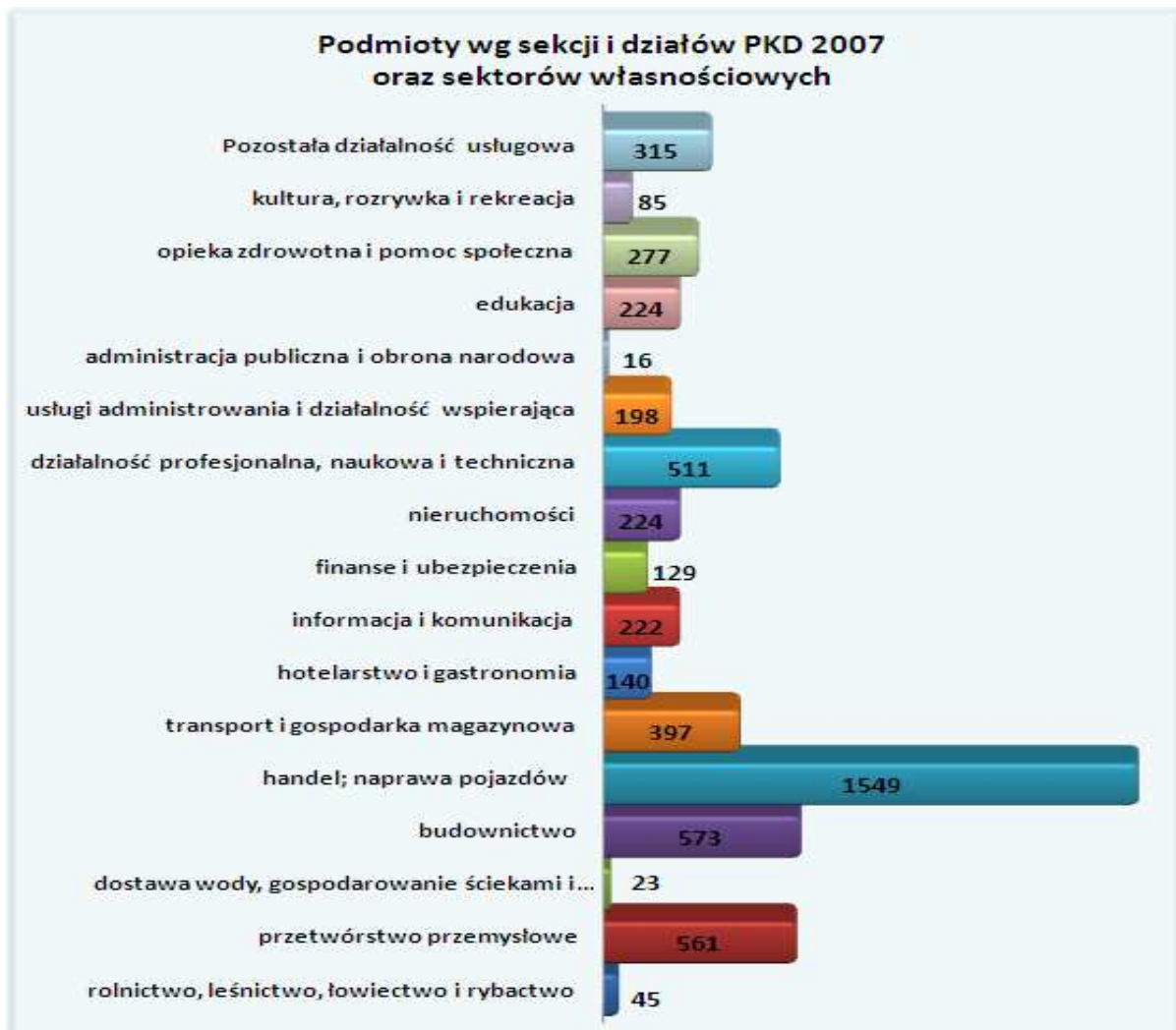
Podmioty gospodarcze	Liczba
Ogółem	3.922
Publiczne	73
Prywatne	3.849
Wg sekcji PKD 2007	
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	2
Sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe	382
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	16
Sekcja F – Budownictwo	400
Sekcja G – Handel detaliczny i hurtowy; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1.073
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	263
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	108
Sekcja J – Informacja i komunikacja	143
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	102
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	182
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	366
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	151
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	13
Sekcja P – Edukacja	167
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	212
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	70
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby świadczące usługi na własne potrzeby	249

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 11. Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych w 2012r.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 10. Struktura nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007 w 2012r.

Podmioty gospodarcze	Liczba
Ogółem	336
Publiczne	4
Prywatne	332
Wg sekcji PKD 2007	
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	-
Sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe	15
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Sekcja F – Budownictwo	20
Sekcja G – Handel detaliczny i hurtowy; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	85
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	24
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12
Sekcja J – Informacja i komunikacja	19
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	32
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	0
Sekcja P – Edukacja	49
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby świadczące usługi na własne potrzeby	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W Grodzisku Mazowieckim w 2012r. zarejestrowało się 336 podmiotów gospodarczych (4 publicznych, 332 prywatnych). Najczęściej pojawiającą się sekcją wg PKD 2007 była sekcja G. Drugą najczęściej pojawiającą się sekcją była sekcja P.

4.3.3. Ilość podmiotów gospodarczych i pracowników.

Dzieląc podmioty wg formy prawnej, to w 2012r. w Grodzisku Mazowieckim było zarejestrowanych: przedsiębiorstwa państwowe – 1, spółdzielnie – 8, spółki handlowe 273, spółki cywilne -327. Liczba podmiotów wg PKD i rodzajów działalności w 2012r. wyniosła: w rolnictwie – 20, w przemyśle i budownictwie – 803, pozostała działalność – 3.099. Pod względem liczby podmiotów gospodarczych wg klasy wielkości to sytuacja w 2012r. była następująca:

- 0 - 9 zatrudnionych – 3.779 podmiotów;
- 10 - 49 zatrudnionych – 110 podmiotów;
- 50 - 249 zatrudnionych – 27 podmiotów;
- 250 - 999 zatrudnionych – 4 podmioty;
- 1000 i więcej zatrudnionych – 2 podmioty.

Tab. 11. Struktura własnościowa podmiotów w 2012 roku.

Sektory własnościowe	Liczba podmiotów
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	51
Sektor publiczny – spółki handlowe	4
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3.032
Sektor prywatny – spółki handlowe	273
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	49
Sektor prywatny – fundacje	11
Sektor prywatny - spółdzielnie	8
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W 2012r. największy udział w podziale na sektory własnościowe, wśród podmiotów nowo zarejestrowanych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Drugim pod względem liczby występujących podmiotów były spółki handlowe z sektora prywatnego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 12. Struktura własnościowa nowo zarejestrowanych podmiotów w 2012r.

Sektory własnościowe	Liczba podmiotów
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	2
Sektor publiczny – spółki handlowe	0
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	264
Sektor prywatny – spółki handlowe	27
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3
Sektor prywatny – fundacje	0
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

4.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.4.1. Infrastruktura komunikacyjna.

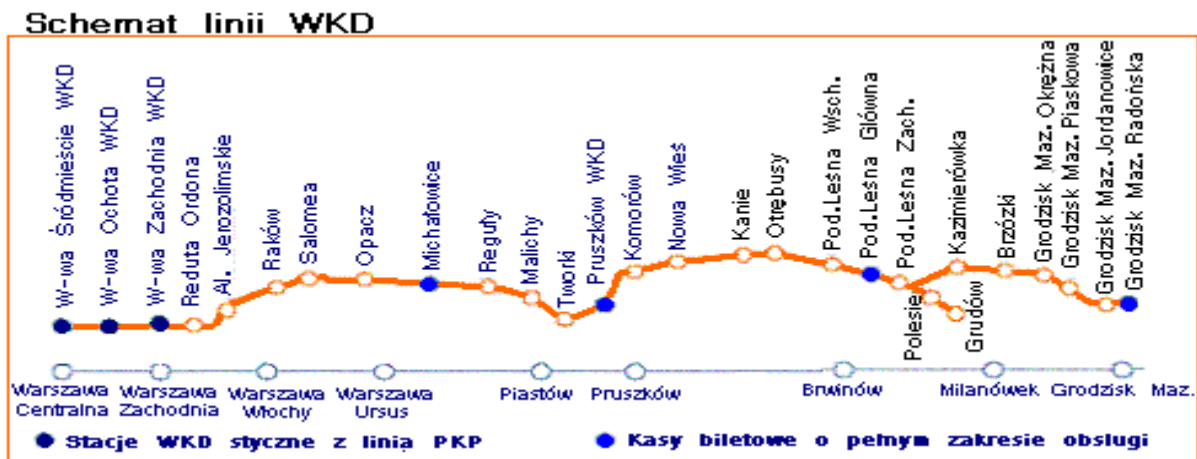
Grodzisk Mazowiecki charakteryzuje się dużą liczbą połączeń kolejowych z Warszawą. Na tej trasie kursują pociągi podmiejskie Kolei Mazowieckich oraz Warszawskiej Kolei Dojazdowej. Planowane jest włączenie do Szybkiej Kolei Miejskiej.

Równolegle do linii kolejowej Warszawa – Skierniewice do miasta przebiega linia Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD). Jest to środek transportu odznaczający się dużą przepustowością, jest przyjazny dla środowiska oraz w porównaniu do innych środków komunikacji dużo bardziej bezpieczny.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 12. Schemat linii WKD.

Źródło: <http://siskom.waw.pl/komunikacja/kolej>

Na terenie Grodziska Mazowieckiego zlokalizowane są drogi wojewódzkie w zarządzie Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie – Rejon Dróg w Grodzisku Mazowieckim, powiatowe w zarządzie Starostwa Powiatowego w Grodzisku Mazowieckim oraz gminne – zarządzane przez Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim.

Wszystkie drogi wojewódzkie i powiatowe obsługujące gminę to drogi jednopasmowe. W centrum miasta krzyżują się drogi wojewódzkie o znaczeniu regionalnym: 719 z Warszawy do Skierniewic, nr 579 Kazuń Polski – Katowice. Dlatego też komfort jazdy pozostawia wiele do życzenia.

W związku z tym jednym z ważniejszych zadań służących poprawie istniejącego stanu jest budowa obwodnicy zachodniej (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 579, na odcinku: ul. Bukówka w m. Błonie do Kałużyna w gminie Grodzisk Mazowiecki) oraz południowej obwodnicy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 719. Przez gminę Grodzisk Mazowiecki przebiega autostrada A-2 z węzłem „Grodzisk Mazowiecki” zapewniająca łatwość podróżowania w osi wschód-zachód.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W gminie jest 203,1 km dróg gminno-publicznych, w tym 84,5 km dróg utwardzonych (dane za 2012r.). Celem władz jest również konsekwentne podnoszenie standardu dróg i ulic lokalnych (w tym budowa parkingów). W ramach poprawy warunków komunikacyjnych w mieście w 2014 roku zostanie oddany do użytku odbudowany wiadukt w ciągu drogi nr 579. Obecnie priorytetowymi działaniami inwestycyjnymi grodzkiego samorządu są inwestycje drogowe. W 2013r. na budowę i remont dróg z budżetu gminy przeznaczono prawie 14 mln złotych (w 2012 roku – 7,5 mln zł). Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

Na sesji w lutym 2013 roku Rada Miejska zaakceptowała przedstawiony przez Burmistrza Grodziska Mazowieckiego plan inwestycyjnych zadań drogowych na lata 2014-2018.

Tab. 13. Inwestycje wnioskowane do realizacji.

L.p.	Nazwa ulicy	Koszt szacunkowy
1.	Radońska	8 000 000,00
2.	Lazurowa	
3.	Orla	
4.	Widokowa	
5.	Diamentowa – Izdebn Kościelne	400 000,00
6.	Tylna	980 000,00
7.	Suwalska	430 000,00
8.	Łowcza (od Górnej do Piaskowej)	100 000,00
9.	ul. Młoska- Grodzisk Maz.	150 000,00
10.	chodnik i latarnie przed dworcem- ul.1-go Maja	600 000,00
11.	Ul. Kierłańczyków - przebiec	1 500 000,00
12.	Inwestycje do projektowania - ul. Jordanowicka - ul. Reymonta - rondo Orzeszkowej/3 Maja - rondo Teligi/ 3 Maja - mała architektura i latarnie – ul. Orzeszkowej - droga w Wólce Grodziskiej - ul. Szwedzka - koncepcja odwodnienia rejonu ul. Okrężnej	400 000,00
13.	Baśniowa	500 000,00
14.	Prądyńskiego	120 000,00
15.	Augustowska	400 000,00

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

16.	Myśliwska	250 000,00
17.	Łowcza (od Myśliwskiej do Górnej)	150 000,00
18.	Piaskowa (od WKD do Na Laski)	400 000,00
19.	Sowińskiego (od Na Laski do Piaskowej)	300 000,00
20.	ul. Saturna – Kozerki	250 000,00
21.	droga w Wólce Grodziskiej	500 000,00
22.	chodnik w ul. 1-go Maja od Kościuszki + Bartniaka (przy parkingu) + utwardzenie parkingu	250 000,00
23.	ul. Szwedzka –Grodzisk Maz. (od Bałtyckiej do Okrzei)	700 000,00
24.	ul. Rzemieśnicza – Grodzisk Maz.	400 000,00
25.	Ul. Żydowska i ul. Towarowa	800 000,00
26.	Ul. Cicha	1 100 000,00
27.	Chodnik przy ul. Popławskiej w Kozerach	250 000,00
28.	Kasprowicza	500 000,00
29.	Słoneczna	400 000,00
30.	Knapskiego	450 000,00
31.	Jelenia	350 000,00
32.	Wioślarska	200 000,00
33.	Łowicka/boczna	200 000,00
34.	Bartnicza	200 000,00
35.	Ul. Spacerowa - Książenice - dokończenie	300 000,00
36.	ul. Jordanowicka – Grodzisk Maz.	450 000,00
37.	ul. Floriańska II odcinek	100 000,00
38.	ul. Figowa, Oliwkowa, Ziołowa. Opypy	400 000,00
39.	Plutona – Władków	300 000,00
40.	ul. Mleczna – Kozerki	300 000,00
41.	droga tzw. „Na Górki” – Kłudno Nowe	150 000,00
42.	ul. Rysia/Skowronkowa/ Wilcza – Adamowizna	700 000,00
43.	ul. Zacisze – Grodzisk Maz.	1 500 000,00
44.	ul. Środkowa- Kady	1 000 000,00
45.	ul. Okólna – Szczęsne	800 000,00
46.	ul. Drozda-Królicza –od Radoń do Adamowizny –	2 000 000,00
47.	ul. Akwarelowa – Odrano Wola	1 500 000,00
48.	ul. Klonowa – Grodzisk Maz.	600 000,00
49.	ul. Topolowa – Grodzisk Maz.	600 000,00
50.	Ul. Jesionowa	600 000,00
51.	Mała obwodnica	10 000 000,00
52.	Ul. Batorego	1 100 000,00
53.	Ul. Poniatowskiego (od ul. Świeżej do OSM)	400 000,00
54.	Ul. Langiewicza	250 000,00
55.	Ul. Meksykańska - Janinów	350 000,00
56.	Ul. Lipowa	100 000,00
57.	ul. Bołtucia	100 000,00
58.	Ul. Kasieńki – Natolin	300 000,00
59.	Ul. Licealna – Grodzisk Maz.	350 000,00

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 13. Połączenia komunikacyjne z Grodziskiem Mazowieckim.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

4.4.2. Infrastruktura komunalna

Grodzisk Mazowiecki zaopatrywany jest w wodę za pośrednictwem systemu wodociągowego, który składa się z pięciu stacji uzdatniania wody (SUW „Cegielniana”, SUW „Dąbrówka”, SUW „Bałtycka”, SUW „Wólka Grodziska”, SUW „Czarny Las”) oraz sieci wodociągowej – 275 km (miasto 105 km sieci rozdzielczej oraz 5 km magistrali, obszary wiejskie 165 km).

W 2012r. liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 7.840. Szacunkowa liczba osób korzystających z sieci wodociągowych kształtuje się na poziomie 12.300 osób. Zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wynosiło w 2012r. – 1,4 tys. m³ a przez firmy i instytucje ok. 520 tys. m³.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W gminie Grodzisk Mazowiecki istnieje rozdzielczy system kanalizacji. Siecią kanalizacyjną, której długość wynosi 121,6 km (miasto 88,2 km, obszary wiejskie 33,4 km) - objęta jest centralna, południowa i wschodnia część miasta.

W 2012r. liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 4.510. Szacunkowa liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtowała się na poziomie ok. 9 tys. gospodarstw. W 2012r. szacunkowa ilość ścieków odprowadzonych do sieci kanalizacyjnej przez gospodarstwa domowe wyniosła 1,1 tys. m³, natomiast szacunkowa ilość odprowadzonych ścieków przez firmy i instytucje kształtowała się na poziomie około 680 tys. m³. Do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przyłączono około 600 podmiotów gospodarczych oraz jednostek użyteczności publicznej.

Na terenie gminy częściowo skanalizowano następujące wsie: Wólka Grodziska, Natolin, Kałużczyn, Janinów, Czarny Las, Szczęsne, Adamowizna, Odrano Wola, Kady. Z uwagi na intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego, konieczna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Ścieki odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków, której wydajność wynosi 10.500 m³ na dobę. Szacunkowa liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnych kształtuje się na poziomie 24.779 osób.

4.4.3. Infrastruktura energetyczna.

Budownictwo wielorodzinne, usługowe i obiekty drobnego przemysłu ogrzewane są z miejskich sieci ciepłowniczych, lokalnych kotłowni. Budownictwo wielorodzinne posiada ogrzewanie piecowe lub własne kotłownie na gaz lub paliwa stałe z instalacją centralnego ogrzewania. Zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie miasta posiadają własne kotłownie. Sieć energetyczna ma długość 817 km.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Teren miasta zasilany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia z kierunku południowego oraz dwoma gazociągami średniego ciśnienia z północy oraz wschodu – długość sieci gazowej to 315,5 km. W 2011r. długość sieci gazowej w powiecie grodziskim wynosiła 543 km, liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych – 14.480, liczba odbiorców gazu z sieci – 20.772 a zużycie gazu: w tys. m³ – 32.682, na 1 mieszkańca 380,4 m³. Miasto i gmina zasilane są w energię elektryczną z jednego punktu zasilania, tzw. RPZ – Grodzisk Mazowiecki. W 2011r. w powiecie grodziskim liczba odbiorców energii elektrycznej była na poziomie 34.518, zużycie energii 97,7 GWh - na 1 mieszkańca 1.137,3 kWh a na 1 odbiorcę 2.830,9 kWh.

4.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

4.5.1. Infrastruktura edukacyjno-wychowawcza.

Zgodnie z prowadzonym rejestrem żłobków i klubów dziecięcych, na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 7 placówek dla dzieci w wieku do lat 3:

Tab. 14. Żłobki i kluby dziecięce w Gminie Grodzisk Mazowiecki.

Nazwa żłobka/klubu dziecięcego	Nazwa lub imię i nazwisko podmiotu prowadzącego	Miejsce prowadzenia	Numer i data wpisu	Liczba miejsc	Liczba dzieci X.2013
Żłobek „Elmo”	Monika Kowalik	Grodzisk Maz. ul.Waryńskiego 15	01/NŻ/1/11 28.09.2011r.	20	20
Oddział żłobkowy w Niepublicznym Przedszkolu Tosi i Franka	Monika Woźniak	Grodzisk Maz. Książenice, ul.Mazowiecka 188A	02/NŻ/1/12 10.04.2012r.	20	5

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Żłobek „Chatka Puchatka”	Sylwia Gąsińska	Grodzisk Maz. ul.3-go Maja 21B	03/NŻ/2/12 2.07.2012r.	15	15
Żłobek „SKRZAT”	Iwona Wodzińska	Grodzisk Maz. ul. M.Konopnickiej 33	04/NŻ/3/12 11.10.2012r.	15	11
Żłobek „Baby Academy”	Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych	Grodzisk Maz., ul. Dworska 2	06/NŻ/1/13 6.05.2013r.	24	24
Niepubliczny Żłobek „Wesoły Minibus”	Kinga Muszyńska	Grodzisk Maz. Książenice, ul. Mazowiecka 87a	07/NŻ/2/13 3.10.2013r.	15	7
RAZEM				109	82

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

Gmina Grodzisk Mazowiecki jest organem prowadzącym dla funkcjonujących na jej terenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych (z wyjątkiem specjalnych), w których w roku szkolnym 2012/13 opieką i edukacją objętych jest 5.373 dzieci:

- 4 przedszkoli i 5 punktów przedszkolnych – 785
- 7 szkół podstawowych - 2.846
- oddziałów „0” przy szkołach podstawowych - 521
- 3 gimnazjów - 1.221

Ponadto Gmina prowadzi ewidencję niepublicznych placówek oświatowych. Obecnie na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 18 tego typu obiektów, w których miejsce znalazło 886 dzieci:

- 13 przedszkoli – 712
- 2 punkty przedszkolne i 1 zespół wychowania przedszkolnego – 35
- 2 szkoły podstawowe - 123
- oddział „0” przy szkole podstawowej - 16

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 15. Wykaz placówek oświatowych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci/wychowanków
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	493 + 56 „0” + 42 Pp
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1: -Szkoła Podstawowa Nr 4 -Przedszkole Nr 5	359 + 91 „0” + 24 Pp 77
3.	Szkoła Podstawowa Nr 2	762 + 106 „0”
4.	Szkoła Podstawowa Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi	559 + 86 „0”
5.	Szkoła Podstawowa w Adamowiźnie	323 + 75 „0”
6.	Szkoła Podstawowa w Izdebnie Kościelnym	50 + 22 „0” + 28 Pp
7.	Szkoła Podstawowa w Książenicach	300 + 85 „0” + 41 Pp
7.	Gimnazjum Nr 1	281
8.	Gimnazjum Nr 2	377
9.	Gimnazjum Nr 3	563
10.	Przedszkole Nr 1	102
11.	Przedszkole Nr 4	306 + 65 Pp
12.	Przedszkole Nr 7	100

Pp – punkt przedszkolny

Grodziskie szkoły ponadgimnazjalne i zawodowe połączone są w 2 zespoły szkół:

Zespół Szkół Nr 1

- Liceum Ogólnokształcące – 358 uczniów
- Technikum 319

Ogółem: 677

Zespół Szkół Technicznych i Licealnych Nr 2

- Technikum -418
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 270

Ogółem: 688

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Ponadto na terenie miasta działa zespół szkół specjalnych:

Zespół Szkół im. H. Szczerkowskiego:

- Szkoła Podstawowa – 54 uczniów
- Gimnazjum – 53
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 23
- Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z więcej niż jedną niepełnosprawnością – 18

Ogółem: 148

Zespoły szkół ponadgimnazjalnych kształcą w dziedzinach: mechaniki, mechaniki samochodowej, gastronomii, hotelarstwa i krawiectwa oraz przygotowują do egzaminów na wyższe uczelnie. Wykształceniem młodzieży zajmuje się ogółem ponad 400-u pedagogów i nauczycieli.

W mieście działa również 14 prywatnych szkół języków obcych. Dzieci uczęszczające do Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Tadeusz Bairda mają możliwość nauki gry na: fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli, saksofonie i wielu innych instrumentach. Natomiast Publiczne Ognisko Plastyczne im Jana Skotnickiego udostępnia swoim słuchaczom pracownie: rysunku, malarstwa, interdyscyplinarną (grafika, ceramika, rzeźba w glinie, kolaż), wiedzy o sztuce oraz pracownię fotograficzną.

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 9 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, prowadzonych na zlecenie gminy Grodzisk Mazowiecki przez Mazowiecki Oddział Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, w których opieką objęto dzieci stwarzające szczególne problemy w wychowaniu, pochodzące przeważnie z rodzin o trudnej sytuacji społecznej. Z pomocy świetlic TPD stale korzysta około 250 wychowanków.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Uwarunkowania demograficzne oraz reforma systemu edukacji (obniżenie wieku szkolnego) wymagały podjęcia decyzji w sprawie zmian w infrastrukturze edukacyjnej. Wybudowano nowe przedszkole przy ul. Górnej (oddane do użytku – 1.09.2011r.). W 2014r. rozpocznie się rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 i powstanie projekt rozbudowy Szkoły Podstawowej w Adamowiźnie. Stale rosnąca liczba dzieci w wieku szkolnym wskazuje na konieczność dalszej rozbudowy bazy lokalowej placówek oświatowych.

Ponadto w Grodzisku Mazowieckim funkcjonuje Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Warszawie (Satelitarny Ośrodek Kształcenia w Grodzisku Mazowieckim).

W dobie informatyzacji życia społeczno-ekonomicznego za ważny element edukacji należy uznać stopień skomputeryzowania szkół oraz wykorzystania Internetu.

Dodatkowymi formami rozwijania zainteresowań edukacyjnych wśród najstarszych i najmłodszych mieszkańców są: Uniwersytet Trzeciego Wieku i Uniwersytet Dziecięcy prowadzone na zlecenie gminy Grodzisk Mazowiecki przez Stowarzyszenie Europa i My.

Tab. 16. Stopień skomputeryzowania szkół w latach 2008-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach					
Ogółem, w tym:	322	330	361	397	382
przeznaczone do użytku uczniów	241	245	251	262	239
Z dostępem do Internetu, w tym:	292	298	327	357	350
przeznaczone do użytku uczniów	222	226	228	229	213
Z dostępem szerokopasmowym, w tym:	-	298	327	314	305
przeznaczone do użytku uczniów	222	226	228	208	192
Pracownie komputerowe	13	13	14	15	14
Uczniowie przypadający na 1 komputer	17,63	15,63	15,02	15,25	18,11

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Komputery w szkołach ponadgimnazjalnych					
Ogółem	168	184	184	194	198
Szkoły zawodowe bez policealnych	123	139	139	144	144
Zasadnicze szkoły zawodowe	19	23	23	23	23
Technika	62	89	89	94	94
Licea profilowane	42	27	27	27	27
Licea ogólnokształcące	45	45	45	50	54
Z dostępem do internetu	168	184	184	185	189
Szkoły zawodowe bez policealnych	123	139	139	140	140
Zasadnicze szkoły zawodowe	19	23	23	23	23
Technika	62	89	89	90	90
Licea profilowane	42	27	2	27	27
Licea ogólnokształcące	45	45	45	45	49
Pracownie komputerowe	7	7	7	6	6
Uczniowie przypadający na 1 komputer	9,40	9,51	9,14	9,14	8,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

4.5.2. Infrastruktura sportowa.

Ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz rehabilitacyjnych tworzy Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jest współorganizatorem licznych imprez sportowych, między innymi: turniejów koszykarskich, siatkarskich oraz piłki nożnej. Współpracował przy organizacji takich imprez jak Międzynarodowy Turniej Halowej Piłki Nożnej oraz Międzynarodowy Turniej Karate Matsushima Cup. W skład OSiR wchodzi następujące obiekty:

- Pływalnia Miejska „Wodnik 2000”;
- Grodziska Hala Sportowa;
- Stadion miejski;
- Skatepark;
- Budynek dawnego kina „Wolność”;
- Tereny sportowe przy Al.Mokronoskich;
- Tereny sportowe przy ul. Nadarzyńskiej.

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” jest największym i jedynym obiektem w powiecie grodziskim, który oferuje kompleksowe usługi z zakresu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

rekreacji i relaksacji wodnej. Ten nowoczesny obiekt powstał w 2000r. z inicjatywy władz miasta.

W 2001r. grodziski basen został uznany przez Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu za najlepszą krytą pływalnię w Polsce. Z basenu mogą korzystać wszyscy, od niemowląt, po osoby "złotego wieku", dla osób niepełnosprawnych ruchowo są specjalnie przystosowane szatnie, pochylnie, dodatkowe poręcze. Rodzice z dziećmi mogą skorzystać z osobnego pokoju, aby dziecko przebrać i wykonać zabiegi higieniczne.

Pływalnia oferuje rozmaite atrakcje: basen rekreacyjny o pow. 140 m² i max głębokości 1.3 m z biczami wodnymi, fontanną i podwodnymi gejzerami, wanna jacuzzi do masażu wodnego, zjeżdżalnia o wys. 7 m i długości zjazdu 65 m i sportowy basen sześciotorowy, długości 25 m, głębokości max 1.80 m. min. 1.30 m. Pływającym można się przyglądać z widowni umieszczonej na piętrze, połączonej z kawiarenką. Najmłodszy goście mają do dyspozycji brodzik o powierzchni 29 m² i max głębokości 0.40 m.

Oprócz kąpieli można skorzystać urządzeń do hydroterapii, jacuzzi, sauny, na elektronicznej wadze sprawdzić ile kg ciała nam ubyło a potem uzupełnić kalorie w miejscowej kawiarence. Do dyspozycji jest również siłownia. Oferta obejmuje również dodatkowe zajęcia jak: indywidualną i grupową naukę pływania dla dzieci i dorosłych, aqua aerobic (trening muzyczny - ruchowy w wodzie), pływanie i gimnastykę korekcyjną dla dzieci oraz zajęcia dla dorosłych z problemami zdrowotnymi, uzupełniające rehabilitację, masaż manualny, kursy ratowników, pletwonurków, imprezy pływackie i rekreacyjne, wycieczki szkolne oraz imprezy urodzinowe dla dzieci.

Z pływalni korzysta miesięcznie ponad 1000 dzieci ze szkół podstawowych i średnich z Grodziska i okolic. W soboty i niedziele basen obsługuje ponad

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

1000 osób dziennie. Przed budynkiem basenu znajduje się parking na kilkaset miejsc.

Grodziska Hala Sportowa to nowoczesny obiekt sportowy, który służy mieszkańcom Grodziska od 1997r. Sala o powierzchni 1.250 m² z widownią na 400-600 osób, mała sala treningowa (ok. 80m²), na której odbywają się zajęcia areobiku, korektywy, tenisa stołowego, sporty walki itp., na gości czekają również siłownia, solarium oraz studio odnowy biologicznej.

Korty tenisowe zostały oddane do użytku w lipcu 2005 roku. Po gruntownej modernizacji, jakiej zostały poddane, obiekt zyskał nowy wygląd. Do dyspozycji są 4 korty tenisowe, w tym:

- dwa korty do tenisa ziemnego zadane membraną PCV (1.300 m² w całości klimatyzowane);
- dwa korty otwarte (950 m² ceglane);
- ścianka treningowa do ćwiczeń.

Od dnia 1 listopada 2009 Ośrodek Sportu i Rekreacji przekazał w 10 – letnią dzierżawę korty tenisowe prywatnej firmie SKY NET Sp. z o.o., która ma w planach przeprowadzenie gruntownej rewitalizacji obiektu i rozpoczęcie przebudowy w celu zwiększenia oferty sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy.

Tereny przy ul. Nadarzyńskiej to głównie obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne:

- Boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” wraz z szatniami i zapleczem socjalnym (oddany do użytku na początku 2010 roku);
- 3 boiska piaszczyste do piłki siatkowej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

„Stawy Walczewskiego” zajmują powierzchnię 14.453 m² - jednorazowo z wypoczynku może korzystać 940 osób.

W Grodzisku Mazowieckim istnieje sieć ścieżek rowerowych o długości ok. 20 km, które nie tylko dają komfort i bezpieczeństwo poruszania się na rowerze ale też są ważnym elementem rekreacji w podwarszawskiej miejscowości. Pierwsza ścieżka na terenie gminy pojawiła się około 10 lat temu, na odcinku Grodzisk Mazowiecki- Milanówek. Kolejne budowane były także przy okazji remontów dróg, w następnych miejscach. Jedna w kierunku Błonia, kolejna z Grodziska Mazowieckiego do Radziejowic, kolejna łączy Adamowiznę z Odranowolą, jest też ścieżka w kierunku Żyrardowa, w planach połączenie ścieżki z gminą Jaktorów. Plany samorządowe dotyczą także inwestycji w kierunku Opyp i Książenic, z Grodziska Mazowieckiego w kierunku Józefiny i z Grodziska Mazowieckiego do Izdebnia. Celem jest wyposażenie wszystkich dróg w ścieżki rowerowe, ponieważ wiele osób codziennie w okresie wiosenno-letnim rezygnuje z samochodowego transportu właśnie na rzecz jednoślada. Coraz częściej rower wykorzystywany jest w rekreacji, poprzez weekendowe wyjazdy za miasto.

OSiR koordynuje działalność 16 klubów sportowych, które zrzeszają łącznie 2.400 członków:

- Uczniowski Klub Sportowy „Sparta” – 320 członków;
- Stowarzyszenie Miłośników Szachów i Rozrywek Umysłowych „Edyp” – 21 osób;
- Klub Sportowy „Polish Soft Tennis Association” – 34 osoby;
- Uczniowski Klub Sportowy „Piranie” – 15 osób;
- Grodziski Klub Sportowy „Pogoń” – 250 osób;
- Klub Sportowy „Bogoria Grodzisk Mazowiecki” – 50 osób;
- Grodziski Klub Żeglarski „Czysty Wiatr” – 39 osób;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Grodziski Klub Koszykarski – 41 osób;
- Stowarzyszenie Grupa Wsparcia „Oxygen” – 20 osób;
- Uczniowski Klub Sportowy „Mazovia” – 20 osób;
- Grodziski Klub Kolarski „Opty – Mazowsze” – 41 osób;
- Polski Związek Wędkarski – Okręg Mazowiecki – 1.300 osób;
- Ludowy Klub Sportowy „Chlebnia” – 170 osób;
- Uczniowski Klub Sportowy „Offensywa” – 50 osób;
- Kartingowy Klub Sportowy – 15 osób;
- Stowarzyszenie Aikido–Sohei i Miłośników Dalekiego Wschodu – 14 osób.

4.5.3. Infrastruktura kultury.

W Gminie Grodzisk Mazowiecki działają dwie samorządowe instytucje kultury: Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki oraz Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki, których siedziba znajduje się w Centrum Kultury przy ulicy Spółdzielczej 9.

W skład Ośrodka Kultury wchodzi:

- nowoczesny, działający od 2008 roku obiekt Centrum Kultury (kino);
- Willa Radogoszcz – zrewitalizowana i oddana na nowo do użytku w 2012r. Galeria Etnograficzna, swoiste centrum informacji o historii miasta i regionu;
- Radio Bogoria, której Ośrodek Kultury jest nadawcą i koncesjonariuszem;
- Gazeta Bogoria, której Ośrodek Kultury jest wydawcą;
- Grodziska Alternatywa – rekreacyjno – edukacyjne miejsce spotkań młodzieży;
- Świetlica młodzieżowa w dzielnicy Łąki, przy parafii pw. Przemienienia Pańskiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Kino wchodzi w skład kompleksu kulturalno - rozrywkowego Centrum Kultury Grodzisk Mazowiecki. Sala widowiskowo - kinowa o pojemności 375 miejsc z nowoczesnym systemem nagłaśniającym, dużym rolowanym ekranem, zwijanym na potrzeby organizacji wydarzeń teatralnych i koncertowych.

W 2012r. został złożony wniosek do Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej o dofinansowanie w ramach projektu "Cyfryzacja Kin". Wniosek został rozpatrzony pozytywnie i otrzymaliśmy ponad 160 tys. zł. na zakup nowoczesnego projektora cyfrowego 3D 4K. Dzięki temu nieporównywalnie podniosła się jakość oferty kinowej, co przełożyło się na frekwencję – niemal 70.000 widzów w skali roku.

Poza działalnością stricte kulturalno – rozrywkowo – rekreacyjną, Centrum Kultury jest również miejscem spotkań środowisk naukowych, dyplomatycznych, czy biznesowych. Organizowane są liczne sympozja i konferencje z udziałem najwyższych władz państwowych – w 2013r. dwukrotnie odwiedził Grodzisk Mazowiecki Prezydent RP Bronisław Komorowski.

Centrum Kultury w Grodzisku Mazowieckim ma szansę w niedalekiej przyszłości stać się swoistą osią kulturalną, integrującą szeroko pojęte środowiska twórcze całego Mazowsza Zachodniego.

Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną. Obecnie Bibliotekę tworzą oddziały: Oddział dla Dzieci, Wypożyczalnia dla Dorosłych i Młodzieży, Czytelnia Naukowa i filie: filia nr 1 w Kadach, filia nr 2 w Grodzisku Mazowieckim ul. Westfala 3 (w skład której wchodzi: biblioteka, mediateka, świetlica) oraz filia nr 3 w Izdebnie Kościelnym. Od 2008 roku Biblioteka Pełni funkcję biblioteki powiatowej dla powiatu grodziskiego. Księgozbiór biblioteczny jest systematycznie gromadzony,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

opracowywany i wzbogacany o nowości wydawnicze. Od 2012 roku Biblioteka ma dostęp do bazy ponad 700 tytułów książek na platformie ibuk.pl. W zbiorach Biblioteki znajduje się ok. 700 filmów i audiobooków. Ogółem stan księgozbiorów (we wszystkich placówkach) na koniec 2012r. wynosił 58.812 woluminów. Zasoby ludzkie: w Bibliotece pracuje 13 osób. Dobra jakość pracy związana jest ściśle z silnymi stronami pracowników biblioteki (wykształceniem, kompetencjami, doświadczeniem, pasją, chęćiami). Źródła finansowania: dotacja gminy, dotacja powiatu, dotacje zewnętrzne (celowe), dochody własne.

Podstawowym celem Biblioteki jest zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców powiatu oraz upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury.

Filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Grodzisku Mazowieckim, której organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Mazowieckiego (nadzór sprawuje Mazowiecki Kurator Oświaty), oferuje:

- Literaturę z zakresu pedagogiki i nauk pokrewnych,
- Publikacje naukowe i popularnonaukowe z różnych dziedzin wiedzy objętych ramowymi planami nauczania,
- Literaturę piękną i dzieła klasyki światowej oraz książki z zestawu lektur dla ucznia,
- Piśmiennictwo z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej,
- Programy nauczania i podręczniki szkolne,
- Materiały dotyczące problematyki oświatowej regionu.

Biblioteka Pedagogiczna w Grodzisku Mazowieckim wspomaga nauczycieli w doskonaleniu się do nowej roli - organizatorów procesów kształcenia wspierającego wszechstronny rozwój ucznia. Tworzy warunki do integrowania środowiska nauczycielskiego sprzyjające wymianie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

doświadczeń. Zapewnia bezpieczną przestrzeń do rozwijania indywidualnych twórczości czytelników.

W Grodzisku Mazowieckim znajduje się również Muzeum Elektrycznej Kolei Dojazdowej, którego wystawa obejmuje 75 lat działalności linii. W muzeum można zobaczyć zdjęcia, dokumenty związane z działalnością EKD/WKD, bilety, akcesoria pojazdów szynowych, przedmioty wyposażenia technicznego, modele taboru oraz makiety stacji i budynków.

Na terenie gminy funkcjonuje również Galeria Instrumentów Folkowych, która jest jedynym w Polsce zbiorem ok. 1000 instrumentów, przeszkadzajek i zabawek muzycznych.

4.5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Na terenie Grodziska Mazowieckiego znajduje się siedem poradni rodzinnych oraz szesnaście poradni specjalistycznych, funkcjonuje trzynaście aptek oraz trzy medyczne laboratoria analityczne. Opieka lekarska sprawowana jest również poprzez prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne.

Obsługę szpitalną w Grodzisku Mazowieckim zapewnia Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. Jana Pawła II, przy ul. Dalekiej 11, oddany do użytku w 2003 roku. Jest to obiekt w pełni nowoczesny, zapewniający leczenie na europejskim poziomie, o czym świadczy m. in. certyfikat przynależności do Międzynarodowej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. Posiada certyfikaty Systemu Zarządzania Jakością: PN-EN ISO 9001:2000, AQAP 2120:2006, PN-EN ISO14001:2005, a także Certyfikat Akredytacyjny przyznawany przez Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W Ogólnopolskim Rankingu Bezpieczny Szpital 2013, ogłaszanym przez dziennik Rzeczpospolita, Szpital Zachodni zajął XVIII miejsce wśród wszystkich placówek zapewniających najlepszą opiekę medyczną w Polsce, a I miejsce na Mazowszu.¹¹

Oddziały szpitalne:

- Oddział Chorób Wewnętrznych, Pododdział Geriatryczny;
- Oddział Ortopedii i Traumatologii;
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Neurologiczny i Pododdział Udarowy;
- Oddział Pediatriczny;
- Oddział Chirurgii Ogólnej;
- Oddział Kardiologiczny;
- Oddział Urologiczny;
- Szpitalny Oddział Ratunkowy;
- Stacja Dializ;
- Oddział Chirurgii Onkologicznej/Chemioterapia Jednego Dnia;
- Oddział Kardiologii Inwazyjnej;
- Oddział Neurochirurgiczny;
- Oddział Rehabilitacyjny, Pododdział Wieloprofilowy Zabiegowy.

W szpitalu znajduje się jeden z najnowocześniejszych Bloków Operacyjnych, bogate zaplecze diagnostyczne, Ośrodek Rehabilitacji Diennej.

Za placówki opieki zdrowotnej uważa się również żłobki. Głównym celem żłobków jest zapewnienie opieki nad dziećmi w celu umożliwienia pracy obojgu rodzicom i przyczynianie się przez to do lepszego zaspokojenia potrzeby zabezpieczenia materialnego oraz potrzeb: poczucia użyteczności, uznania, satysfakcji, a także w pewnym stopniu kontaktów

---

¹¹ Jednakże zwraca uwagę brak lądowiska dla helikopterów ratunkowych.

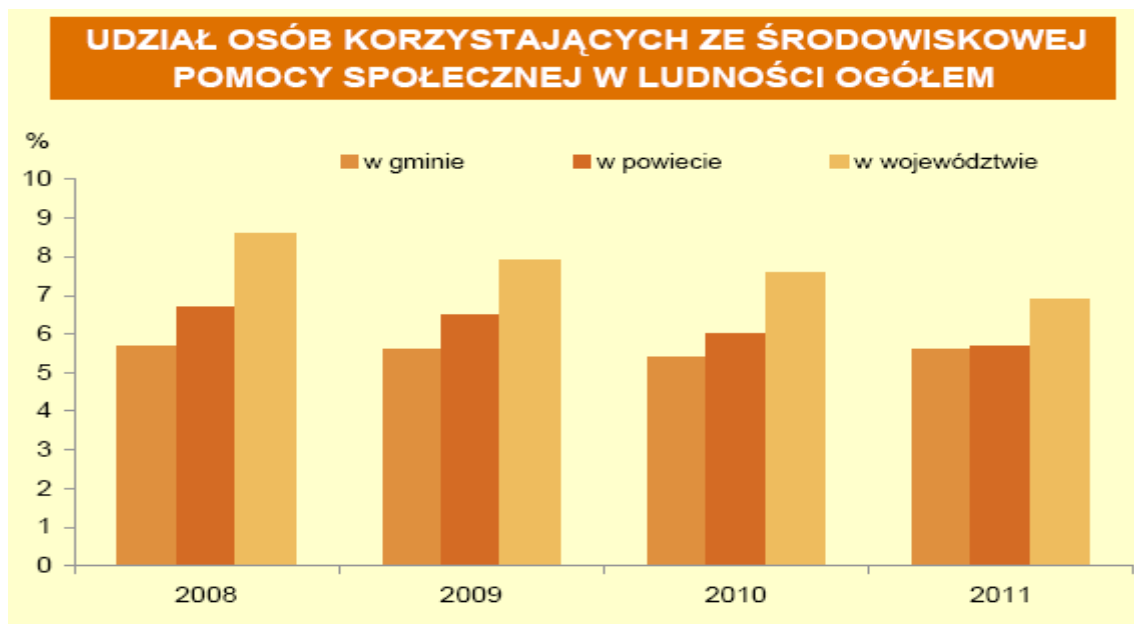

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

społecznych. W Grodzisku Mazowieckim funkcjonowało sześć żłobków prywatnych.

Udział osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Grodzisk Mazowiecki utrzymywał się na przestrzeni 2008-2011 na tym samym poziomie, tj. ok. 6% ludności ogółem. W 2011r. wydatki na pomoc społeczną wyniosły 15 421 286,00 zł.

Rys. 13. Udział osób korzystających z pomocy społecznej.

Źródło: Vademecum samorządowca, GUS, Warszawa 2012.

Tab. 17. Pomoc społeczna – wybrane dane 2009-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Placówki wsparcia dziennego dla dzieci	12	12	12	12	12
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1.047	1.055	1.153	1.218	1.295
Liczba osób w rodzinach	2.238	2.121	2.288	2.370	2.482
Wolontariusze	25	29	46	48	107

Źródło: Dane OPS Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

4.6. ZARZĄDZANIE

4.6.1. Dochody i wydatki budżetowe.

Dochody budżetowe obejmują wszelkie źródła finansowania wydatków budżetowych i są elementem całego systemu finansów publicznych. Realizacja polityki finansowej samorządu terytorialnego wymaga stosowania wielu różnorodnych narzędzi ekonomicznych. Najważniejsze z nich to: podatki i opłaty, subwencje, dotacje, dochody z majątku, kredyty, pożyczki, obligacje (ogólny podział na dochody własne i dochody zewnętrzne).

W strukturze dochodów budżetowych gminy największy udział posiadały dochody własne gminy, a ich udział w dochodach ogółem wynosił średnio około 70% (dochody podatkowe stanowiły ponad połowę dochodów ogółem). Kolejne pozycje w strukturze dochodów zajmowały subwencje (średnio 16%) oraz dotacje (10%). Najmniejszy udział stanowiły środki pozyskane z UE - pomimo tego, że ich udział wzrósł do prawie 10%.

Tab. 18. Główne grupy dochodów budżetowych w latach 2010-2012.

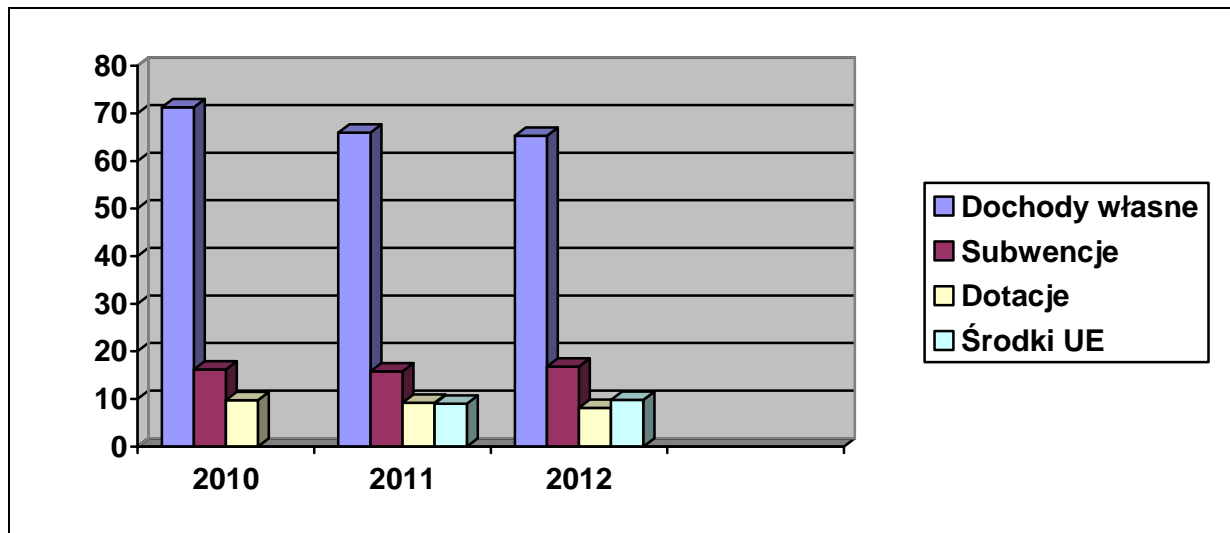
Grupa dochodów	LATA					
	w tys. zł			w %		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dochody własne	81.132,5	86.908,6	95.028,1	71,3	66,0	65,3
w tym: Dochody podatkowe	74.483,6	79.695,1	82.729,3	65,3	60,5	56,9
Subwencje	18.389,7	20.826,3	24.417,4	16,2	15,8	16,8
Dotacje	11.045,5	12.129,6	11.821,8	9,7	9,2	8,1
Środki pozyskane z UE	3.259,1	11.783,8	14.269,9	2,9	9,0	9,8
RAZEM	113.826,8	131.648,3	145.537,2	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys.14. Struktura dochodów budżetowych gminy w latach 2010-2012.

Źródło: Województwo Mazowieckie, GUS, Warszawa.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy dochody te (w zł) kształtowały się na bardzo wysokim poziomie - zarówno dochody ogółem, jak i własne:

<u>rok</u>	<u>ogółem</u>	<u>własne</u>
2010	2.839	2.024
2011	3.230	2.132
2012	3.524	2.301

W ramach dochodów własnych największe znaczenie miały dochody podatkowe. Ich udział w dochodach ogółem w analizowanym okresie kształtował się średnio na poziomie 60%. Najwyższe dochody własne gminy odnotowano w dziale opłat i podatków od osób prawnych, fizycznych oraz jednostek nie posiadających osobowości prawnej, w tym z podatków PIT i CIT. Największy udział w strukturze dochodów z analizowanego działu posiadały wpływy z podatku od osób fizycznych (PIT) oraz dochody z majątku.

Należy podkreślić, że gmina Grodzisk Mazowiecki stwarza dobre warunki do zamieszkania dla ludności uzyskującej dochody pochodzące ze źródeł

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

pozarolniczych, czego dowodem jest stabilne i największe źródło dochodów, jakim są wpływy z podatku od nieruchomości. Istnieje również związek między podatkiem od nieruchomości a podatkiem płaconym przez osoby fizyczne (PIT). Stwarzanie przez gminę dobrych warunków do zamieszkania czy też do wypoczynku powoduje wzrost budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego, a ten z kolei przyczynia się do wzrostu cen ziemi i obrotu nieruchomościami, a więc zwiększenia opłat skarbowych, a także stwarza popyt na usługi budowlane i różnorodne materiały, na wzrost obrotów handlowych i na zatrudnienie.

To wszystko wpływa korzystnie na wzrost dochodów własnych gminy. Nie bez znaczenia są również jakość środowiska przyrodniczego, infrastruktury, jak również przyjazna administracja, środowisko społeczne i bezpieczeństwo.

Tab. 19. Dochody własne gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2010-2012 (w tys. zł).

Nazwa podatku	Rodzaj podatku	2010	2011	2012
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych oraz jednostek nie posiadających osobowości prawnej	rolny	361,7	381,0	553,1
	od nieruchomości	18.586,0	21.505,5	21.791,6
	od czynności cywilnoprawnych	3.699,2	5.255,2	4.267,3
	od środków transportowych	2.304,9	2.295,2	2.711,8
	wpływy z opłaty skarbowej	699,5	710,7	704,7
Udział gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	od osób fizycznych (PIT)	34.858,6	37.199,9	39.723,9
	od osób prawnych (CIT)	2.466,3	2.844,3	2.542,3
Dochody z majątku		11.507,4	9.503,3	9.097,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Subwencje i dotacje gminy otrzymują na określone cele z budżetu państwa. W gminie Grodzisk Mazowiecki, podobnie jak w innych samorządach, największą część subwencji stanowi część oświatowa. Udział subwencji w ogólnych dochodach gminy kształtował się w granicach 16%, a dotacji średnio na poziomie 9%. Na 1 mieszkańca subwencje i dotacje w poszczególnych latach kształtowały się następująco:

rok	subwencje	dotacje
2010	459	276
2011	510	294
2012	591	286

W warunkach współczesnego stanu zagospodarowania infrastrukturalnego i stopnia zaspokojenia potrzeb ludności jedyną barierą ograniczającą wysokość wydatków gmin są uzyskiwane dochody. Wydatki gminy można rozpatrywać z co najmniej dwóch punktów widzenia: według działów gospodarki narodowej lub według podziału na wydatki bieżące i inwestycyjne. Ponadto mogą być wydatki związane z działalnością samorządu gminnego (przypisane do zadań) lub zadaniami zleconymi, które wykonuje gmina ze środków budżetu powiatowego, wojewódzkiego lub krajowego, na co otrzymuje pieniądze.

Tab. 20. Główne grupy wydatków budżetowych gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2010-2012.

Grupa wydatków	LATA					
	w tys. zł			w %		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Wydatki ogółem	119.962,7	131.100,4	146.317,7	100,00	100,0	100,0
Wydatki bieżące	87.758,6	94.366,2	104.540,6	73,2	72,0	71,5
Wydatki majątkowe	32.204,2	36.734,3	41.777,1	26,8	28,0	28,5
w tym:						
Wydatki inwestycyjne	32.204,2	36.734,3	41.777,0	26,8	28,0	28,5

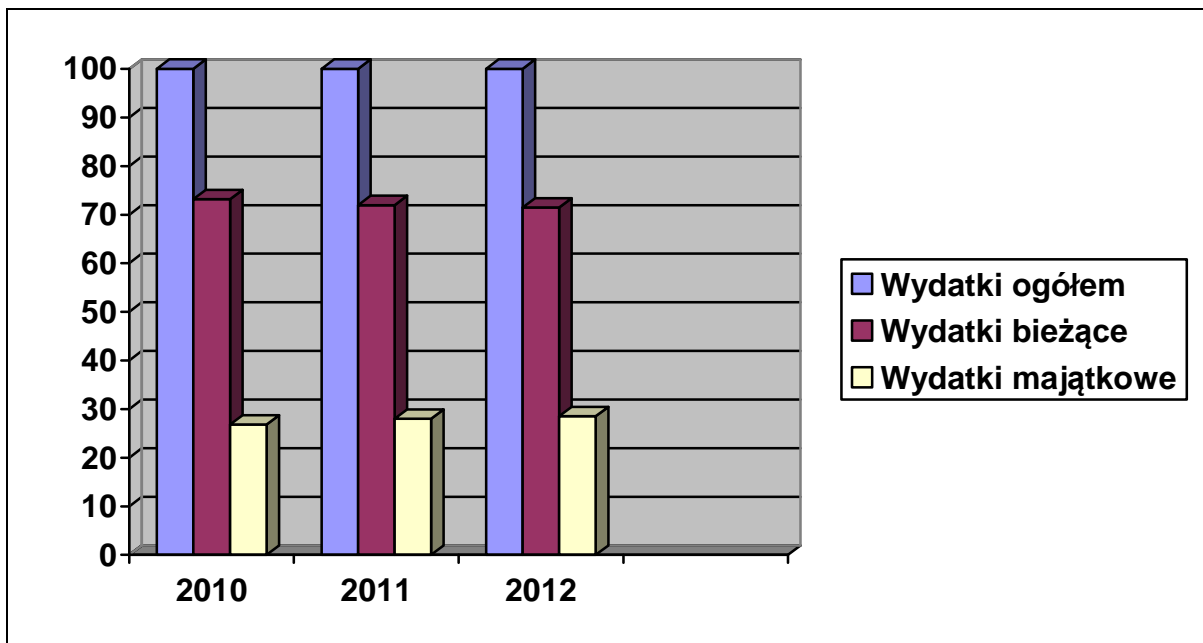
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Główną pozycją wydatków gminy Grodzisk Mazowiecki są wydatki bieżące, które w latach 2010-2012 stanowiły średnio ponad 70% wydatków ogółem. W omawianym okresie nastąpił ich wzrost o 19,1%, przy jednoczesnym zwiększeniu wydatków majątkowych – o 29,7%.

Rys. 15. Struktura wydatków budżetowych gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2010-2012.

Źródło: Województwo Mazowieckie, GUS, Warszawa.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wydatki te (w zł) kształtowały się na wysokim poziomie - zarówno wydatki ogółem, jak i bieżące oraz majątkowe:

rok	ogółem	bieżące	majątkowe
2010	2.992	2.189	803
2011	3.216	2.315	901
2012	3.542	2.531	1.012

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W 2012r. największy udział w wydatkach bieżących stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie (37,3%), gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (16,3%) i pomoc społeczną (11,9%). Relatywnie wysoki udział miały też wydatki na transport i łączność (9,4%), administrację publiczną (9%), gospodarkę mieszkaniową (4,1%).

Tab. 21. Główne wydatki gminy Grodzisk Mazowiecki wg działów w latach 2010-2012 (w tys. zł).

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Transport i łączność	19.094,0	19.566,4	13.713,8
Gospodarka mieszkaniowa	6.508,7	5.095,7	5.967,6
Administracja publiczna	9.960,7	10.223,1	13.216,2
Oświata i wychowanie	41.785,0	44.565,1	54.621,9
Ochrona zdrowia	1.046,0	550,1	674,6
Pomoc społeczna	15.027,1	16.156,8	17.410,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8.683,0	19.845,9	23.832,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4.825,7	3.391,2	4.233,0
RAZEM	119.962,7	131.100,4	146.317,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych gminy Grodzisk Mazowiecki.

4.6.2. Planowanie strategiczne i promocja gminy.

Celem działania samorządu jest rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych, a narzędziem wykorzystywanym w nowoczesnym i skutecznym zarządzaniu są dokumenty strategiczne. W gminie Grodzisk Mazowiecki, obok planów zagospodarowania przestrzennego powstały:

- „Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki 2003-2013” - Uchwała nr 266/2004 Rady Miejskiej z dnia 26 kwietnia 2004r.
- „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodzisk Mazowiecki 2005-2008” – Uchwała Rady Miejskiej nr 382/2005 z dnia 9 lutego 2005r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- „Lokalny Program Rewitalizacji” – Uchwała Rady Miejskiej nr 654/2006 z dnia 27 września 2006r.
- „Wieloletnie Programy Inwestycyjne Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2008-2010” – Uchwała Rady Miejskiej nr 223/2008 z dnia 30 stycznia 2008r.

Aktualnymi planami są: „Plan Gospodarki Odpadami na lata 2006-2017”, „Program Ochrony Środowiska”, „Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi”, Raport z badania pt. „Postawy młodzieży wobec uzależnień i zagrożeń społecznych” oraz Plany Zagospodarowania Przestrzennego¹².

Grodzisk Mazowiecki posiada 45 ważnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących 4.340 ha powierzchni miasta i gminy, co stanowi 40,4% jej powierzchni. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują większość najatrakcyjniejszych terenów inwestycyjnych.

Promocja Gminy

Aktywność promocyjna gminy realizowana jest w dwóch kierunkach: jednym z nich jest wizerunek gminy, drugim zaś, bardziej informacyjnym, jest przekazanie konkretnych wiadomości na temat produktów, jakie gmina ma do zaoferowania. Przykładem takich działań może być oferta sprzedaży działek budowlanych, zaproszenie na imprezy masowe lub akcja promująca płacenie podatków w gminie (kampania z wykorzystaniem wizerunku osoby znanej – aktora Andrzeja Grabowskiego, który jest mieszkańcem gminy, została przygotowana w roku 2012 przez Wydział Promocji).

---

¹² Podstawą do tworzenia miejscowych planów zagospodarowania był dokument opracowany w 2010r. pn. Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

O intensywności działań reklamowych w gminie Grodzisk Mazowiecki najlepiej świadczy ilość nośników reklamowych i mediów, na łamach których prezentowane są działania promocyjne. Są to ulotki reklamowe (np. „Własny dom tylko w Grodzisku”, „Żeglarski weekend Rodziny w Grodzisku Mazowieckim”, „Grodzisk Mazowiecki – cieplejszy klimat inwestycyjny”). Materiały te dedykowane są najczęściej konkretnym grupom docelowym i udostępniane w miejscach natężonego ruchu przedstawicieli tych grup.

Kolejną formą reklamową są publikacje gminy – foldery tematyczne, książki, tomiki poezji, mapy. Gmina promuje się także poprzez cykliczne audycje w lokalnych rozgłośniach radiowych – Radiu Bogoria i Rozgłośni Radia Niepokalanów oraz za pośrednictwem prasy, najczęściej w postaci artykułów sponsorowanych (dziennik Rzeczpospolita, dziennik Gazeta Prawna, pismo społeczno-gospodarcze „PROFILE – BIZNES”).

Grodzisk Mazowiecki wykazuje także aktywność w medium szeroko zasięgowym, jakim jest telewizja. W kanałach ogólnopolskich można było obejrzeć program „Kocham Cię Polsko” (2011r.) z udziałem mieszkańców Grodziska Mazowieckiego, także jeden z odcinków programu „Polska według Kreta” (2012r.) poświęcony był temu regionowi. W telewizjach lokalnych i biznesowych umieszczane są spoty reklamowe, zachęcające do udziału w konkretnych imprezach organizowanych przez gminę lub spoty promujące miejscowe inwestycje (np. spot reklamowy zapraszający na koncert Billy Cobham 2013, spot reklamowy dotyczący możliwości inwestycyjnych w TVN CNBC, Polsat Biznes oraz TVP Warszawa w 2011r.).

Do form działalności promocyjnej gminy zaliczyć należy także oznakowanie turystyczne – tzw. witacze, tablice umieszczone przy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

głównych trasach wjazdowych do miasta, liczne tablice informacyjne miejskie i sołeckie, słupy ogłoszeniowe. Widocznym elementem gminy są oznakowania miejsc i urzędów, ich zaletą jest wyrazistość i spójność graficzna.

Gmina Grodzisk Mazowiecki prężnie promuje się na imprezach targowych i wystawach, zarówno o charakterze lokalnym, regionalnym jak i międzynarodowym. Poniżej przykłady tego rodzaju imprez z ostatnich trzech lat:

- Wystawa grafik Tadeusza Łapińskiego w Centrum Kultury w Weiz /Austria/ – sierpień 2010r.
- Międzynarodowe Targi Produktów Regionalnych w Siauliai na Litwie w listopadzie 2010r.
- Międzynarodowe Targi Produktów Regionalnych w Grodzisku Mazowieckim – czerwiec 2010r.
- Spotkanie Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika z prezydentami miast, burmistrzami i wójtami gmin z województwa mazowieckiego „Perspektywy rozwoju rejonu podwarszawskiego”- marzec 2011r.
- Międzynarodowy Jarmark Produktów Regionalnych w Grodzisku Mazowieckim – czerwiec 2011r.
- I Kongres Promocji Mazowsza - czerwiec 2011r.
- IV Konferencja Miast Partnerskich Polski i Litwy - czerwiec 2011r.
- Międzynarodowa Konferencja „Perspektywy współpracy w Europie Środkowej” - czerwiec 2011r.
- V Sejmik Turystyczny Województwa Mazowieckiego - listopad 2011r.
- Międzynarodowe Targi Inwestycji i Partnerstwa Publiczno-Prywatnego – maj 2012r.
- Międzynarodowy Jarmark Produktów Regionalnych w Grodzisku Mazowieckim – czerwiec 2012r.
- Kongres Transportu Publicznego - wrzesień 2012r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Targi Mieszkaniowe w Pruszkowie - październik 2012r.
- Międzynarodowy Kongres Przedsiębiorczości w Grodzisku Mazowieckim – październik 2012r.
- Spotkanie Organizacji Miast Obrzeżnych Stolic w Grodzisku Mazowieckim – listopad 2012r.

Za organizację promocji i komunikację z mieszkańcami gminy Grodzisk Mazowiecki odpowiada Wydział Promocji. Wydział Promocji realizuje zadania:

- tworzenie banku danych dla celów promocji;
- organizacja obsługi i bieżąca aktualizacja strony internetowej Gminy www.grodzisk.pl, strony www.praca.grodzisk.pl , profilu gminy na Facebooku, kanału grodziskiego na www.youtube.pl;
- kreowanie korzystnego wizerunku Gminy w środkach społecznego przekazu (prasa, telewizja, radio);
- bieżące informowanie opinii publicznej o zamierzeniach, planach i działaniach Gminy za pomocą lokalnej prasy, radia i Internetu;
- analiza i ocena potrzeb w celu opracowania programów rozwoju;
- opracowywanie programów wizyt przedstawicieli zaprzyjaźnionych gmin krajowych i zagranicznych;
- organizacja wyjazdów przedstawicieli Gminy w celu nawiązania bądź kontynuowania współpracy z gminami i organizacjami krajowymi lub zagranicznymi;
- opracowywanie ofert inwestycyjnych dla ewentualnych inwestorów krajowych i zagranicznych;
- obsługa ankiet dotyczących Gminy;
- utrzymywanie kontaktów z organizacjami wspierającymi demokrację lokalną;
- opracowanie materiałów reklamowych miasta (foldery, informatory i billboardy).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W lokalu Wydziału Promocji funkcjonuje także miejscowy punkt informacyjny dla mieszkańców i turystów - INFOCENTRUM. W roku 2014 zgodnie z realizowanym projektem „Rozbudowa bazy turystycznej w gminie Grodzisk Mazowiecki” punkt ten zostanie zmieniony w Centrum Informacji Turystycznej (CIT), obsługiwany przez dwie osoby; odpowiedzialny za całokształt działań o charakterze informacyjnym rejonu.

W Grodzisku Mazowieckim swoje siedziby mają lokalne media, obsługujące rejon gminy a także powiatu. Jest to rozgłośnia radiowa, działająca od stycznia 1998r. i obejmująca swoim zasięgiem zachodnie Mazowsze „Radio Bogoria” (komórka organizacyjna Ośrodka Kultury gminy Grodzisk Mazowiecki) oraz lokalna telewizja internetowa GTV Twoja Okolica, działająca w ramach projektu Lokalne Partnerstwa PAFW, której głównym wydawcą jest Stowarzyszenie Europa i My.

W rejonie wydawanych jest sześć tytułów prasowych: „Bogoria” – grodziskie pismo społeczno – kulturalne wydawane przez Ośrodek Kultury gminy Grodzisk Mazowiecki, „Wspólny Powiat”, „Gazeta WPR”, „Kurier Południowy”, „Flesz Mazowsza” oraz „Co?Gdzie?Kiedy? - Na Mazowszu”. Poza portalem internetowym gminy w sieci funkcjonują także inne portale traktujące o tematyce regionu – www.obiektyw.info, www.tugrodzisk.pl, www.infogrodzisk.pl, www.grodzio.pl, www.wpr24.pl.

4.6.3. Kapitał społeczny.

Od 1 stycznia 2004r. zasady współpracy Gmin z Organizacjami Pozarządowymi regulują przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Gmina Grodzisk Mazowiecki od początku obowiązywania ustawy – a więc już od 9 lat - realizuje zawarte w niej uregulowania:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- konsultując każdorazowo, z działającymi na terenie naszej gminy organizacjami pozarządowymi, projekty rocznych Programów współpracy gminy Grodzisk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi;
- uchwalając roczne Programy współpracy;
- udostępniając własną stronę internetową do bezpłatnego publikowania informacji o działaniach poszczególnych organizacji społecznych;
- umożliwiając organizacjom korzystanie z lokali i obiektów komunalnych w celu prowadzenia działań statutowych;
- zlecając realizację zadań publicznych w drodze konkursu ofert wraz z udzielaniem przez gminę dotacji;
- przedstawiając do konsultacji organizacjom pozarządowym projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- realizując wspólne przedsięwzięcia.

Burmistrz każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej szczegółowe sprawozdania z realizacji „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi” w roku poprzednim.

Władze Gminy, dostrzegając potencjał i możliwości organizacji pozarządowych, dążą do zacieśnienia trwającej od kilku lat współpracy. Na drodze konsultacji społecznych opracowywane są „Programy Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi” na każdy rok budżetowy, które wprowadzają jasne i czytelne rozwiązania, włączające Organizacje w system demokracji lokalnej oraz regulują zasady partnerskiej współpracy pomiędzy Gminą Grodzisk Mazowiecki a organizacjami pozarządowymi. Programy określają również priorytetowe obszary tej współpracy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rokrocznie gmina powierza wykonywanie wielu zadań publicznych organizacjom pozarządowym w drodze otwartych konkursów ofert.

Mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego wykazują dużą aktywność społeczną. W gminie aktywnie działa 48 różnorodnych organizacji pozarządowych. Świadczy to o dużej integracji i świadomości lokalnej wśród mieszkańców oraz ich zaangażowaniu w sprawy lokalne. Aktualna lista organizacji pozarządowych:

- kluby sportowe w formie stowarzyszenia:

- Uczniowski Klub Sportowy „Sparta”
- Uczniowski Klub Sportowy „Piranie”
- Uczniowski Klub Sportowy „Mazovia”
- Uczniowski Klub Sportowy „Offensywa”
- Grodziski Klub Sportowy „Pogoń”
- Ludowy Klub Sportowy „Chlebnia”
- Grodziski Klub Koszykarski
- Polish Soft Tennis Association
- Klub Sportowy „Bogoria”
- Grodziski Klub Kolarski „Opty Mazowsze”
- Grodziski Klub Żeglarski „Czysty Wiatr”
- Grodziski Klub Szachowy im. M. Najdorfa
- Ludowy Klub Jeździecki „Kuclandia”
- Grodziski Klub Sportów Motorowych
- Grodziski Klub Karate Fudokan „Tora”
- Koło Miejsko – Gminne Polskiego Związku Wędkarskiego
- Stowarzyszenie Miłośników Szachów i Rozrywek Umysłowych „Edyp”
- Stowarzyszenie Grupa Wsparcia Podwodnego „Oxygen”
- Grodziskie Stowarzyszenie Aikido-Sohei i Miłośników Dalekiego Wschodu
- Kartingowy Klub Sportowy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- jednostki terenowe stowarzyszeń ogólnopolskich:

- Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych, Okręg Mazowiecki
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Hufiec ZHP Grodzisk Mazowiecki Chorągwi Stołecznej ZHP
- Oddział Powiatowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Okręg Mazowiecki
- Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża
- Koło Ligii Kobiet Polskich
- Koło Związku Dużych Rodzin „Trzy plus”
- Koło Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

- stowarzyszenia lokalne:

- Stowarzyszenie Bezpieczne Miasto i Gmina
- Grodziskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Familia”
- Stowarzyszenie Europa i My
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Niepełnosprawnych
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Artystycznych „Kontra”
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ziemi Grodziskiej
- Stowarzyszenie „Egida”
- Stowarzyszenie Edukacji i Terapii „Homo et Animal”
- Stowarzyszenie Działań Twórczych „Parabuch”
- Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Sióstr Opatrzności Bożej „Skrzydła”
- Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych „Obiektyw”
- Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki „Avangarda”
- Stowarzyszenie Obrońców Zwierząt – Straż Zwierząt

- fundacje:

- Fundacja Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „Godne Życie”
- Fundacja Miasto-Ogród Książnice

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Fundacja Ochrony Prawnej – Inicjatyw Społecznych „Opis”
- Fundacja Akademia „Profil”
- Fundacja Przyjaciele Szkoły w Książnicach
- Fundacja dr B. Federa

Liczba organizacji pozarządowych, działających prężnie na terenie naszej gminy z roku na rok rośnie – począwszy od 2009r. średnio rocznie przybywają 4 nowe stowarzyszenia bądź fundacje.

Również kwoty z budżetu gminy, przeznaczane na dotacje dla organizacji realizujących zadania gminne, wzrastają z każdym rokiem. W 2014r. gmina Grodzisk Mazowiecki przeznaczy na ten cel 2.500.000 zł (w 2013r. – 2.300.000zł, w 2012r. – 2.000.000zł, w 2011r. – 1.700.00zł).

Gmina w drodze otwartych konkursów ofert zleca rocznie ok. trzydziestu organizacjom pozarządowym realizację 33 – 36 zadań publicznych. Jak wynika ze sprawozdań z realizacji zadań publicznych, przedkładanych przez organizacje pozarządowe bezpośrednimi odbiorcami tych działań jest ponad 6.500 mieszkańców gminy, a liczba osób je realizujących ze strony organizacji pozarządowych to ok. 300 osób. Poza bezpośrednimi odbiorcami udział w wielu zadaniach biorą również członkowie ich rodzin i opiekunowie.

W Grodzisku Mazowieckim aktywność mieszkańców przybiera również inną zorganizowaną formę. Aktywnie działają zespoły taneczne, chóry: mieszany „Cantata” oraz Grodziski Chór „Bogorya”, orkiestry: Zakładowa Orkiestra Dęta „Polfa” oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta. Szeroką ofertę dla mieszkańców gminy proponują również koła zainteresowań: plastyczne, literackie, teatralne, fotograficzne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Bogatą ofertę dla grodziszczan oferuje Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz dwie instytucje kultury: Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki. OSiR jest jednostką organizacyjną Gminy Grodzisk Mazowiecki, której głównym zadaniem jest promowanie aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców naszego miasta. Ośrodek tworzy ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz rehabilitacyjnych. Koordynuje działalność lokalnych klubów sportowych oraz współpracuje z nimi. Jest także współorganizatorem licznych imprez sportowych, między innymi: turniejów koszykarskich, siatkarskich oraz piłki nożnej. Współpracował przy organizacji takich imprez jak Międzynarodowy Turniej Halowej Piłki Nożnej oraz Międzynarodowy Turniej Karate Matsushima Cup.

Tab. 22. Aktywnie uczestniczący na zajęciach sportowych.

Wyszczególnienie	2008	2010	2012
Ćwiczący ogółem	298	492	1.208
Ćwiczący mężczyźni	200	320	828
Ćwiczące kobiety	98	172	380
Ćwiczący do lat 18 chłopcy	128	264	656
Ćwiczący do lat 18 dziewczęta	60	156	312

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki w trosce o dobrą pozycję i uznanie w środowisku lokalnym, podejmuje integracyjne działania animacyjno-kulturalne na rzecz mieszkańców oraz lokalnego środowiska. Biblioteka posiada pracownię komputerową, dzięki temu organizuje kursy komputerowe. Oferuje spotkania autorskie, głośne czytania, lekcje biblioteczne, spotkania tematyczne. Biblioteka jest organizatorem imprez lokalnych integrujących mieszkańców wokół Biblioteki, książki. Wszystkie zajęcia prowadzone przez Bibliotekę są bezpłatne. Biblioteka to nowoczesna placówka na miarę XXI wieku.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Oferta Centrum Kultury sprzyja aktywności mieszkańców. Skierowana jest do ludzi, którzy do tej pory w poszukiwaniu atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego jeździli do innych miast. To właśnie między innymi dzięki wejściu w posiadanie nowoczesnej bazy, w znacznym stopniu została uatrakcyjniona oferta kulturalno-rozrywkowa i rekreacyjna. Poza działającymi już wcześniej sekcjami, kółkami zainteresowań, zespołami, powstały nowe, ciekawe formy obcowania z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Realizowana jest szeroka oferta dydaktyczno – rozrywkowo - rekreacyjna. Sala Widowiskowa bardzo często w godzinach popołudniowych zamienia się w salę koncertową lub teatralną – odbywają się tam zajęcia dydaktyczne dla szkół z zakresu muzyki klasycznej czy teatru. Ponadto oferowane są zajęcia, podczas których można szlifować swoje umiejętności taneczne, muzyczne, teatralne, plastyczne, fotograficzne, można też pod okiem fachowców grać w szachy. Centrum Kultury posiada również bogatą ofertę rekreacyjną – prowadzone są zajęcia fitness, jogi, aikido, tai-chi.

Kino funkcjonuje siedem dni w tygodniu i mimo, że nie współpracuje z żadną siecią komercyjną, oferuje nowości kina światowego z premierami włącznie i osiąga coraz lepsze wyniki ekonomiczne.

Oferta nowego Centrum Kultury już w tej chwili wykracza poza ramy gminy, czy powiatu. Na scenie naszego Centrum goszczono uznane gwiazdy reprezentujące przeróżne gałęzie sztuki – teatr, kabaret, muzykę klasyczną, jazz. Odbywają się również wystawy niekwestionowanych autorytetów w dziedzinie fotografii, grafiki, rzeźby, czy malarstwa. Od początku działalności, czyli od 28 czerwca 2008 roku odbyło się tu wiele znaczących imprez, od kameralnych koncertów zróżnicowanych stylistycznie począwszy, poprzez duże koncerty i widowiska (również plenerowe), opery, operetki, musicale, spektakle teatralne, wernisaże, na międzynarodowych konferencjach kończąc.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Aktywność wyborcza mieszkańców Grodziska Mazowieckiego nie odbiega od średniej krajowej. W wyborach samorządowych w 2010r. uprawnionych do głosowania było 31.951 wyborców a głosowało ogółem: na kandydatów do rady miejskiej – 14.686 wyborców, a na burmistrza – 15.287 wyborców. Frekwencja wyborcza do rady miejskiej wyniosła 46%, a frekwencja dotycząca wyboru burmistrza była na poziomie 48%. Natomiast wybory do parlamentu w 2011r. odbyły się przy zaangażowaniu 56,5% wyborców. (uprawnionych – 32.769 wyborców, głosowało – 18.507 wyborców).

4.7. PODSUMOWANIE

Rys. 16. Wybrane dane statystyczne dla Grodziska Mazowieckiego

WYBRANE DANE² STATYSTYCZNE	2009	2010	2011
Powierzchnia w ha.....	10733	10740	10740
Ludność.....	39568	41976	42736
Ludność na 1 km ²	369	391	398
Kobiety na 100 mężczyzn.....	113	111	111
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,2	57,2	58,0
Szkoły podstawowe i gimnazjalne.....	13	13	14
Liczba ludności na 1 zakład opieki zdrowotnej.....	2198	2099	2035
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania.....	4	2	2
Mieszkania oddane do użytkowania....	385	414	404
Pracujący ^{bc} na 1000 ludności.....	292	309	319
Bezrobotni zarejestrowani.....	929	1064	1096

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, Warszawa 2012r.

- Liczba ludności rośnie dzięki dodatniemu saldu migracji. Kapitał ludzki nie wyróżnia miasta spośród miast regionu a struktura demograficzna świadczy, iż społeczeństwo znajduje się w okresie starości demograficznej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Kapitał społeczny jest stosunkowo słaby pod względem zasobów edukacyjnych. Dotyczy to zwłaszcza wykształcenia ludności, jakości świadczonych usług edukacyjnych na poziomie średnim i wyższym, co ma wpływ na dopasowanie kwalifikacji pracowników do lokalnego rynku pracy.
- Sprawność funkcjonowania władz miejskich nie idzie w parze z aktywnością społeczną. Pomimo dużej liczby organizacji pozarządowych aktywność społeczna jest niezbyt duża.
- W Grodzisku Mazowieckim doszło do wyraźnej funkcjonalizacji układu przestrzennego miasta i podziału na dzielnice mieszkaniowe i przemysłowe.
- Miasto aktywnie uczestniczy w konkurencji pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju.
- Położenie Grodziska Mazowieckiego w aglomeracji warszawskiej (dobra dostępność komunikacyjna i atrakcyjność lokalizacyjna) oraz korzystna polityka inwestycyjna władz miejskich przyciąga inwestorów i nowych mieszkańców, którzy widzą w nim dobre miejsce do życia i pracy.
- Pozytywny wizerunek miasta wpływa korzystnie na decyzje wyboru, zarówno dla inwestorów, jak i osób, które zamierzają się w nim osiedlić. Pozytywna tożsamość, wzmocniona przez pozytywny wizerunek buduje lokalny patriotyzm oraz wyzwala inicjatywy wewnętrzne¹³.

---

¹³ M.Pytlak, *Przemiany społeczno-gospodarcze miasta w strefie podmiejskiej aglomeracji na przykładzie Grodziska Mazowieckiego*, WSRL, Żyrardów 2011, s. 360-361.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się społeczność lokalna. Nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*).

Technika ta stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy, oraz dokładniejszego określenia priorytetów jej rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Poniżej prezentowane są zapisy analizy SWOT dla gminy Grodzisk Mazowiecki.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wzrastająca liczba mieszkańców; ☐ Rosnące uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnym – w pracach samorządu; ☐ Duża liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych; ☐ Duże zasoby siły roboczej o zróżnicowanych kwalifikacjach; ☐ Wysoka mobilność mieszkańców; ☐ Niska stopa bezrobocia;	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niekorzystna struktura wiekowa – proces starzenia się mieszkańców; ☐ Mało rozwinięte poczucie więzi społecznych, wynikające m.in. z dużej liczby nowych mieszkańców; ☐ Mała aktywność organizacji pozarządowych mimo ich dużej liczby; ☐ Zubożenie części mieszkańców i utrwalanie się obszarów ubóstwa w centrum miasta; ☐ Występowanie patologii społecznych; ☐ Utrzymujące się bezrobocie;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

SFERA GOSPODARCZA	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Duży potencjał gospodarczy; ☐ Dobre warunki dla rozwoju działalności gospodarczej; ☐ Istnienie dużych przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, stwarzających miejsca pracy; ☐ Pozytywny wizerunek miasta jako atrakcyjnego ośrodka lokalizacji inwestycji; ☐ Konkurencyjne ceny nieruchomości i niskie koszty działalności gospodarczej; ☐ Dobra kondycja finansowa, mająca wpływ na korzystanie ze środków pomocowych; ☐ Duży udział dochodów własnych oraz wysoki wskaźnik inwestycji; ☐ Wolne tereny dla rozwoju działalności gospodarczej; ☐ Istniejące plany zagospodarowania przestrzennego; ☐ Uzbrojenie terenu w strefach peryferyjnych miasta; ☐ Istnienie stref przemysłowych oraz zakładów przetwórstwa rolnego; ☐ Wysoka pozycja w rankingach krajowych ośrodków gospodarczych;	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niewielka zdolność wpływu na rozwój regionu; ☐ Brak zakładów badawczych i naukowo-rozwojowych, niski poziom innowacyjności; ☐ Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu; ☐ Niewielkie walory zabytkowe, historyczne i przyrodnicze; ☐ Niewielki zakres współpracy z sąsiednimi gminami; ☐ Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia działalności agroturystycznej;
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Rozwinięta infrastruktura kolejowo-drogowa, w tym o znaczeniu międzynarodowym; ☐ Rozwinięta sieć drogowa łącząca miasto z innymi ośrodkami; ☐ Istnienie sieci infrastrukturalnych: gazociągowej, wodociągowej, kanalizacyjnej; ☐ Nowoczesne formy komunikacji;	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Brak obwodnic i nasilenie przewozów przez centrum miasta; ☐ Niski standard dróg lokalnych, niska wydolność istniejącego systemu drogowego, niewystarczająca przepustowość dróg; ☐ Niedostatki przestrzeni postojowej;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach; ☐ Różnorodność form kulturalno-oświatowych; ☐ Wysoki standard i dostępność do obiektów sportowych; ☐ Rozwinięta sieć systemu ochrony zdrowia;	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niedostatecznie rozwinięta sieć żłobków oraz infrastruktury rekreacyjno-turystycznej; ☐ Niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna; ☐ Słabe tempo budowy mieszkań w stosunku do potrzeb, niedostateczne budownictwo socjalne; ☐ Brak rezerwy mieszkań komunalnych (mieszkania rotacyjne);
SFERA PRZYRODNICZA	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niski poziom zanieczyszczenia powietrza oraz wód; ☐ Uregulowana gospodarka odpadami; ☐ Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków;	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Brak dostatecznej ilości zieleni; ☐ Mała powierzchnia lasów i wód; ☐ Brak sprawnego systemu melioracji;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Atrakcyjne położenie geograficzne, na styku dwóch szybko rozwijających się aglomeracji Warszawskiej i Łódzkiej; ☐ Położenie w Zachodniej części aglomeracji warszawskiej, tj. najszybciej rozwijającym się paśmie urbanizacji (największy poziom wzrostu gospodarczego i innowacji); ☐ Rosnące znaczenie Obszaru Metropolitalnego Warszawa (OMW) i samej stolicy jako ośrodka mającego ogromny wpływ na rozwój regionu; ☐ Planowana realizacja inwestycji transportowych; ☐ Napływ środków pomocowych przeznaczonych na rozwój regionów; ☐ Budowa dobrego wizerunku miasta jako dobrego miejsca na	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Słabość powiązań z sąsiednimi jednostkami; ☐ Migracja wykwalifikowanej siły roboczej, zdolnej młodzieży do Warszawy; ☐ Szybka metropolizacja Warszawy i rosnący wpływ na sąsiednie ośrodki; ☐ Powstanie bariery transportowej w wyniku niedostatecznych powiązań miasta z Warszawą; ☐ Zbyt żywiołowa i chaotyczna urbanizacja terenów w mieście; ☐ Brak poczucia wspólnoty wynikający z dużej mobilności; ☐ Przeniesienie na grunt miasta wzorców zachowań (model konsumpcyjny), którym nie będzie w stanie sprostać; ☐ Dekapitalizacja istniejących zasobów mieszkaniowych i zmniejszające się tereny pod nową zabudowę; ☐ Zanikanie terenów zielonych; ☐ Utrudniony dostęp do infrastruktury społecznej w wyniku wzrostu liczby

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

<p>mieszkalnictwo i prowadzenie działalności gospodarczej – migracja do gminy;</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Utrzymanie dobrego wizerunku oraz wysokiej jakości usług jako czynnika przyciągającego nowych mieszkańców; □ Zmniejszanie się bezrobocia dzięki nowym inwestycjom, zwłaszcza w rozwój przedsiębiorstw; □ Wzbogacenie oferty kulturalno-rekreacyjnej jako elementu ekonomicznego rozwoju; □ Zwiększenie aktywności społecznej, uaktywnienie lokalnych stowarzyszeń; □ Dobre zarządzanie i współpraca organów samorządowych;	<p>mieszkańców;</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Degradacja środowiska oraz jakości przestrzeni miejskiej spowodowane presją inwestycji; □ Zwiększające się rozwarstwienie społeczne; □ Słabnąca koniunktura gospodarcza w regionie; □ Zmienna, niestabilna polityka państwa w sferze określenia dochodów własnych gmin; □ Zwiększanie zadań samorządom bez zapewnienia odpowiadających ich zakresowi dodatkowych źródeł finansowania;
---	---

Z podjętej analizy wynika, że posiadany potencjał gospodarczy (infrastrukturalny i społeczny) będzie stanowić fundament do realizacji tradycyjnych i nowych funkcji miasta.

Dotychczasowy rozwój Grodziska Mazowieckiego wynikał głównie z korzystnego położenia względem Warszawy (stolica jako centrum aglomeracji warszawskiej przyczyniała się do rozwoju strefy podmiejskiej) oraz zwiększającemu się własnemu kapitałowi inwestycyjnemu i infrastrukturalnemu.

Dalszy rozwój miasta w kierunku ośrodka wielofunkcyjnego będzie uzależniony nie tylko od wykorzystania środków zewnętrznych, ale od stworzenia nowej kultury społeczeństwa odpowiedzialnego za procesy restrukturyzacyjne (rozwój poczucia przynależności do społeczności) oraz rozwój inicjatywy i innowacji (przedsiębiorczości).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

6. MISJA I WIZJA GMINY

Misja strategii jest to ujęta w sposób najbardziej syntetyczny deklaracja władz samorządowych, co do kierunków przyszłego rozwoju gminy. Określenie misji rozwoju gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy na rzecz społeczności lokalnej.

MISJA

**ROZWÓJ GMINY GRODZISK MAZOWIECKI, JAKO
WIELOFUNKCYJNEGO OŚRODKA O CORAZ LEPSZYCH WARUNKACH
ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ WYSOKIEJ DYNAMICE ROZWOJU
GOSPODARCZEGO, CHRONIĄCEGO WARTOŚCI HISTORYCZNO-
KULTUROWE I EKOLOGICZNE, TWORZĄCEGO SPRZYJAJĄCE
WARUNKI DLA INWESTORÓW, OTWARTEGO NA TURYSTÓW I
WSPÓŁPRACĘ PONADLOKALNĄ PRZY WYKORZYSTANIU
WALORÓW POŁOŻENIA W AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ.**

Wizja rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Stan docelowy określony zapisami wizji przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, przejawiającego się funkcjonowaniem Gminy Grodzisk Mazowiecki w charakterze wyróżniającej się jednostki zachodniego Mazowsza.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Zrealizowanie założeń wizji rozwoju przełoży się na wzrost poziomu atrakcyjności gminy pod względem jakości życia, osiedlania się nowych mieszkańców oraz lokowania działalności gospodarczych. Sytuacja taka bezpośrednio wpłynie na poprawę wskaźników demograficznych, które stanowią podstawowy wyznacznik polityki społecznej jednostki samorządowej.

Tak sformułowana wizja (stan pożądaný do 2024r.) posiada kilka wyróżników wynikających z analiz statystycznych i strategicznych Gminy Grodzisk Mazowiecki i jej otoczenia:

- Grodzisk Mazowiecki jest dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem handlowo-usługowym oraz administracyjnym, oferującym doskonałe warunki osadnicze dla mieszkańców pobliskich aglomeracji miejskich, promującym spokojne, zdrowe i atrakcyjne życie;
- Grodzisk Mazowiecki jest ważnym ośrodkiem gospodarczym, oferującym dobrze skomunikowane i uzbrojone tereny inwestycyjne oraz profesjonalną jakość obsługi klientów i inwestorów, dzięki czemu przyciąga innowacyjne technologie, nieingerujące w środowisko naturalne;
- Grodzisk Mazowiecki jest istotnym węzłem komunikacyjno-logistycznym, obsługującym region Mazowsza Zachodniego oraz związany z nim ruch turystyczny, oferując dogodną dostępność komunikacyjną i usługi wysokiej jakości;
- Grodzisk Mazowiecki wykorzystuje własne zasoby oraz położenie w zachodniej części aglomeracji warszawskiej do tworzenia i promowania własnej, oryginalnej oferty kulturalno - turystyczno-rekreacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz przyjaznych warunków życia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

WIZJA

- 1. STAŁA POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA, OBSŁUGI, WYPOCZYNKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW**
- 2. TWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DLA WZROSTU LICZBY MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZEKSZTAŁCENIA STRUKTURY WIEKOWEJ W KIERUNKU SPOWOLNIENIA PROCESÓW STARZENIA**
- 3. LIKWIDACJA NIEDOBORÓW, MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ RACJONALNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI GMINY**
- 4. TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO, W TYM TURYSTYKI I USŁUG O ZNACZENIU PONADLOKALNYM W SFERZE EDUKACJI, KULTURY ORAZ OCHRONY ZDROWIA**
- 5. ROZWIJANIE PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY PONADLOKALNEJ ORAZ WYKORZYSTYWANIE WALORÓW POŁOŻENIA W AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ**

Cel generalny wyraża istotę wizji rozwoju Gminy, którego osiągnięcie będzie możliwe poprzez realizację odpowiednich zadań i działań. Cel nadrzędny Gminy Grodzisk Mazowiecki to:

WZROST POZIOMU ŻYCIA MIESZKANCÓW

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Ze sformułowanej wizji rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki wynikają następujące obszary kluczowe, które warunkują jej realizację:

- 1. GOSPODARKA LOKALNA**
- 2. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO**
- 3. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA**

7. CELE STRATEGICZNE

Obszary kluczowe (priorytetowe) wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy do 2024 roku. Są to obszary stwarzające w perspektywie długookresowej największe możliwości rozwoju. Wyodrębniono trzy obszary priorytetowe:

1. Gospodarka lokalna.
2. Dostępność komunikacyjna.
3. Rozwój kapitału społecznego.

Cele strategiczne należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie: „*co chcemy osiągnąć?*”) i długofalowych, o terminie realizacji odpowiadającym okresowi realizacji całej strategii.

CELE PRIORYTETOWE	CELE STRATEGICZNE
I. GOSPODARKA LOKALNA	1. WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY
II. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	2. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH ZWIĘKSZAJĄCYCH DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWĄ
III. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

8. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego (3-5 lat). Odpowiadają na pytanie: „w jaki sposób to osiągnąć?”, wskazują określone narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
1. WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	1. ROZWÓJ PRODUKCJI OPARTEJ NA NOWYCH TECHNOLOGIACH I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO 2. WZROST KONKURENCYJNOŚCI LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW 3. PROMOCJA ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I INWESTYCYJNEJ GMINY 4. BUDOWA WIZERUNKU MIASTA ATRAKCYJNEGO POD WZGLĘDEM ZAMIESZKANIA 5. KREOWANIE CECH PRZEDSIĘBIORCZYCH WŚRÓD SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ 6. WYKORZYSTANIE WALORÓW ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJAŁU KULTUROWEGO DO ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ 7. AKTYWIZACJA ZAWODOWA UWZGLĘDNIAJĄCA ZMIANY NA LOKALNYM RYNKU PRACY 8. REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH, ZAGOSPODAROWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

<p>2. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH ZWIĘKSZAJĄCYCH DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWĄ</p>	<p>1. POPRAWA ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ GMINY</p> <p>2. ROZWÓJ LOKALNEGO UKŁADU DROGOWEGO</p> <p>3. POPRAWA JAKOŚCI KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ</p> <p>4. AKTYWNA POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY</p>
<p>3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI</p>	<p>1. POPRAWA STANDARDU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>2. ROZWÓJ BAZY INSTYTUCJONALNEJ I WZROST EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ</p> <p>3. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO</p> <p>4. INICJOWANIE I WSPIERANIE DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ROZWOJOWI BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO POPRAWA STANU TECHNICZNEGO ORAZ ZASOBU MIESZKANIOWEGO</p> <p>5. ZAPEWNIENIE OPTYMALNEJ BAZY INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ I SPORTOWO-REKREACYJNEJ</p> <p>6. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH I ZDROWOTNYCH</p> <p>7. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA, PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGII</p> <p>8. ZWIĘKSZENIE STOPNIA LESISTOŚCI I ZIELENI URZĄDZONEJ</p> <p>9. SPRAWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Zadania to konkretne działania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania strategii rozwoju, posiadają określone ramy organizacyjne.

Część zadań w swej treści oraz zakresie działania może służyć realizacji różnych celów strategicznych lub operacyjnych.

CELE OPERACYJNE	ZADANIA
1. ROZWÓJ PRODUKCJI OPARTEJ NA NOWYCH TECHNOLOGIACH I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO	1. ROZWÓJ STREFY PRZEMYSŁOWEJ W PÓŁNOCNEJ DZIELNICY MIASTA 2. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TERENÓW INWESTYCYJNYCH WOKÓŁ WĘZŁA A2 W CELU USPRAWNIEŃ POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO 3. UTWORZENIE INTERDYSCYPLINARNEGO CENTRUM INNOWACJI DLA ROZWOJU INNOWACYJNOŚCI NA MAZOWSZU 4. TWORZENIE GMINNEGO ZASOBU GRUNTÓW NA CELE INWESTYCYJNE
2. WZROST KONKURENCYJNOŚCI LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW	1. WSPIERANIE INICJATYW KREUJĄCYCH NOWE FORMY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ POPRZECZ TWORZENIE POWIĄZAŃ KOOPERACYJNYCH 2. WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCÓW W NAWIĄZYWANIU WSPÓŁPRACY SIECIOWEJ, W TYM TWORZENIE KLASTRÓW BRANŻOWYCH 3. INICJOWANIE TWORZENIA PŁASZCZYZN WSPÓŁPRACY Z JEDNOSTKAMI NAUKOWO-BADAWCZYMI I SAMORZĄDEM
3. PROMOCJA ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I INWESTYCYJNEJ GMINY	1. AKTUALIZACJA OFERTY INWESTYCYJNEJ GMINY 2. ORGANIZACJA WYDARZEŃ GOSPODARCZYCH O ZNACZENIU KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>3. AKTYWNA PROMOCJA GMINY POPRZEZ KRAJOWE INSTYTUCJE GOSPODARCZE ORAZ UCZESTNICTWO W PRESTIŻOWYCH RANKINGACH</p> <p>4. SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DOCELOWO DLA CAŁEGO OBSZARU MIASTA I GMINY</p> <p>5. KSZTAŁTOWANIE WIZERUNKU MIASTA I TERENÓW WIEJSKICH GMINY ORAZ POPRAWA ESTETYKI ARCHITEKTONICZNEJ MIASTA</p>
<p>4. BUDOWA WIZERUNKU MIASTA ATRAKCYJNEGO POD WZGLĘDEM ZAMIESZKANIA</p>	<p>1. PRZYSTĄPIENIE DO STOWARZYSZENIA „CITTASLOW – MIĘDZYNARODOWA SIĘĆ MIAST DOBREGO ŻYCIA”</p> <p>2. PROMOCJA I WSPIERANIE RODZIN WIELODZIETNYCH</p> <p>3. AKTYWNA PROMOCJA GMINY W DUŻYCH AGLOMERACJACH MIEJSKICH</p> <p>4. ROZWÓJ BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO</p>
<p>5. KREOWANIE CECH PRZEDSIĘBIORCZYCH WŚRÓD SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ</p>	<p>1. WSPIERANIE SZKOLEŃ W ZAKRESIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</p> <p>2. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI PROWADZĄCYMI FUNDUSZE POŻYCZKOWE I PORĘCZENIOWE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW</p> <p>3. INICJOWANIE WSPÓŁPRACY SZKÓŁ W ZAKRESIE EFEKTYWNEGO PRZYGOTOWANIA MŁODZIEŻY DO KARIERY ZAWODOWEJ ORAZ OPRACOWANIE SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO</p>
<p>6. WYKORZYSTANIE WALORÓW ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJAŁU KULTUROWEGO DO ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ</p>	<p>1. ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ - PODRÓŻE KOLEJĄ DO GRODZISKA</p> <p>2. MODERNIZACJA UKŁADÓW ZBIORNIKÓW WODNYCH ZWANYCH STAWAMI WALCZEWSKIEGO WRAZ Z UFORMOWANIEM I UMOCNIE NIEM KORYTA RZEKI ROKICIANKI</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>3. BUDOWA SYSTEMU MAŁEJ RETENCJI I UPORZĄDKOWANIE GOSPODAROWANIA WODAMI DESZCZOWYMI</p> <p>4. UTWORZENIE NAGRODY KULTURALNEJ MIASTA IM. JÓZEFA CHEŁMOŃSKIEGO</p> <p>5. WYKREOWANIE DUŻEJ IMPREZY KULTURALNEJ BĘDĄCEJ WIZYTÓWKĄ MIASTA</p> <p>6. KOMPLEKSOWA REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W TYM PROGRAMY REWITALIZACYJNE ŁĄCZĄCE TURYSTYKĘ</p> <p>7. UTWORZENIE CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ I SYSTEMU BEZOBSŁUGOWEJ WYPOŻYCZALNI ROWERÓW W TYM PRZYGOTOWANIE PUBLIKACJI DOTYCZĄCEJ WALORÓW TURYSTYCZNYCH MIASTA, GMINY, POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW</p> <p>8. SYSTEM PROMOCJI WALORÓW TURYSTYCZNO-REKREACYJNYCH GMINY</p>
<p>7. AKTYWIZACJA ZAWODOWA UWZGLĘDNIAJĄCA ZMIANY NA LOKALNYM RYNKU PRACY</p>	<p>1. PROWADZENIE STAŁEGO MONITORINGU LOKALNEGO RYNKU PRACY</p> <p>2. TWORZENIE STAŻY UMOŻLIWIAJĄCYCH NABYCIE PRAKTYCZNYCH UMIEJĘTNOŚCI ORAZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO</p>
<p>8. REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH, ZAGOSPODAROWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH</p>	<p>1. REWITALIZACJA PASAŻU ŚRÓDMIEJSKIEGO WZDŁUŻ ZABYTKOWEJ PIERZEI UL. 11 LISTOPADA</p> <p>2. ZAGOSPODAROWANIE TERENU ORAZ OBIEKTU BYŁEJ CEGIELNI WŁADYSŁAWÓW</p> <p>3. REWALORYZACJA I ZAGOSPODAROWANIE DWORKU CHEŁMOŃSKICH WRAZ Z PARKIEM W MIEJSCOWOŚCI ADAMOWIZNA</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>4. REWALORYZACJA I ZAGOSPODAROWANIE NA CELE SPORTOWO-REKREACYJNE TERENU POPRZEMYSŁOWEGO PRZY UL. SPORTOWEJ (HALA SPORTOWA)</p> <p>5. REWITALIZACJA DAWNEGO ZAKŁADU WODOLECZNICZEGO DR BOJASIŃSKIEGO, OBECNIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 NE CELE SPOŁECZNO-EDUKACYJNE</p> <p>6. POZYSKIWANIE GRUNTÓW I NIERUCHOMOŚCI W CELU ZAGOSPODAROWANIA I REWITALIZACJI</p>
CELE OPERACYJNE	ZADANIA
9. POPRAWA ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ GMINY	<p>1. BUDOWA ZACHODNIEJ OBWODNICY W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 579</p> <p>2. BUDOWA POŁUDNIOWEJ OBWODNICY W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 719</p> <p>3. POPRAWA SPÓJNOŚCI DROGOWEJ DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 579 A DROGĄ KRAJOWĄ S8 POPRZECZ BUDOWĘ POŁĄCZEŃ UL. CHEŁMOŃSKIEGO, UL. WARSZAWSKIEJ DO UL. NADARZYŃSKIEJ – TZW. MAŁA OBWODNICA</p> <p>4. PRZEBUDOWA SKRZYŻOWAŃ ORAZ WPROWADZENIE INTELIGENTNYCH ROZWIĄZAŃ TRANSPORTOWYCH NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 719</p>
10. ROZWÓJ LOKALNEGO UKŁADU DROGOWEGO	<p>1. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA KOMUNIKACYJNEGO POPRZECZ MODERNIZACJĘ CIĄGU DRÓG RADOŃSKIEJ, LAZUROWEJ, ORLEJ I WIDOKOWEJ</p> <p>2. BUDOWA NOWOCZESNYCH PARKINGÓW W OPARCIU O SYSTEM „PARKUJ I JEDŹ”</p> <p>3. REALIZACJA WIELOLETNIEGO PROGRAMU MODERNIZACJI I PRZEBUDOWY DRÓG GMINNYCH</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>4. OPTYMALIZACJA ROZWIĄZAŃ DROGOWYCH ORAZ ORGANIZACJI RUCHU (M.IN. PRZEBUDOWA SKRZYŻOWAŃ, BUDOWA CHODNIKÓW, OŚWIETLENIE ITP.)</p> <p>5. BUDOWA NOWOCZESNYCH PARKINGÓW</p>
<p>11. POPRAWA JAKOŚCI KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ</p>	<p>1. WSPÓŁPRACA Z PRZEWOŹNIKAMI W ZAKRESIE OPTYMALIZACJI TRANSPORTU PUBLICZNEGO</p> <p>2. ROZWIJANIE TRANSPORTU WE WSPÓŁPRACY Z AGLOMERACJĄ WARSZAWSKĄ</p>
<p>12. AKTYWNA POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY</p>	<p>1. UPORZĄDKOWANIE OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH W PLANIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY</p> <p>2. SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA OBSZARÓW UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA I TERENÓW WIEJSKICH</p> <p>3. OPRACOWANIE DOKUMENTÓW DLA ROZWOJU KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ, W TYM ROZWOJU WKD</p> <p>4. OPRACOWANIE STUDIUM KOMUNIKACYJNEGO GMINY</p>
<p>CELE OPERACYJNE</p>	<p>ZADANIA</p>
<p>13. POPRAWA STANDARDU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA</p>	<p>1. KONTYNUACJA ROZBUDOWY SYSTEMU WODNO-KANALIZACYJNEGO NA TERENIE GMINY</p> <p>2. DOSKONALENIE GOSPODARKI ODPADAMI</p> <p>3. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W CELU PODNOSZENIA ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW</p> <p>4. TWORZENIE WARUNKÓW DLA WZROSTU UDZIAŁU ENERGII WYTWARZANEJ Z UŻYCIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ</p> <p>5. WSPARCIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (W TYM M.IN. FOTOWOLTAIKA, KOLEKTORY SŁONECZNE) DLA MIESZKAŃCÓW</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>6. TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I OBIEKTÓW ZAMIESZKANIA ZBIOROWEGO</p> <p>7. PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI – POLITYKA NISKOEMISYJNA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI</p> <p>8. WDROŻENIE ENERGOOSZCZĘDNYCH SYSTEMÓW OŚWIETLENIOWYCH</p>
<p>14. ROZWÓJ BAZY INSTYTUCJONALNEJ I WZROST EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ</p>	<p>1. MINIMALIZOWANIE ZJAWISKA UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO</p> <p>2. WZMACNIANIE TRWAŁOŚCI RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM ZJAWISKOM DEZORGANIZUJĄCYM ŻYCIE RODZINNE</p> <p>3. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH I PRZEWLEKLE CHORYCH</p> <p>4. REALIZACJA ROZWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE</p> <p>5. LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH</p>
<p>15. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO</p>	<p>1. WSPARCIE PROCESU TWORZENIA SIECI SZEROKOPASMOWYCH</p> <p>2. WSPARCIE ROZWOJU NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY TELEINFORMATYCZNEJ NIEZBĘDNEJ DLA ROZWOJU MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORSTW</p> <p>3. EDUKACJA INFORMATYCZNA POPRZEZ GMINNE CENTRUM INFORMACJI ORAZ SZKOŁY</p> <p>4. ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TELEINFORMATYCZNEJ</p> <p>5. WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM CYFROWYM</p> <p>6. PROGRAM CYFRYZACJI PLACÓWEK OŚWIATOWYCH</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

<p>16. INICJOWANIE I WSPIERANIE DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ROZWOJOWI BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO ORAZ POPRAWA STANU TECHNICZNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO – GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ, UZBRAJANIE TERENÓW 2. WSPIERANIE INICJATYW ZMIERZAJĄCYCH DO BUDOWY NOWYCH MIESZKAŃ 3. REMONTY BUDYNKÓW KOMUNALNYCH I SOCJALNYCH 4. WYBURZANIE STAREJ ZABUDOWY ORAZ ZABUDOWA POWSTAŁYCH OBSZARÓW W HARMONII Z OTOCZENIEM
<p>17. ZAPEWNIENIE OPTYMALNEJ BAZY INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ I SPORTOWO-REKREACYJNEJ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. BUDOWA KOMPLEKSU REKREACYJNO-SPORTOWEGO DLA REGIONU MAZOWSZA ZACHODNIEGO PRZY UL. SPORTOWEJ 2. BUDOWA SYSTEMU CIĄGÓW PIESZO-ROWEROWYCH I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ORAZ WYPOŻYCZALNI ROWERÓW 3. BUDOWA CIĄGU SPACEROWEGO WZDŁUŻ RZEKI ROKICIANKI 4. REALIZACJA POLITYKI ROZWIJANIA TALENTÓW MŁODZIEŻY I WYRÓWNYWANIA SZANS 5. ZWIĘKSZENIE LICZBY TERENÓW REKREACJI I WYPOCZYNKU (KĄPIELISKO MIEJSKIE) ORAZ ZIELENI 6. STWORZENIE PARKÓW KULTUROWYCH
<p>18. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH I ZDROWOTNYCH</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. BUDOWA NOWYCH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH ORAZ REMONTY OBIEKTÓW SZKOLNYCH W CELU UZYSKANIA NOWYCH MIEJSC DLA UCZNIÓW 2. BUDOWA ŚWIETLIC NA TERENACH WIEJSKICH 3. PODNOSZENIE POZIOMU NAUCZANIA W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH 4. BUDOWA SALI SPORTOWEJ PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ W IZDEBNO

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

	<p>KOŚCIELNE (BUDOWA UZALEŻNIONA OD ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO)</p> <p>5. LOKALIZACJA NA TERENIE GMINY WYŻSZEJ UCZELNI</p> <p>6. DOPOSAŻENIE SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI W NOWOCZESNE ŚRODKI DYDAKTYCZNE</p> <p>7. BUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ</p> <p>8. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG ZDROWOTNYCH</p>
<p>19. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA, PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGII</p>	<p>1. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI STRAŻY MIEJSKIEJ</p> <p>2. WSPÓŁPRACA Z POLICJĄ, STRAŻĄ POŻARNĄ ORAZ STOWARZYSZENIAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA</p> <p>3. UTWORZENIE SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO W CELU POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ</p> <p>4. PROMOWANIE ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA I AKTYWNEGO WYPOCZYNKU</p> <p>5. DZIAŁANIA NA RZECZ UŚWIADAMIANIA MŁODZIEŻY PRZECIW UZALEŻNIENIOM</p> <p>6. WDROŻENIE I ROZBUDOWA MONITORINGU WIZYJNEGO</p> <p>7. ROZBUDOWA REMIZY STRAŻACKIEJ W MIEJSCOWOŚCI IZDEBNO KOŚCIELNE</p>
<p>20. ZWIĘKSZENIE STOPNIA LESISTOŚCI I ZIELENI URZĄDZONEJ</p>	<p>1. POPRAWA JAKOŚCI ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW ZIELENI MIEJSKIEJ – ZACHOWANIE ENKLAW PRZYRODNICZYCH</p> <p>2. ZAKŁADANIE I ODNOWA DRZEW PRZYDROŻNYCH ORAZ LASÓW</p> <p>3. WYKUP LASÓW PRYWATNYCH W CELU ICH OCHRONY PRZED DEGRADACJĄ</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

21. SPRAWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ	1. KSZTAŁTOWANIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH POWSTAWANIU I FUNKCJONOWANIU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ ZLECANIE IM ZADAŃ 2. STAŁY ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI PRACOWNIKÓW 3. POZYSKIWANIE WYSPECJALIZOWANEJ KADRY 4. WDRAŻANIE NOWOCZESNYCH SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA 5. ROZWÓJ USŁUG ELEKTRONICZNYCH E – ADMINISTRACJA 6. ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO STANDARDU REALIZACJI FUNKCJI ADMINISTRACYJNYCH (WYMIANA INFORMACJI, KONSULTACJE)
--------------------------------------	--

9. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI

Warunkiem prawidłowej realizacji opracowanej Strategii jest jej powiązanie ze Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, tj. najważniejszym dokumentem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Opracowany dokument zawiera podobne priorytety, dlatego też wykorzystując niniejszy dokument, gmina Grodzisk Mazowiecki może skorzystać ze wsparcia finansowego w ramach programów krajowych oraz programów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Priorytetami strategicznymi Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 są:

- Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Rozwój obszarów wiejskich;
- Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Bardzo istotne jest również określenie celów Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki w taki sposób, by współgrały one z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego jest nadrzędnym dokumentem strategicznym regionu przygotowywanym zgodnie z najnowszymi wytycznymi dotyczącymi sprawowania polityki regionalnej w Polsce.

W ogólnym ujęciu dokument wskazuje, jakie działania winny być podejmowane, aby prowadzona przez samorząd województwa polityka rozwoju pozwoliła wykreować Mazowsze na silny region wiedzy i aktywności mieszkańców, czerpiący korzyści z posiadanego dziedzictwa kulturowego i stanowiący atrakcyjne miejsce do życia.

Określone w ramach Strategii działania są punktem wyjścia do formułowania planów wykonawczych, regionalnego programu operacyjnego oraz kontraktu, zawieranego przez samorząd z rządem. W konsekwencji stanowią podstawę realizacji priorytetowych inwestycji i aktywności Samorządu Województwa Mazowieckiego. Sformułowane działania ułatwiają racjonalizację podejmowanych przez organy samorządu bieżących decyzji (Strategie Rozwoju), służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu oraz poprawie jakości życia mieszkańców. Stanowią katalog inicjatyw rekomendowanych do wsparcia z funduszy publicznych oraz ze strony władz samorządowych. Wytyczają linię rozwojową, pozwalając na koncentrowanie finansów i wysiłku tam, gdzie przyniesie to największą wartość i korzyść. Wpisanie się założeń Strategii dla Gminy Grodzisk Mazowiecki w podstawowe kierunki rozwoju

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

wojewódzkiego dokumentu planistycznego jest istotne ze względu na to, że warunkuje korzystanie ze środków finansowych, którymi dysponują władze regionalne.

9.1. „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku” (aktualizacja)¹⁴.

Strategia rozwoju województwa wskazuje 3 obszary priorytetowe, którymi są: społeczeństwo, gospodarka i terytorium. Przy wyborze celów strategicznych Gminy Grodzisk Mazowiecki kierowano się strategią rozwoju województwa mazowieckiego, której nadrzędnym celem jest wzrost konkurencyjności gospodarki i wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego jako podstawy poprawy jakości życia mieszkańców.

---

¹⁴ Dokument przyjęto w 2006r. Jednakże w 2011r. sfinalizowano proces okresowego monitoringu realizacji strategii z powodu zasadniczych zmian uwarunkowań gospodarczych i prawnych (gospodarcze dotyczyły wyraźnego wzrostu wskaźnika PKB per capita w województwie względem średniej unijnej, przy równoczesnym wzroście dystansu oddzielającego Warszawę od średniej wojewódzkiej; prawne natomiast dotyczyły przyjętej przez UE nowej strategii pn. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” i dokumentów krajowych pod nazwą „Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie” oraz „Konceptji przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030r.”). Oznaczało to, iż aby utrzymać spójny i zrównoważony rozwój całego regionu należy w większym stopniu wzmacniać procesy dyfuzji impulsów rozwojowych na obszary wiejskie oraz pozametropolitarne. W związku z powyższym, w czerwcu 2011r. Sejmik przyjął uchwałę 84/11 ustalającą zasady, tryb i harmonogram prac nad aktualizacją Strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Dokument obowiązujący jest zaktualizowany, któremu nadano umowną nazwę: „Spójne Mazowsze”.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W myśl założeń tego dokumentu, podstawą struktury gospodarczej staną się dziedziny obsługujące gospodarkę opartą na wiedzy i rozwój społeczeństwa informacyjnego. Powstaną centra zaawansowanych technologii z wyraźnie zarysowaną specjalizacją na bazie wiodących gałęzi gospodarki oraz infrastruktury badawczo – rozwojowo - wdrożeniowej. Równolegle rozwijać się będą dziedziny gospodarki zaspokajające potrzeby i aspiracje lokalnych społeczności.

Będą miały miejsce przeobrażenia w sektorze rolnym i obszarach wiejskich, powodujące wyraźne zmniejszenie udziału rolnictwa w dochodach ludności. Zachowana spójność przestrzenna Mazowsza pozwoli na rozwój miast subregionalnych oraz pozostałych ośrodków miejskich, a przez to przyczyni się do aktywizacji i modernizacji obszarów peryferyjnych. W przełamywaniu barier rozwojowych istotną rolę odegra proces modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej, zwłaszcza transportowej. Umocni się rola Warszawy, a Obszar Metropolitalny Warszawa (OMW) będzie biegunem wzrostu i ośrodkiem tworzenia innowacji.

Strategia rozwoju województwa wskazuje nadrzędne cele rozwoju, z którymi powinna współgrać strategia rozwoju Gminy. Do realizacji przyjętego założenia wybrano następujące priorytety:

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO:

- Zwiększenie dostępu do nowych technologii informatycznych oraz rozwój umiejętności ich wykorzystywania;
- Zapewnienie możliwości kształcenia i doksztalcania;
- Wzrost zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu;
- Poprawę warunków mieszkaniowych i łatwiejszy dostęp do usług zdrowotnych;
- Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Zapewnienie bezpieczeństwa jednostce i społecznościom.

WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI:

- Wspieranie przedsiębiorczości oraz działań organizacji samorządu gospodarczego, stowarzyszeń oraz innych instytucji biznesowych;
- Tworzenie regionalnych sieci współpracy i trwałych powiązań instytucjonalnych pomiędzy uczestnikami regionalnego systemu innowacji (sektorem B+R, przedsiębiorstwami, władzami regionalnymi oraz instytucjami otoczenia biznesu);
- Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej;
- Zwiększenie potencjału instytucji obsługi inwestorów i przedsiębiorców;
- Usuwanie barier administracyjnych;
- Tworzenie prawno-instytucjonalnych ram i form partnerstwa publiczno-prywatnego.

AKTYWIZACJA I MODERNIZACJA OBSZARÓW POZAMETROPOLITARNYCH:

- Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportu;
- Wzmocnienie potencjału rozwojowego ośrodków subregionalnych i małych miast;
- Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- Budowa i rozwój infrastruktury społecznej;
- Ochrona i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego dla zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju;
- Wykorzystanie potencjału OMW do stymulowania rozwoju.

ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO ORAZ KSZTAŁTOWANIE WIZERUNKU MAZOWSZA:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i integracji regionalnej;
- Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej;
- Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego;
- Kształtowanie tożsamości regionu kreowanie i promocja jego produktu;
- Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa.

W celu oszacowania wielkości środków, które w latach 2007-2020 zostaną przeznaczone przez JST oraz sektor prywatny na działania inwestycyjne i stymulujące rozwój województwa mazowieckiego dokonano analizy, z której wynika, że wielkość wydatków inwestycyjnych na terenie województwa mazowieckiego w latach 2014-2020 wyniesie łącznie ok. 51 mld zł. W sektorze prywatnym wielkość inwestycji w latach 2014-2020 ukształtuje się na poziomie ok. 385 mld zł¹⁵.

9.2. „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze”¹⁶

Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW), co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

---

¹⁵ *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)*, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, Warszawa 2006r., s. 49-50.

¹⁶ Dokument został poddany w 2013r. konsultacjom eksperckim i społecznym. Nie został jeszcze przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średnio zaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Rys. 17. Struktura celów rozwojowych województwa mazowieckiego.

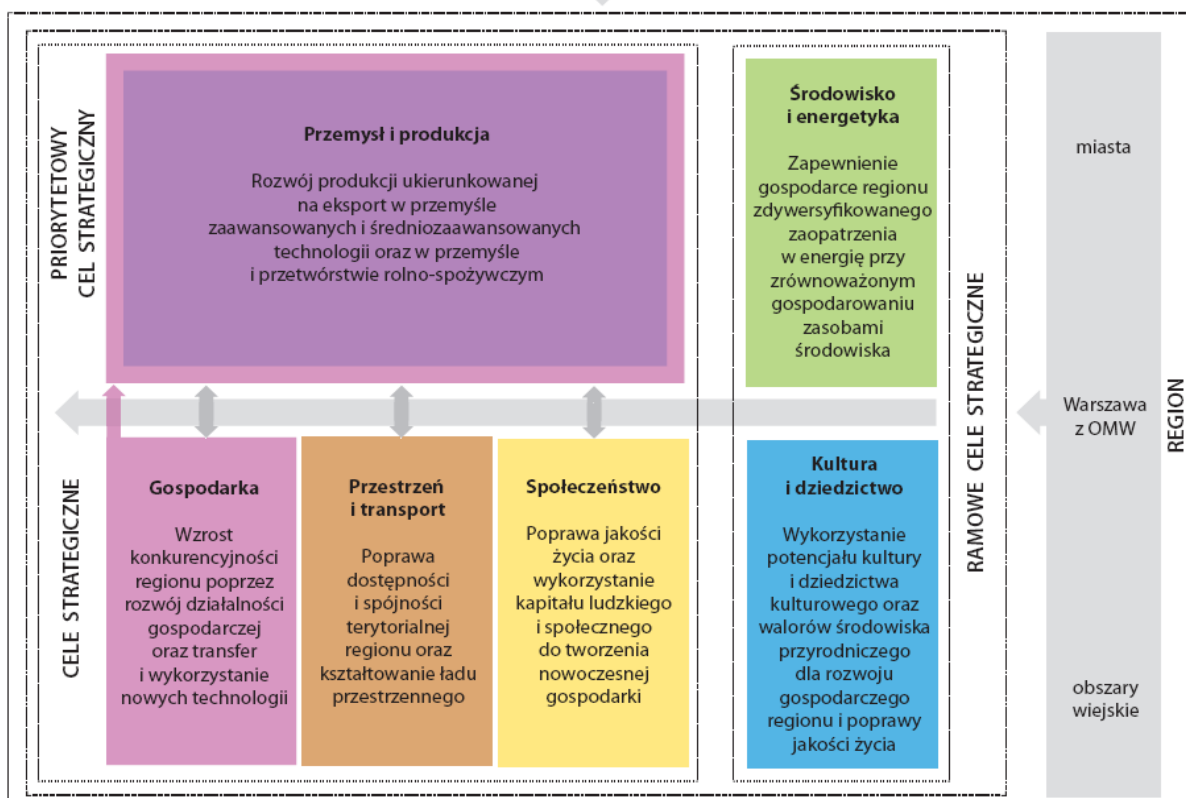
STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

WIZJA

MAZOWSZE TO REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE, KONKURENCYJNY, INNOWACYJNY Z WYSOKIM WZROSTEM GOSPODARCZYM I BARDZO DOBRYMI WARUNKAMI ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW

CEL GŁÓWNY

ZMNIĘSZENIE DYSPROPORCJI ROZWOJU W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM, WZROST ZNACZENIA OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY W EUROPIE

Źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030r.”, MBPR Warszawa 2013, s. 12.

Jednym z kluczowych zadań jest wprowadzenie Warszawy do grupy wiodących metropolii w układzie europejskim oraz wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych.

Wybór priorytetowego celu strategicznego w obszarze przemysł i produkcja ma służyć wzmocnieniu mechanizmów tworzenia dyfuzji, komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań i wynalazków, wspieraniu przedsiębiorstw oraz tworzenia klastrów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Wyodrębniono sześć obszarów tematycznych: gospodarka (ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i produkcji), przestrzeń i transport, społeczeństwo, środowisko i energetyka oraz kultura i dziedzictwo. Układ celów Strategii został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w scenariuszu zrównoważonego rozwoju.

CEL PRIORYTETOWY: ROZWÓJ PRODUKCJI

- Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
- Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
- Umiędzynarodowienie gospodarcze;
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

CEL STRATEGICZNY: WZROST KONKURENCYJNOŚCI

- Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych;
- Wspieranie rozwoju nowych technologii;
- Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych (Warszawa jako ośrodek stołeczny);
- Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;
- Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego;
- Udrożnienie systemu tranzytowego.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
- Aktywizacja rezerw na rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównywanie szans edukacyjnych;
- Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

ZAPEWNIENIE ZDYWERSYFIKOWANEGO ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ¹⁷

- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTURY ORAZ WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- Wykorzystanie walorów środowiska oraz potencjału kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej;
- Upowszechnienie kultury i twórczości;
- Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej;
- Wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego;
- Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

W Strategii zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Na poziomie regionalnym wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski) oraz bieguny

---

¹⁷ Rada Miejska Grodziska Mazowieckiego wyraziła zgodę, przy założeniu uzyskania dotacji, na opracowanie Planu obniżenia emisji gazów cieplarnianych w gminie do 2020 roku. Plan gospodarki niskoemisyjnej ma być dokumentem strategicznym, który koncentrować się ma na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Adresatami Planu mają być Gmina Grodzisk Mazowiecki, jednostki organizacyjne i spółki miejskie, przedsiębiorcy, naukowcy oraz organizacje pozarządowe.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

wzrostu (Obszar Metropolitalny Warszawa). Do najważniejszych kierunków działań skierowanych do Obszaru Metropolitalnego Warszawa należy m.in.:

- Rewitalizacja i regeneracja istniejącej zabudowy w miastach OMW;
- Równoważenie rozwoju OMW w sferze środowiska i energetyki;
- Rozwój cyfryzacji oraz systemu e-usług publicznych dla mieszkańców;
- Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów o najsilniejszych powiązaniach funkcjonalnych z Warszawą, przy wykorzystaniu m.in. instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT).

Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje zadania związane z rozwojem regionalnym przy wykorzystaniu dochodów własnych, środków z funduszy europejskich (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz innych źródeł. W okresie programowania przypadającym na lata 2014-2020, Mazowsze zostało zakwalifikowane zgodnie z kategoryzacją UE, do grupy regionów rozwiniętych, co umożliwiło korzystanie z tzw. pakietu specjalnego, który niweluje skutki zmian kategorii.

Wysokość współfinansowania ze środków własnych samorządów Mazowsza dla projektów UE wzrośnie do 20% (przy 15% dla pozostałych województw). Dofinansowanie wyniesie 1,67 mld EUR, czyli 60% alokacji z okresu 2007-2013.

Ponadto w przyszłym okresie programowania wprowadzony zostanie kontrakt terytorialny, który umożliwi koordynację działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie szczególnie do obszarów strategicznej interwencji. Źródłem finansowania będą środki unijne z funduszy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

strukturalnych i Funduszu Spójności i krajowe (rządowe, samorządowe oraz prywatne).

W perspektywie 2014-2020 zmniejszona zostanie alokacja środków z funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego, szczególnie z EFRR. Dodatkowa możliwa do uzyskania przez Mazowsze kwota zależy będzie od negocjacji kontraktu terytorialnego z rządem. W celu zwiększenia skuteczności polityki regionalnej w wymiarze terytorialnym realizowane będą instrumenty takie jak ZIT, których zastosowanie umożliwi elastyczne podejście do potrzeb poszczególnych obszarów regionu.

W województwie mazowieckim, w latach 2014-2020, wszystkie JST będą mogły przeznaczyć łącznie ok. 36 mld zł na inwestycje. Największy udział w tej kwocie będą miały samorzady gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Szacowana wysokość nakładów inwestycyjnych z budżetu województwa mazowieckiego w przyszłej perspektywie finansowej wynosi ok. 2 mld zł.

Jako uzupełniające źródło finansowania zadań Strategii należy również wymienić środki z krajowych funduszy celowych takich jak: NFOŚiGW, WFOŚi GW, a także fundusze MEN, MKiDN, Fundusz Rozwoju Inwestycji Kulturalnych, KFD oraz Fundusz Kolejowy.

Istotne dla rozwoju Mazowsza są instrumenty finansowe wspierające i przyspieszające procesy inwestycyjne, takie jak kredyty, pożyczki, fundusze doręczeniowe i obligacje. Źródłem środków mogą być instrumenty EBI (w tym JESSICA), Banku Rozwoju Rady Europy, Banku Światowego, jak również kredyty banków komercyjnych. Wydaje się jednak, że ze względu na poziom zadłużenia województwa mazowieckiego te instrumenty finansowe będą miały mniejsze znaczenie niż dotychczas.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Istotne dla rozwoju gospodarczego województwa mazowieckiego jest również wsparcie sektora MSP poprzez system funduszy poręczeń i pożyczek, jako lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu. Na Mazowszu działa obecnie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy, Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych. Pomocą w procesie rozwoju przedsiębiorczości służy również Krajowy Fundusz Kapitałowy. Systemy te z czasem zastąpią dotychczasowy mechanizm bezzwrotnych dotacji na rozwój przedsiębiorczości.

W nowej perspektywie kierunki rozwoju będą ściśle powiązane z rezultatami, jakie Samorząd Województwa Mazowieckiego zamierza osiągnąć do 2030r. Konieczne jest aktywne pozyskiwanie nowych funduszy na realizację zadań rozwojowych. Dlatego też cele strategiczne zawarte w opracowanej Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki są zgodne z priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

10. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Organem nadzorującym realizację Strategii Rozwoju jest Rada Miejska. Poza funkcją nadzorczą, kompetencją Rady Miejskiej jest uchwalenie zmian w Strategii Rozwoju. Odpowiedzialnym za wykonanie ujętych w Strategii założeń jest Burmistrz Gminy Grodzisk Mazowiecki. Będzie on realizował zapisy Strategii poprzez:

1. Nadzór nad realizacją działań operacyjnych w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski Zespołu ds. monitorowania Strategii powołanego przez Burmistrza Gminy;
2. Podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji działania operacyjne, a w szczególności: uwzględnianie zadań wynikających ze Strategii w projekcie budżetu Gminy, Wieloletniej Prognozie Finansowej, Wieloletnim Planie Inwestycyjnym oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych, itp.;
3. Nawiązanie współpracy z partnerami w realizacji działań operacyjnych, wymagających zaangażowania innych podmiotów, między innymi organów samorządowych gmin lub innych powiatów, samorządu województwa, instytucji naukowych i państwowych, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców.

Podstawowymi instrumentami wdrażania Strategii są:

- Wieloletni Plan Inwestycyjny;
- Roczny Budżet Gminy;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa;
- Inne gminne programy, np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi, itp.

Ośrodkami koordynującymi współpracę w poszczególnych obszarach tematycznych będą stosowne wydziały merytoryczne Urzędu Gminy,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

realizujące zadania w ramach współpracy instytucjonalnej na rzecz realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki. Istnienie takiej współpracy jest niezmiernie istotne ze względu na uzyskiwanie globalnych korzyści dla gminy w formie: polepszenia kanałów informacyjnych, wymiany doświadczeń i przeglądu aktualnej sytuacji, a także wzmacniania wzajemnej mobilizacji i partnerstwa społecznego.

Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki jest podstawowym warunkiem celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma kontroli postępu realizacji kierunków działań oraz konkretnych zadań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji powiatu, regionu i kraju.

Głównymi obszarami monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki są:

- Cele i priorytety wytyczone w Strategii,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny,
- Roczny Budżet Gminy,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Inne gminne programy, np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi itp.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych programów oraz celów wytyczonych w Strategii. Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii.

Odpowiedzialnym za monitorowanie Strategii będzie powołany przez Burmistrza Gminy Grodzisk Mazowiecki Zespół d.s. monitorowania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Strategii Rozwoju. W oparciu o zapisy Strategii Burmistrz określi szczegółowe terminy wykonania poszczególnych zadań oraz liczbowe wskaźniki osiągnięcia zakładanych efektów w ujęciu rocznym i docelowym. Poprzez dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej lub w wewnętrznym systemie sprawozdawczości Urzędu Gminy, możliwe będzie efektywne monitorowanie procesu wdrażania Strategii Rozwoju. Podstawą monitorowania efektywności wdrażania zapisów Strategii będą mierniki określone w przyjętych do realizacji celach strategicznych.

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy Gminy. W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii Rozwoju, przy czym kryteriami oceny zapisów strategii są:

- wskaźniki realizacji celów i zadań strategii;
- rozwiązywanie problemów;
- realizacja wizji rozwoju Gminy.

W celu zapewnienia wsparcia merytorycznego oraz uspołecznienia procesu ewaluacji Strategii Rozwoju, Burmistrz Grodziska Mazowieckiego powoła kilkusobowy Zespół d.s. Strategii, złożony z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.

Zespół ds. Strategii we współpracy z Zespołem ds. monitorowania raz na cztery lata w oparciu o zapisy Strategii dokona analizy realizacji zadań strategicznych na podstawie rocznych raportów przygotowywanych przez Zespół ds. monitorowania. Burmistrz Grodziska Mazowieckiego będzie przedkładał Radzie Miejskiej corocznie sprawozdania z realizacji celów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

strategicznych z rozbiem na cele operacyjne i zadania. Burmistrz, we współpracy z Zespołem ds. Strategii będzie również identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii w oparciu o wnioski wydziałów, jednostek organizacyjnych oraz wyniki analizy stanu powiatu i posumowania realizacji Strategii. Propozycje weryfikacji Strategii przedstawiane będą Radzie Miejskiej.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania części działań zaplanowanych w Strategii są środki pochodzące z budżetu gminy Grodzisk Mazowiecki. Jednakże z uwagi na ambitnie wytyczone cele oraz możliwość pozyskania środków z innych źródeł gmina Grodzisk Mazowiecki będzie ubiegać się o dofinansowanie realizowanych przedsięwzięć z zewnętrznych środków finansowych.

Władze Gminy przewidują pozyskanie środków finansowych z następujących źródeł:

- Z budżetu państwa;
- Z programów pomocowych Unii Europejskiej;
- Z programów Rządu RP;
- Z fundacji zagranicznych;
- Z instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych;
- Z polskich fundacji i organizacji;
- Z rządowych programów wspierających integrację europejską;
- Od inwestorów lokalnych, krajowych i zagranicznych;
- Z wkładu prywatnego;
- Z innych źródeł.

Strategia zakłada, iż na dochody budżetu składać się będą:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień;
- Subwencja ogólna (część oświatowa);
- Dochody własne, do których zalicza się: podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach PIT i CIT, dochody z majątku gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych oraz pozostałe dochody.

Władze Gminy będą ubiegać się o dofinansowanie zadań z zakresu rynku pracy, turystyki, edukacji, kultury, ochrony środowiska, infrastruktury technicznej i społecznej. Ponadto będą wspierać przedsiębiorców aplikujących o środki pomocowe na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej.

Gmina świadoma jest roli, jaką odegrają pozyskane fundusze na jej rozwój społeczno-gospodarczy. Dostrzega ogromną szansę na rozwój mieszkańców, sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz infrastruktury zarówno społecznej, jak i technicznej. Gmina liczy na pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz nowych mieszkańców, co z kolei jest szansą na jeszcze szybszy rozwój oraz zwiększenie dochodów gminy z tytułu podatków i opłat lokalnych.

Konsekwentna realizacja założeń Strategii, umiejętne wykorzystywanie lokalnych zasobów oraz wychwytywanie wszystkich pojawiających się w otoczeniu szans na pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych i zagranicznych na realizację zaplanowanych zadań z pewnością przyspieszą zarówno społeczny, jak i gospodarczy rozwój Gminy Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

12. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W ramach konsultacji społecznych odbyło się spotkanie w Grodzisku Mazowieckim (26.11.2013) z mieszkańcami gminy, z przedstawicielami organizacji pozarządowych, z przedsiębiorcami, z radnymi oraz z pracownikami urzędu. Drugie spotkanie (05.12.2013) miało charakter konsultacji z radnymi miejskimi.

Przeprowadzono badania społeczne w formie ankiety na próbie 363 respondentów. Szczegółowe wyniki i wnioski zawiera opracowanie „Raport z badań”, które stanowi załącznik do Strategii.

13. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2013-2024 – Wykaz przedsięwzięć wieloletnich dla Grodziska Mazowieckiego zakłada łączne nakłady finansowe na przedsięwzięcia 234.776.812 zł., z czego na wydatki bieżące – 4.706.440 zł, a na wydatki majątkowe (inwestycyjne) – 230.070.372 zł. Limity zobowiązań z tego tytułu w kwocie ogółem 75.531.468,96 zł zaplanowane są na lata 2013-2016, tj.:

☐ w 2013r. -	31.827.854,91 zł,
☐ w 2014r. -	27.166.114,05 zł,
☐ w 2015r. -	15.543.500,00 zł,
☐ w 2016r. -	994.000.00 zł.

Wydatki bieżące stanowią zaledwie 2% wydatków ogółem. 98% nakładów ogółem na zaplanowane przedsięwzięcia stanowią wydatki inwestycyjne. Największe nakłady inwestycyjne Gmina ponosi na budowę dróg wraz z

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

uzbrojeniem, co odpowiada zgłaszanym przez mieszkańców postulatami i uwagom dotyczącym poprawy jakości dróg (Raport z badań ankietowych). Drugą pozycją pod względem wielkości nakładów była inwestycja budowy szkoły w Książenicach, a trzecią wydatki na budownictwo mieszkaniowe.

Tab. 23. Wieloletni Plan Inwestycyjny (w mln zł).

Nazwa i cel	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limit 2013	Limit 2014	Limit 2015	Limit 2016
Wydatki bieżące						
Indywidualna ścieżka edukacyjna kluczem do prawidłowego rozwoju dzieci w klasach I-III szkół podstawowych w Grodzisku Mazowieckim.	2012-2013	0,66	0,66	0,00	0,00	0,00
Inwestycje w Grodzisku Mazowieckim – Inwestycją w Mazowsze. Promocja Gospodarcza Regionu.	2011-2013	0,93	0,27	0,00	0,00	0,00
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Grodzisk Mazowiecki	2012-2013	3,12	1,4	0,00	0,00	0,00
Wydatki majątkowe						
Słoneczne innowacje – odnawialne źródła energii dla Gminy Grodzisk Mazowiecki	2010-2014	8,5	4,6	3,9	0,00	0,00
Termomodernizacja placówek oświatowych i sportowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki	2009-2013	7,2	1,8	0,00	0,00	0,00
Budowa dróg wraz z uzbrojeniem	2000-2015	143,1	13,0	5,0	2,5	0,00
Budowa kanalizacji deszczowej w Grodzisku Mazowieckim	2012-2014	4,0	1,8	2,1	0,00	0,00
Budowa Szkoły Podstawowej nr 1 w Grodzisku Mazowieckim	2010-2015	12,0	0,4	6,4	5,2	0,00
Budowa Szkoły Podstawowej w Książenicach	2010-2013	20,9	5,4	0,00	0,00	0,00
Budowa świetlic wiejskich w Gminie Grodzisk Mazowiecki	2013-2015	1,0	0,1	0,5	0,4	0,00
Budownictwo mieszkaniowe	2007-2015	16,5	0,3	3,0	2,3	0,00
Modernizacja i przebudowa boisk szkolnych w Gminie Grodzisk Mazowiecki	2011-2013	0,6	0,4	0,00	0,00	0,00
Monitoring wizyjny Gminy Grodzisk Mazowiecki	2013-2015	2,5	0,5	1,5	0,5	0,00
Prace projektowe pod przyszłe inwestycje	2009-2014	4,9	0,5	1,3	0,00	0,00
Rozbudowa bazy turystycznej w Gminie Grodzisk Mazowiecki – Budowa Ośrodka Sportu we wsi Chlebnia i we wsi Natolin	2009-2014	3,2	0,8	1,0	0,00	0,00
Utworzenie Interdyscyplinarnego Centrum Innowacji w Grodzisku Mazowieckim dla rozwoju innowacyjności na Mazowszu	2012-2016	5,7	0,00	2,5	2,0	1,0

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki

11. ZAKOŃCZENIE

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki odpowiada na nową sytuację społeczno-gospodarczą kraju i gminy oraz pozostaje w ścisłej korelacji z kluczowymi opracowaniami lokalnymi, regionalnymi oraz dokumentami krajowymi. Strategia stanowi spójną i przemyślaną całość, ale ze względu na dynamicznie zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą powinna być jednak traktowana jako dokument otwarty weryfikowany pod względem aktualności przyjętych w nim kierunków rozwoju i proponowanych działań.

Strategia będzie ułatwiała władzom gminy rozwiązywanie problemów oraz formułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, które mają na celu przyspieszenie restrukturyzacji oraz modernizację gospodarki jak również zwiększenie spójności ekonomicznej oraz społecznej państw Wspólnoty. Strategia w pozytywny sposób wpłynie także na sposób postrzegania Gminy przez jej mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów. W tym celu należy przyjęty dokument spopularyzować, co powinno ułatwić dalsze prace i pozyskanie społecznych i gospodarczych partnerów. Należy również zapewnić wsparcie dla inicjatyw zgodnych ze strategią.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

RAPORT Z BADAŃ

**ZAŁĄCZNIK DO STRATEGII ROZWOJU GMINY
GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2024**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

LISTOPAD 2013

Spis treści:

I. Metodyka przeprowadzania badań.....	3
1. Cel i założenia przeprowadzenia badania.....	3
2. Narzędzia badawcze i analiza danych.....	3
3. Organizacja badania.....	4
II. Wyniki badań.....	5
1. Wyniki z badania ankietowego.....	5
2. Analiza próby badawczej.....	25
3. Wnioski z badania ankietowego.....	32
III. Załącznik.....	34

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

I. METODYKA PRZEPROWADZANIA BADAŃ

1. Cel i założenia przeprowadzenia badań

Badanie ankietowe zostało zaplanowane i przeprowadzone w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024.

Ankieta była skierowana do mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki. Jej głównym celem było zebranie opinii mieszkańców na temat jakości życia w Gminie oraz o kierunkach rozwoju w przyszłości.

2. Narzędzia badawcze i analiza danych

Badanie przeprowadzono za pomocą kwestionariusza ankiety, stanowiącego załącznik do niniejszego raportu. W ankiecie umieszczono łącznie 15 pytań. Dziewięć dotyczyło następujących kwestii:

1. Odczuć dotyczących zamieszkania w Gminie Grodzisk Mazowiecki.
2. Opinii na temat działań Gminy w wybranych obszarach.
3. Obszarów wymagających najpilniejszej poprawy.
4. Miasta na Mazowszu, w którym docelowo chcieliby mieszkać respondenci.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

5. Opinii na temat Miasta w kwestiach „najbardziej/najmniej podoba mi się w Grodzisku Mazowieckim” oraz Chciałabym/chciałbym, żeby Grodzisk Mazowiecki”, a także celów wyjazdów do miast sąsiednich.
6. Opinii dotyczącej czy Grodzisk Mazowiecki to dobre miejsce do zamieszkania.

7. Przyszłości mieszkańców w Grodzisku Mazowieckim.
8. Przyszłości dzieci mieszkańców w Grodzisku Mazowieckim.
9. Opinii na temat, jakim miastem w przyszłości powinien być Grodzisk Mazowiecki.

Sześć kolejnych pytań służyło identyfikacji badanej zbiorowości pod względem istotnych cech społeczno-demograficznych (metryczka).

3. Organizacja badania

Przyjęto sposób zbierania wypełnionych kwestionariuszy ankietowych: ogólnodostępny kwestionariusz ankiety *on-line* na stronie UM Grodzisk Mazowiecki (ankieta internetowa).

Podczas trwania badania przeprowadzono kampanię informacyjną w lokalnych mediach. Za pomocą ankiety internetowej w badaniu wzięło udział łącznie **363** respondentów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

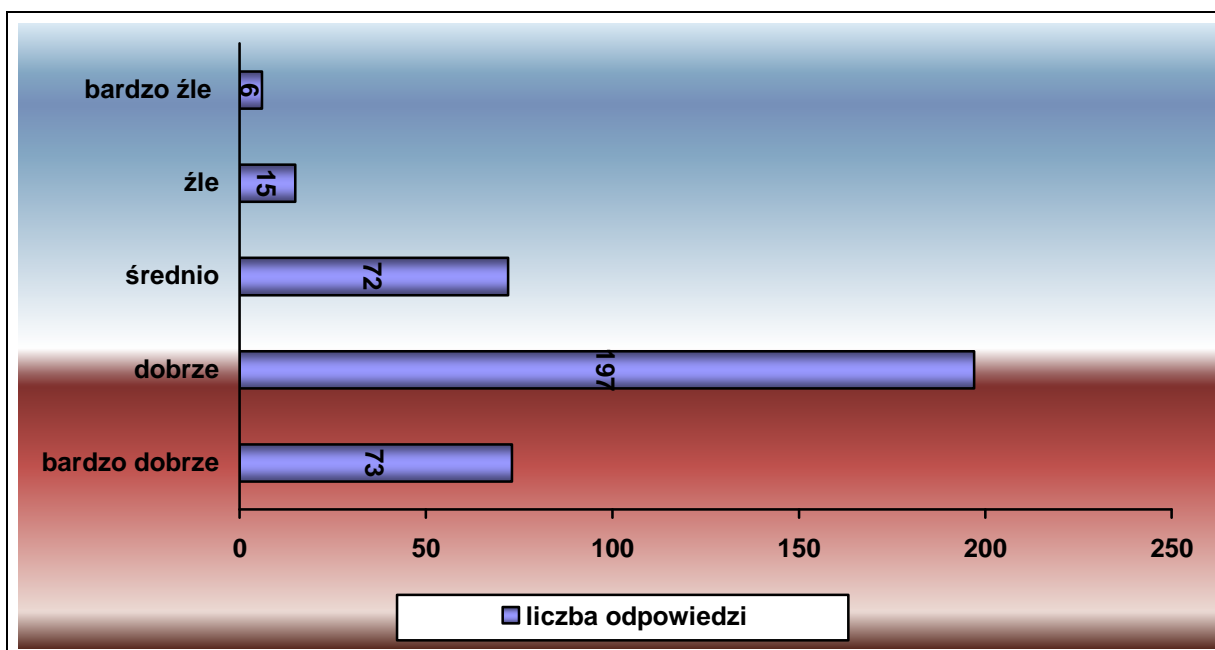

II. WYNIKI BADAŃ

1. Wyniki z badania ankietowego.

Pytanie 1: Jak mieszka się Pani/Panu w Gminie Grodzisk Mazowiecki?

Rys. 1. Jak mieszka się Pani/Panu w Gminie Grodzisk Mazowiecki?

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W pierwszym pytaniu zapytano respondentów, jak mieszka się im w Gminie Grodzisk Mazowiecki. Na pytanie odpowiedziało 363 osoby biorące udział w badaniu.

Odpowiedzi udzielone na to pytanie pokazują, iż większości mieszkańców mieszka się w Gminie Grodzisk Mazowiecki bardzo dobrze lub dobrze, łącznie 74,38% udzielonych odpowiedzi.

Najwięcej respondentów wskazywało, iż w Gminie mieszka się im dobrze – 197 wskazań, tj. 54,27% wskazań, a 73 respondentów wskazało, iż mieszka się im bardzo dobrze (20,11%).

72 respondentów wskazało, iż mieszka się w Gminie Grodzisk Mazowiecki raczej średnio – 19,83%. Bardzo mało respondentów wskazało, iż mieszka się w Gminie źle – 15 wskazań, bądź bardzo źle – 6 odpowiedzi, tj. łącznie 5,79% wszystkich wskazań.

Pytanie 2: Proszę wyrazić swoją opinię na temat następujących obszarów działania Gminy Grodzisk Mazowiecki:

- stan dróg,**
- stan chodników,**
- jakość edukacji,**
- dostęp do żłobków,**
- dostęp do przedszkoli,**
- infrastruktura sportowa (basen, boiska itp.),**
- jakość oferty kulturalnej,**
- bezpieczeństwo mieszkańców,**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

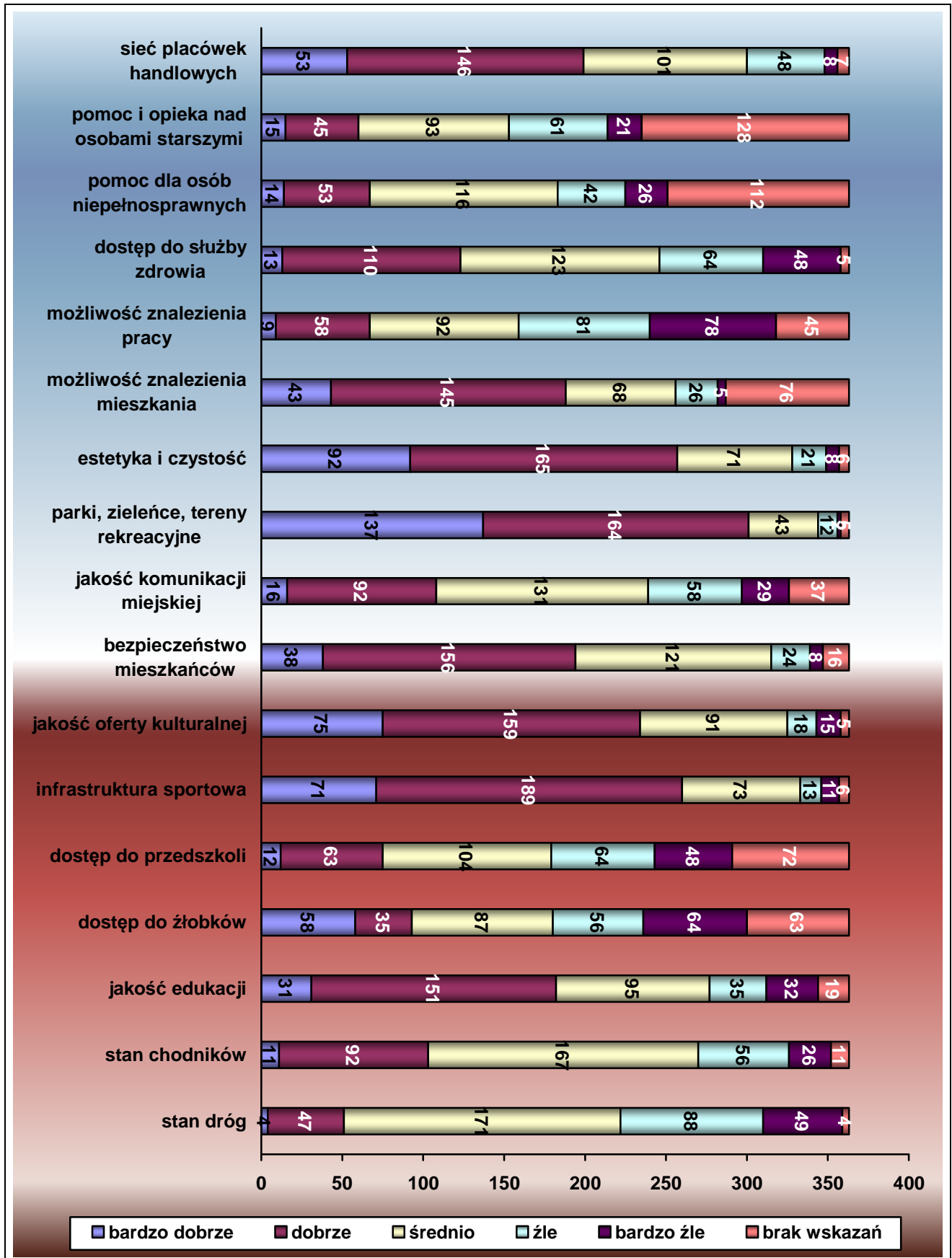
- jakość komunikacji miejskiej,**
- parki, zieleńce, tereny rekreacyjne,**
- estetyka i czystość,**
- możliwość znalezienia mieszkania,**
- możliwość znalezienia pracy,**
- dostęp do służby zdrowia,**
- pomoc dla osób niepełnosprawnych,**
- pomoc i opieka nad osobami starszymi,**
- sieć placówek handlowych.**

Rys. 2. Ocena wybranych obszarów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Tab. 1. Ocena wybranych obszarów.

Obszar		Ocena					
		bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	bardzo źle	brak odpowiedzi
1.	Stan dróg	4	47	171	88	49	4
2.	Stan chodników	11	92	167	56	26	11
3.	Jakość edukacji	31	151	95	35	32	19
4.	Dostęp do żłobków	58	35	87	56	64	63
5.	Dostęp do przedszkoli	12	63	104	64	48	72
6.	Infrastruktura sportowa (basen, boiska itp.)	71	189	73	13	11	6
7.	Jakość oferty kulturalnej	75	159	91	18	15	5
8.	Bezpieczeństwo mieszkańców	38	156	121	24	8	16
9.	Jakość komunikacji miejskiej	16	92	131	58	29	37
10.	Parki, zieleńce, tereny rekreacyjne	137	164	43	12	2	5
11.	Estetyka i czystość	92	165	71	21	8	6
12.	Możliwość znalezienia mieszkania	43	145	68	26	5	76
13.	Możliwość znalezienia pracy	9	58	92	81	78	45
14.	Dostęp do służby zdrowia	13	110	123	64	48	5
15.	Pomoc dla osób niepełnosprawnych	14	53	116	42	26	112
16.	Pomoc i opieka nad osobami starszymi	15	45	93	61	21	128

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

17.	Sieć placówek handlowych	53	146	101	48	8	7
------------	---------------------------------	----	-----	-----	----	---	---

Mieszkańcy w drugim pytaniu wyrażali swoją opinię na temat 17 wskazanych obszarów.

Najwyżej spośród wymienionych obszarów mieszkańcy Gminy Grodzisk Mazowiecki ocenili parki, zieleńce, tereny rekreacyjne – łączna liczba wskazań, w kryterium bardzo dobrze lub dobrze wyniosła 82,92% wszystkich odpowiedzi udzielonych na ten obszar. Natomiast tylko 3,86% mieszkańców wskazało, iż oceniają ten obszar źle lub bardzo źle.

Kolejnymi najwyżej ocenianymi obszarami były infrastruktura sportowa (basen, boiska itp.) oraz jakość oferty kulturalnej – dobrze lub bardzo dobrze te obszary oceniło łącznie 71,63% oceniających te obszary.

Najniżej – większość wskazań źle lub bardzo źle – spośród podanych obszarów respondenci ocenili możliwości znalezienia pracy – 43,8% wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie. Również nisko respondenci ocenili stan dróg łącznie 37,74% wskazań źle lub bardzo źle oraz dostęp do żłobków i dostęp do przedszkoli – łącznie odpowiednio po 33,06% i 30,85% odpowiedzi źle lub bardzo źle ze wszystkich udzielonych na ten obszar.

Pozostałe obszary respondenci oceniali średnio – liczba wskazań tego kryterium wahała się od 3,86% do 23,97%.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

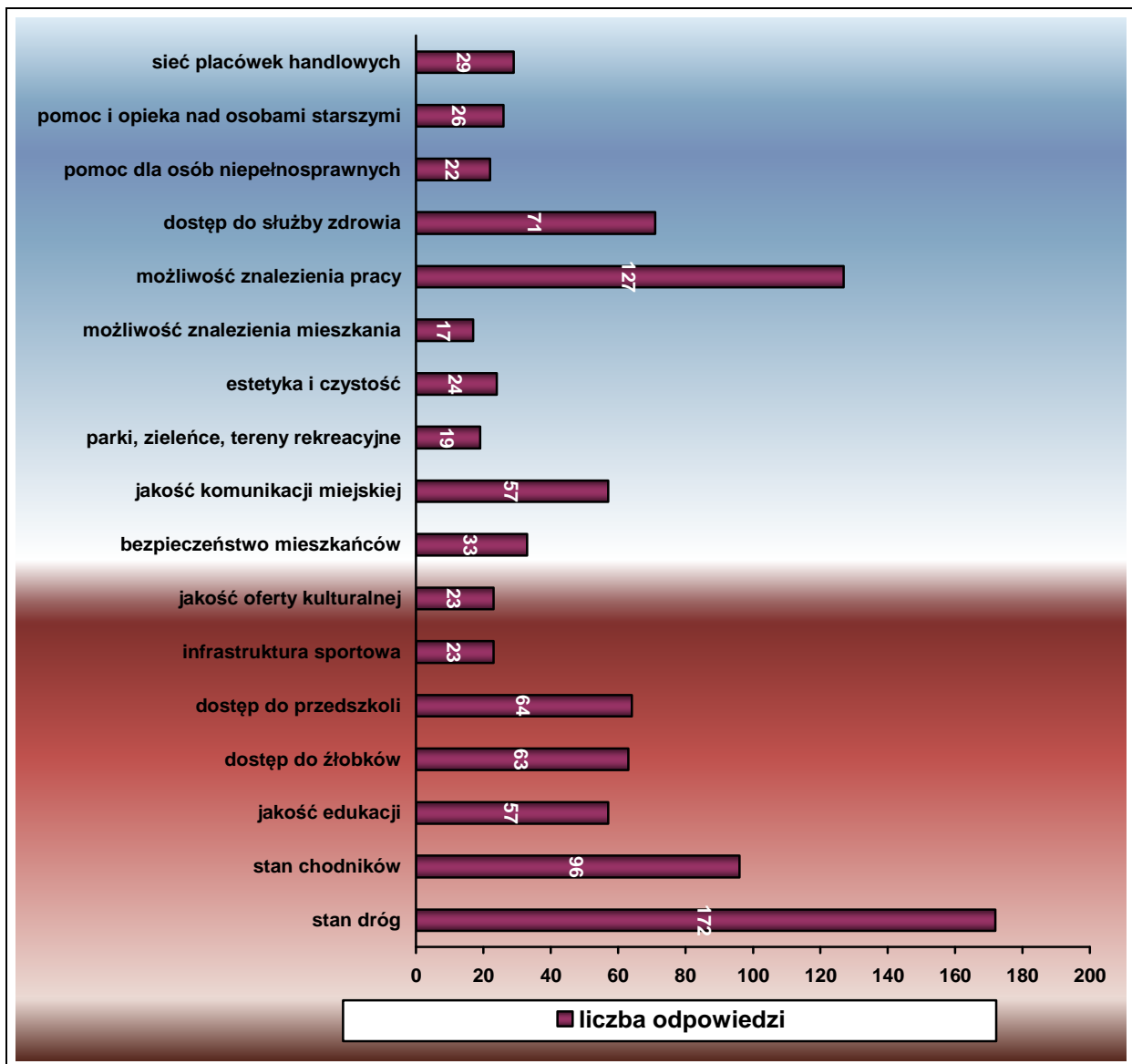
Pytanie 3: Z wyżej wymienionych obszarów proszę wybrać trzy obszary wymagające najpilniejszej poprawy.

W pytaniu nr 3 respondenci wybierali spośród wcześniej wymienionych 17 obszarów, 3 obszary wymagające najpilniejszej poprawy. Wyniki obrazuje wykres poniżej.

Rys. 3. Obszary wymagające najpilniejszej poprawy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Obszarem, który najczęściej respondenci wskazywali jest stan dróg – 172 wskazania. Liczba wskazań dla tego obszaru nie jest zaskoczeniem, gdyż 37,74% respondentów w pytaniu nr 2 oceniło stan dróg w mieście jako zły bądź bardzo zły.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Kolejnym najczęściej wskazywanym obszarem, który wymaga najpilniejszej poprawy wg mieszkańców jest możliwość znalezienia pracy – 127 wskazań.

Na podobnym poziomie respondenci ocenili następujące obszary:

- stan chodników – 96 wskazań,
- dostęp do służby zdrowia – 71 wskazań,
- dostęp do przedszkoli – 64 wskazań,
- dostęp do żłobków – 63 wskazań.

Najmniej respondentów wskazało następujące obszary:

- możliwość znalezienia mieszkania – 17 wskazań,
- parki, zieleńce, tereny rekreacyjne – 19 wskazań,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych – 22 wskazań
- infrastruktura sportowa – 23 wskazań,
- jakość oferty kulturalnej – 23 wskazań,
- estetyka i czystość – 24 wskazań,
- pomoc i opieka nad osobami starszymi – 26 wskazań.

O ile mała liczba wskazań na obszary: parki, zieleńce, tereny rekreacyjne oraz możliwość znalezienia mieszkania w oczywisty sposób koreluje z odpowiedziami na pytanie 2, to zaskoczeniem jest mała liczba wskazań na

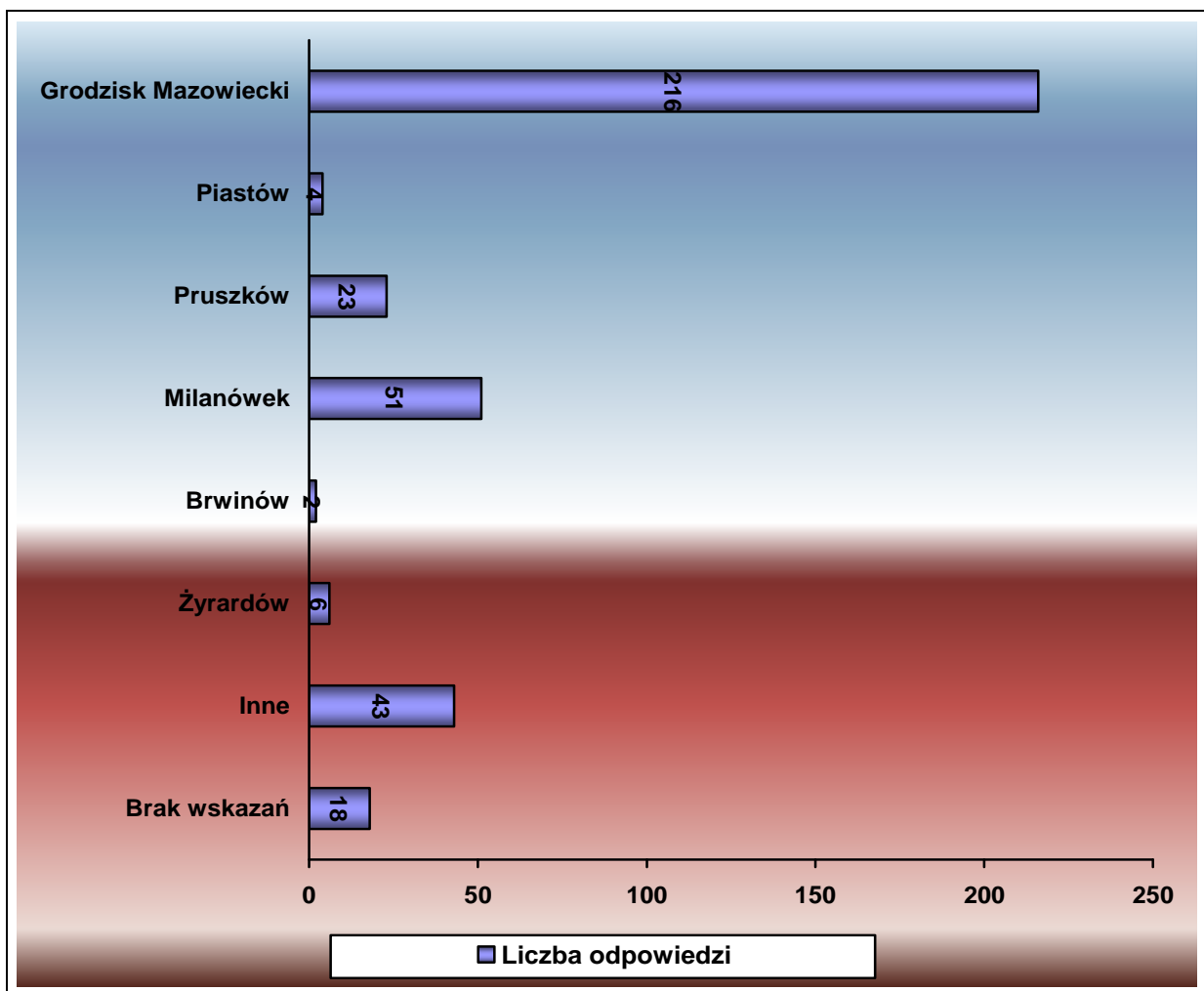
obszary pomoc i opieka nad osobami starszymi oraz pomoc dla osób niepełnosprawnych. Te obszary źle lub bardzo źle oceniło odpowiednio 22,59% i 18,73% ankietowanych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pytanie 4: Gdyby mogła Pani/Pan mógł wybierać, w którym mieście w województwie mazowieckim chciałaby Pani/ chciałby Pan mieszkać?

Rys. 4. Liczba odpowiedzi na pytanie, w jakim mieście w województwie mazowieckim chcieliby mieszkać respondenci.

Tab. 2. Procent odpowiedzi na pytanie, w jakim mieście w województwie mazowieckim chcieliby mieszkać respondenci.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Miasto, w którym chcieliby mieszkać respondenci	% odpowiedzi wszystkich respondentów
Grodzisk Mazowiecki	59,50
Piastów	1,10
Pruszków	6,34
Milanówek	14,05
Brwinów	0,55
Żyrardów	1,65
Inne	11,85
Brak wskazań	4,96

Na pytanie, w którym mieście w województwie mazowieckim chcieliby mieszkać respondenci – odpowiedziało 345 ankietowanych biorących udział w badaniu. Blisko 60% ankietowanych wskazało Grodzisk Mazowiecki jako miejsce, w którym chcieliby mieszkać, co świadczy o dużej tożsamości mieszkańców z miastem.

Ponad 14% respondentów wskazało Milanówek. Rzadko w wypowiedziach pojawiały się Pruszków (ok. 7%), Żyrardów (ok. 2%), Piastów (ponad 1%) oraz Brwinów (niecały 1%).

Prawie 12% ankietowanych wskazało inne miasto niż wymienione w ankiecie – i tak na Warszawę wskazało 4,41%, Podkowę Leśną – 3,03%, Legionowo – 0,55% oraz Płock, Serock, Komorów, Pułtusk, Siedlce i Książenice – 0,28%. Ponad 2% badanych nie wymieniło konkretnego miasta.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Zdanie pierwsze dokończyło 353 ankietowanych.

Kończąc zdanie „W Grodzisku Mazowieckim najbardziej podoba mi się...”, mieszkańcy (43,34% ankietowanych) zwracali uwagę przede wszystkim na dostępność obiektów usługowych, w tym terenów sportowych i rekreacyjnych oraz zieleń. Bardzo często wskazywane były parki, zwłaszcza Park Skarbków.

Ponad 39% mieszkańców wskazywało na tempo i dobry kierunek rozwoju Grodziska Mazowieckiego, w tym na dobrą atmosferę panującą w mieście oraz jego położenie w zachodnim paśmie aglomeracji warszawskiej.

Na uwagę zasługuje fakt, że mieszkańcy (25,21% ankietowanych) chętnie wymieniali ofertę kulturalno-rekreacyjną jako tę sferę, która podoba się im najbardziej. Analizując odpowiedzi udzielone przez respondentów można zauważyć, że mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego są przywiązani do swojego miasta oraz doceniają dotychczasowe działania władz miasta podejmowane w kierunku jego rozwoju.

W drugim zdaniu respondenci poproszeni byli o dokończenie zdania: „Najmniej mi się podoba w Grodzisku Mazowieckim...” Zdanie dokończyło 359 ankietowanych.

Ponad 60% respondentów wskazało, iż najbardziej w Grodzisku Mazowieckim nie podoba im się stan dróg, komunikacja (korki), brak parkingów i ścieżek rowerowych, a także na brak dużego centrum handlowego (galerii handlowej).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Okolo 30% ankietowanych wskazywało na nieporządek, rozumiany jako chaos architektoniczny. Głównie nie podobało im się: centrum miasta (stare kamienice i deptak), dworzec PKP oraz zaniedbane obrzeża gminy.

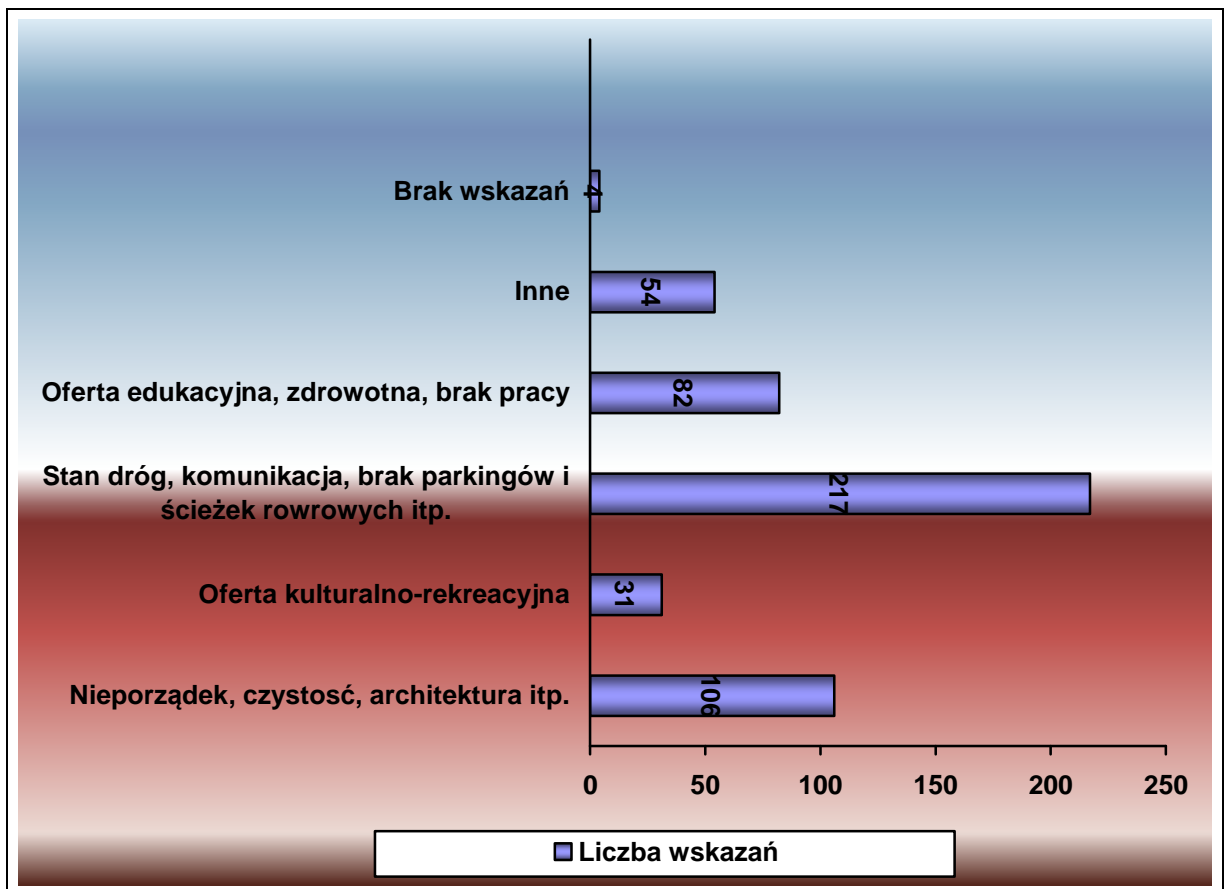
Prawie 23% respondentów zawarło opinie dotyczące: niskiego poziomu edukacji i opieki zdrowotnej, brak dostatecznej ilości miejsc w przedszkolach oraz brak pracy.

15% ankietowanych wskazało na pracę urzędników jako obszar, który im się nie podoba, a prawie 9% na słabą ofertę kulturalno-rekreacyjną.

Rys. 6. Obszary, które najbardziej nie podobają się mieszkańcom.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

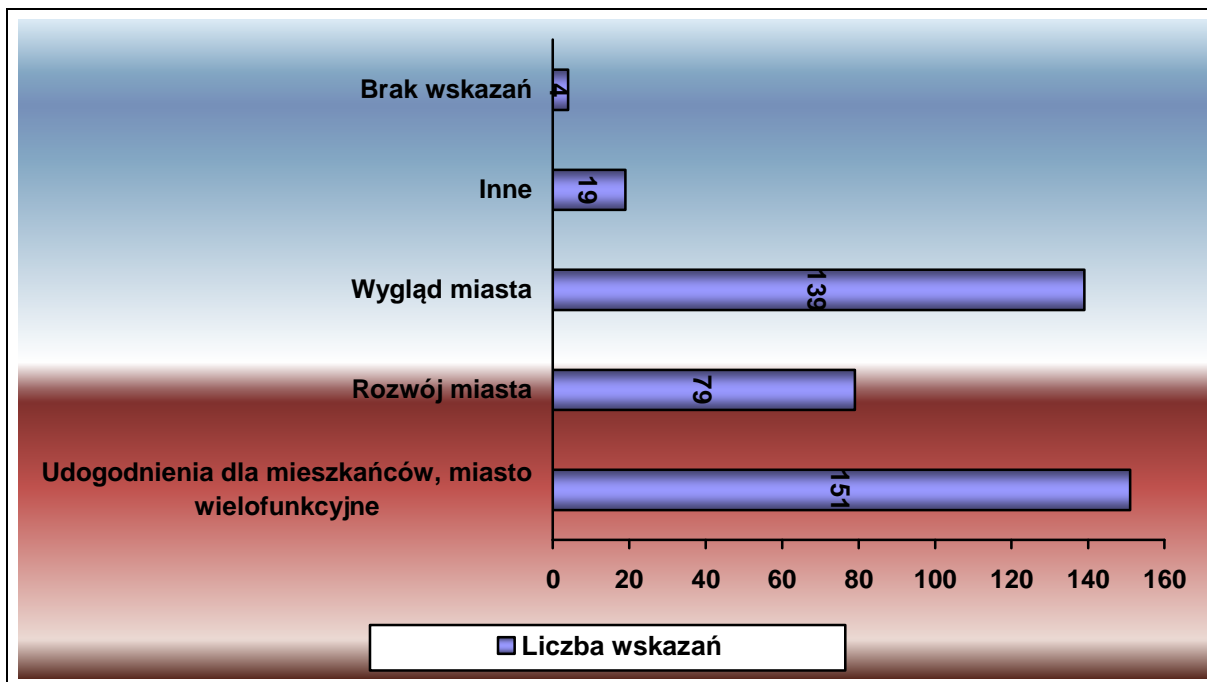

Kończąc zdanie nr 3 respondenci wyrażali swoje opinie na temat, jakim miastem wg nich powinien być Grodzisk Mazowiecki. Na to pytanie odpowiedziało łącznie 359 ankietowanych.

Rys. 7. Kategorie odpowiedzi na pytanie: chciałabym/chciałbym żeby Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W opiniach wyrażonych przez mieszkańców najczęściej pojawiał się (ponad 42% ankietowanych) aspekt dotyczący udogodnień dla mieszkańców, a zwłaszcza jakości dróg, parkingów, ścieżek rowerowych, lepszej komunikacji (obwodnice), galerii handlowej. Ankietowani podkreślali to, że chcieliby by Grodzisk Mazowiecki był miastem wielofunkcyjnym, przyjaznym dla mieszkańców z atrakcyjną ofertą kulturalną-rekreacyjną, zdrowotną i edukacyjną.

Dla prawie 39% mieszkańców ważne jest również, druga pod względem częstotliwości występowania odpowiedź, aby Grodzisk Mazowiecki był miastem atrakcyjnym pod względem architektonicznym, bogatym w obszary zieleni oraz miejsca do wypoczynku i spacerów.

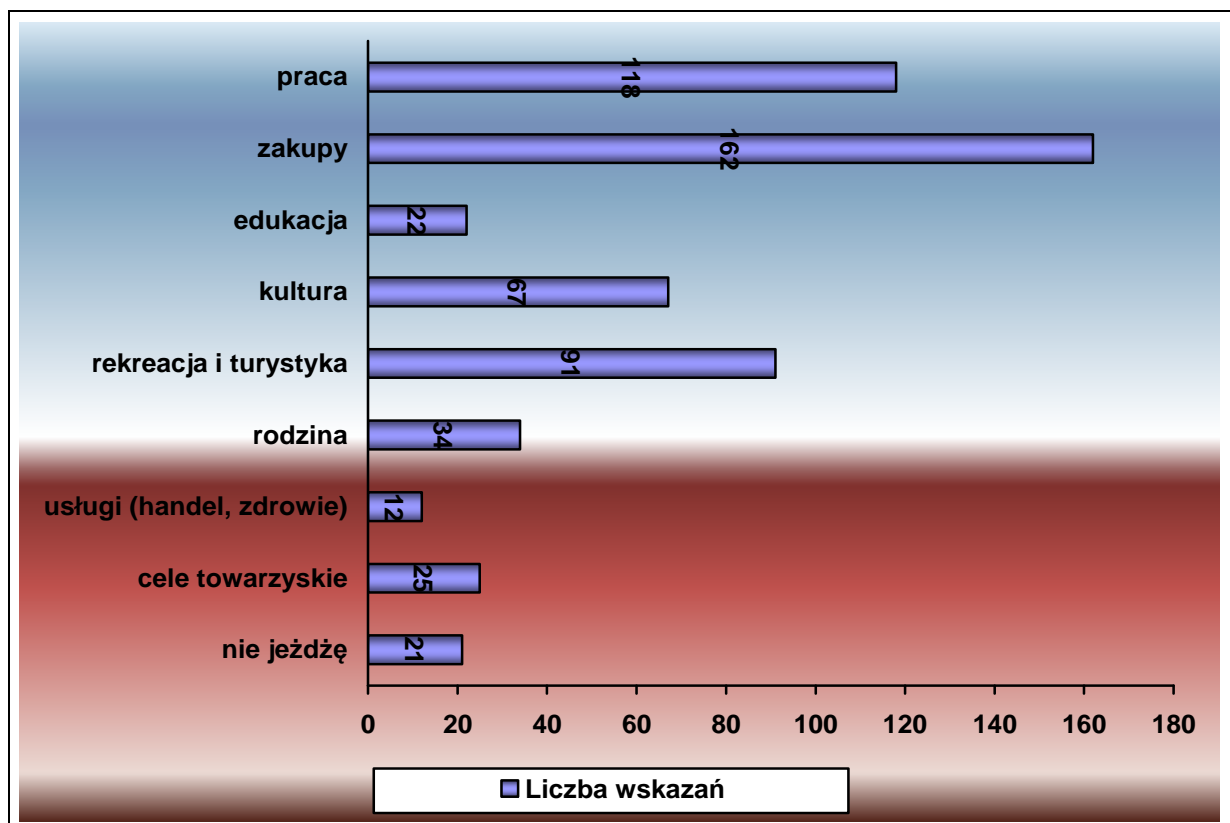

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Równie często padała odpowiedź (22% ankietowanych) wskazująca na to by Grodzisk Mazowiecki nadal rozwijał się w tym samym tempie i kierunku.

W ramach ostatniego zdania w pytaniu 5 ankietowani kończyli zdanie: Do sąsiednich miast jeżdżę w celu... Zdanie dokończyło 349 ankietowanych.

Rys. 8. Kategorie odpowiedzi na pytanie: Do sąsiednich miast jeżdżę w celu...

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

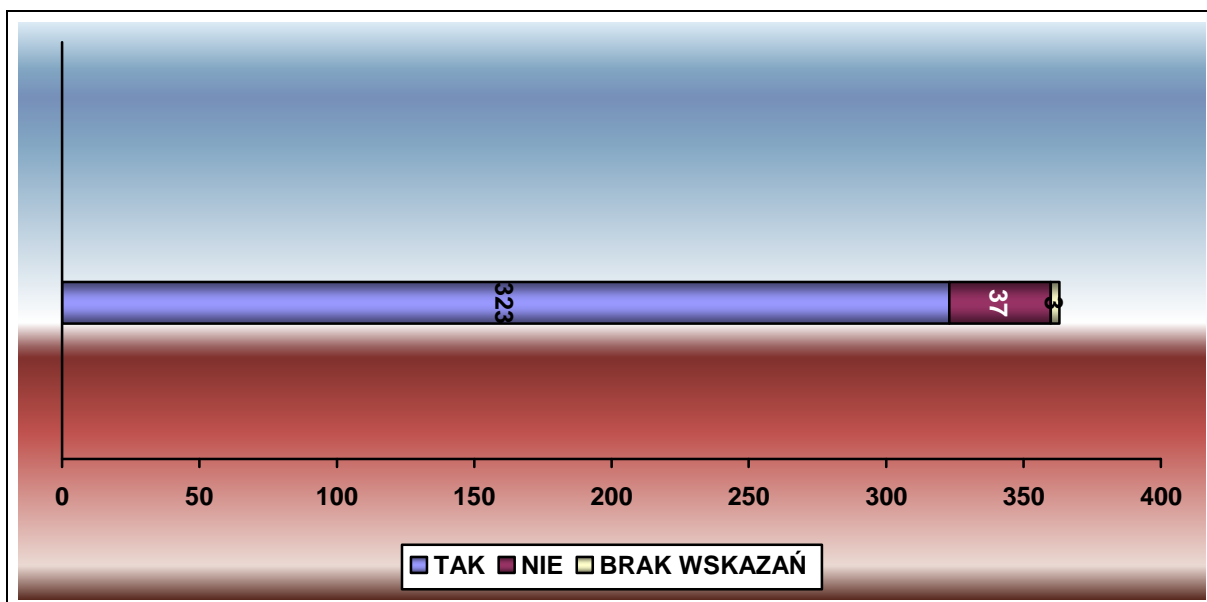
Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią wśród respondentów było, iż cel wyjazdów związany jest z zakupami oraz pracą – odpowiednio 46,42% i 33,81% ankietowanych.

Często, jako cel wyjazdu, respondenci wskazywali również wyjazdy w celach rekreacyjnych i turystycznych oraz kulturalnych – odpowiednio 26,07% i 19,18% ankietowanych.

Znacznie rzadziej (3-10% ankietowanych) wśród wypowiedzi pojawiały się następujące cele: towarzyskie, edukacyjne, rodzinne. Padały również deklaracje o tym, że nie ma powodów wyjazdów z Grodziska Mazowieckiego.

Pytanie 6: Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem: Grodzisk Mazowiecki to dobre miasto do zamieszkania?

Rys. 9. Czy Grodzisk Mazowiecki to dobre miasto do zamieszkania?

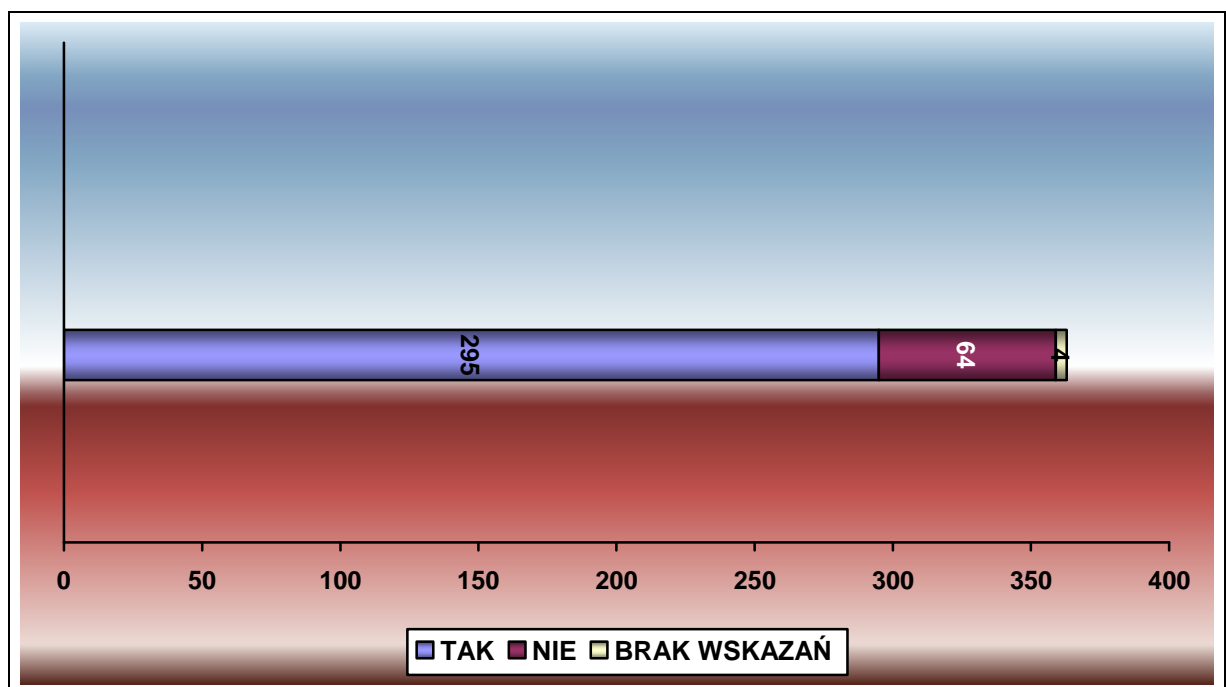

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Na to pytanie odpowiedziało łącznie 360 respondentów. Według 323 badanych, tj. 88,98% Grodzisk Mazowiecki jest dobrym miastem do zamieszkania. Tylko 37 osób (10,19%) było odmiennego zdania. Tak wysoki wynik świadczy o bardzo dobrym postrzeganiu miasta przez mieszkańców jako miejsca przyjaznego dla nich.

Pytanie 7: Czy Pani/Pan wiąże swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

Rys. 10. Czy Pani/Pan wiąże swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

Na powyższe pytanie odpowiedziało 359 ankietowanych. Aż 295, tj. 81,27% respondentów odpowiedziało twierdząco a jedynie 64 osoby (17,63%) zaznaczyło, iż nie widzi swojej przyszłości w Grodzisku Mazowieckim.

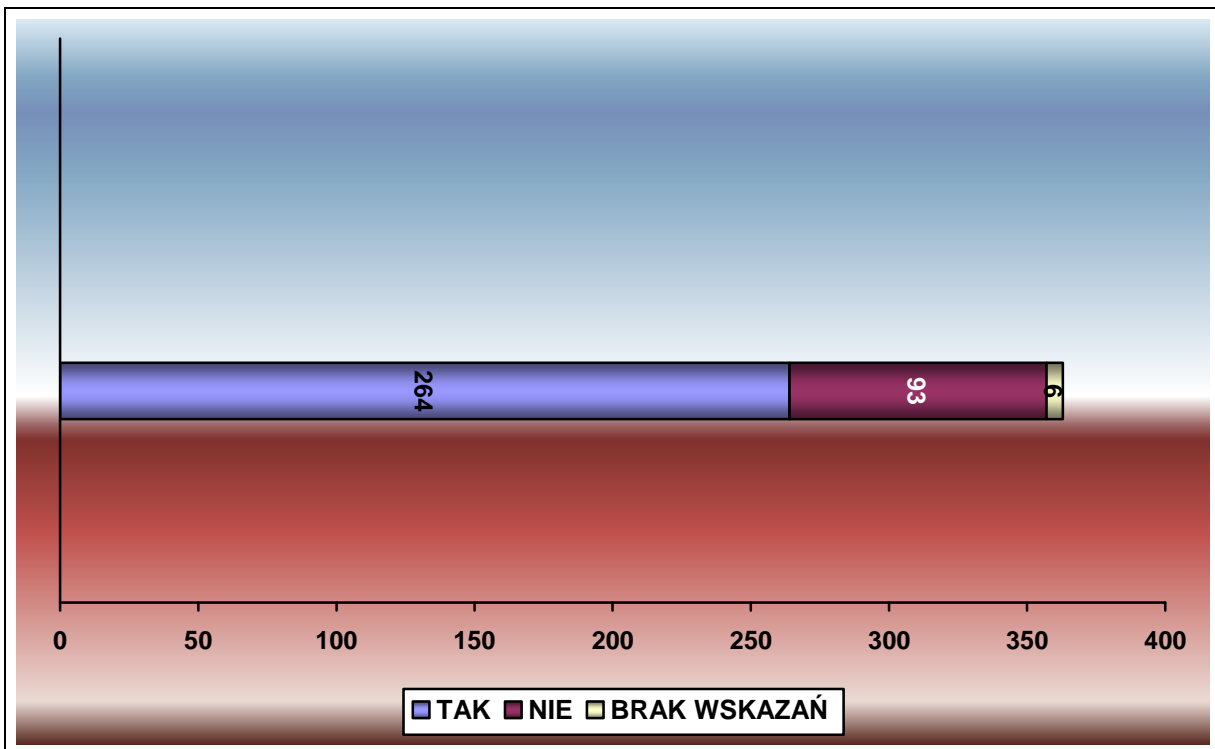

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pytanie 8: Czy chciałaby Pani/chciałby Pan by Pani/Pana dzieci wiązały swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

Rys. 11. Czy chciałaby Pani/chciałby Pan by Pani/Pana dzieci wiązały swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

Na to pytanie odpowiedziało 357 ankietowanych. 264 respondentów, tj. 72,73% zaznaczyło, iż chcą aby ich dzieci wiązały swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim. 93 badanych, tj. 25,62% zaznaczyło swoje zdanie przeciwne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Odpowiedzi te nieznacznie odbiegają od odpowiedzi na pytanie nr 7. Większy odsetek odpowiadających wiąże swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim niż chce, aby ich dzieci wiązały z nim swoją przyszłość.

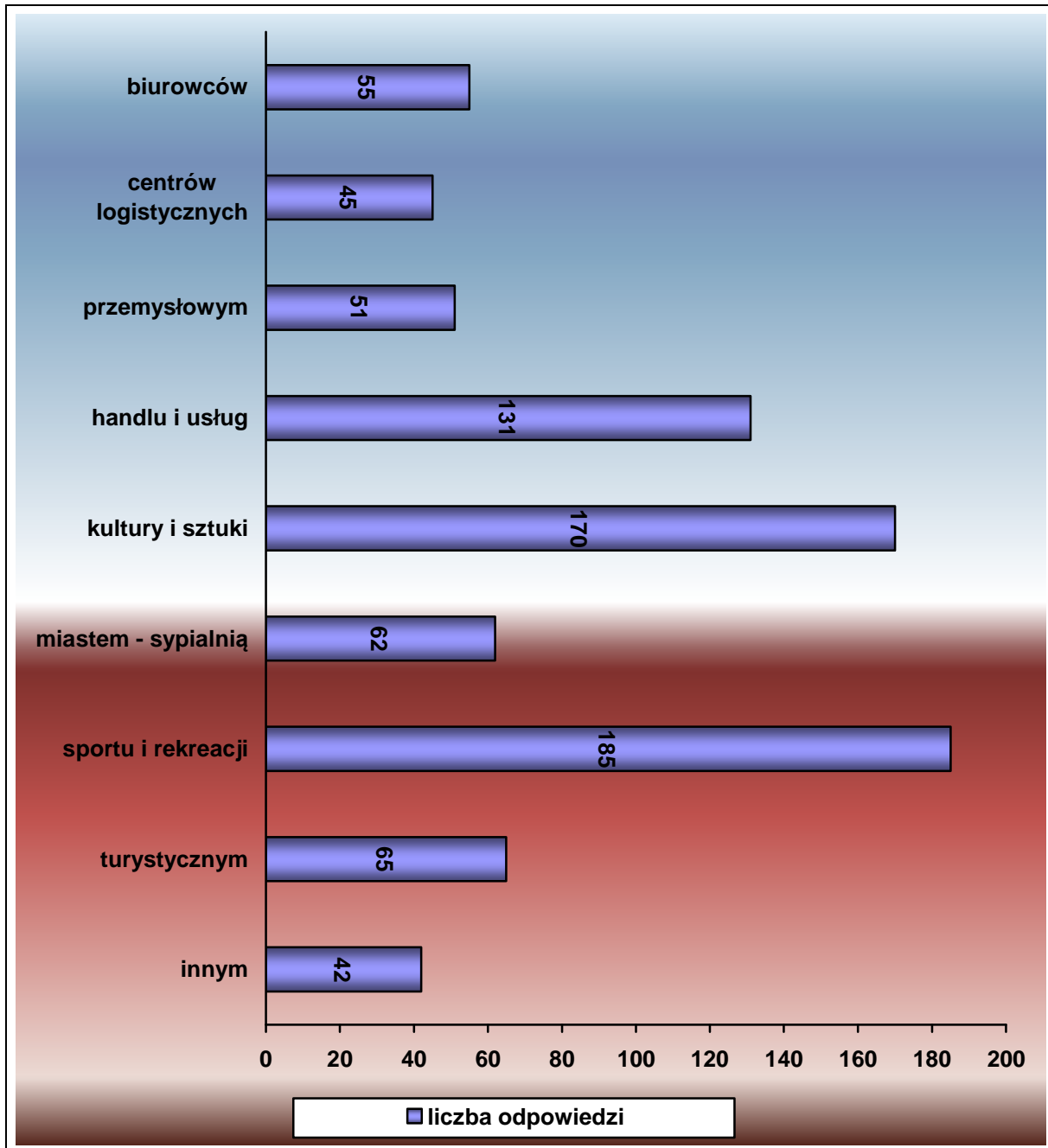

Pytanie 9: Jakim miastem powinien być Grodzisk Mazowiecki w przyszłości?

Rys. 12. Jakim miastem powinien być Grodzisk Mazowiecki w przyszłości?

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

W ramach pytania 9 ankietowani byli poproszeni o wskazanie, jakim miastem w przyszłości powinien być Grodzisk Mazowiecki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Respondenci mogli wybrać do trzech wskazań spośród 9 przedstawionych poniżej propozycji:

- Biurowców,
- Centrów logistycznych,
- Przemysłowym,
- Handlu i usług,
- Kultury i sztuki,
- Miastem – sypialnią,
- Sportu i rekreacji,
- Turystycznym,
- Innym.

Jednocześnie respondenci mogli dopisać swoje propozycje, jakim miastem wg nich powinien być Grodzisk Mazowiecki.

Najczęściej wskazywaną odpowiedzią było, iż Grodzisk Mazowiecki powinien być miastem sportu i rekreacji – respondenci zaznaczali ją aż 185 razy, tj. 50,96% wszystkich odpowiedzi.

Nieznacznie rzadziej pojawiała się odpowiedź, iż Grodzisk Mazowiecki powinien być miastem kultury i sztuki (170 wskazań, tj. 46,83%) oraz handlu i usług (131 wskazań, tj. 36,09%).

Dosyć często pojawiały się również odpowiedzi, że Grodzisk Mazowiecki powinien być miastem:

- turystycznym – 65 wskazań (17,91%),
- miastem – sypialnią – 62 wskazań (17,08%).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rzadziej respondenci wskazywali, iż chcą, aby Grodzisk Mazowiecki był miastem:

- biurowców – 55 wskazań (15,15%),
- przemysłowym – 51 wskazania (14,05%),
- centrów logistycznych – 45 wskazań (12,4%),
- innym – 42 wskazań (11,57%).

Wśród dopisanych odpowiedzi pojawiał się często aspekt społeczny, iż Grodzisk Mazowiecki powinien być miastem:

- „przyjaznym dla mieszkańców”,
- „przyjaznym dla młodych i ambitnych ludzi szukających wrażeń jak i stałego zamieszkania w mieści w ciszy i spokoju oraz zieleni”,
- „wielofunkcyjnym”,
- „normalnym”,
- „prorodzinnym”.

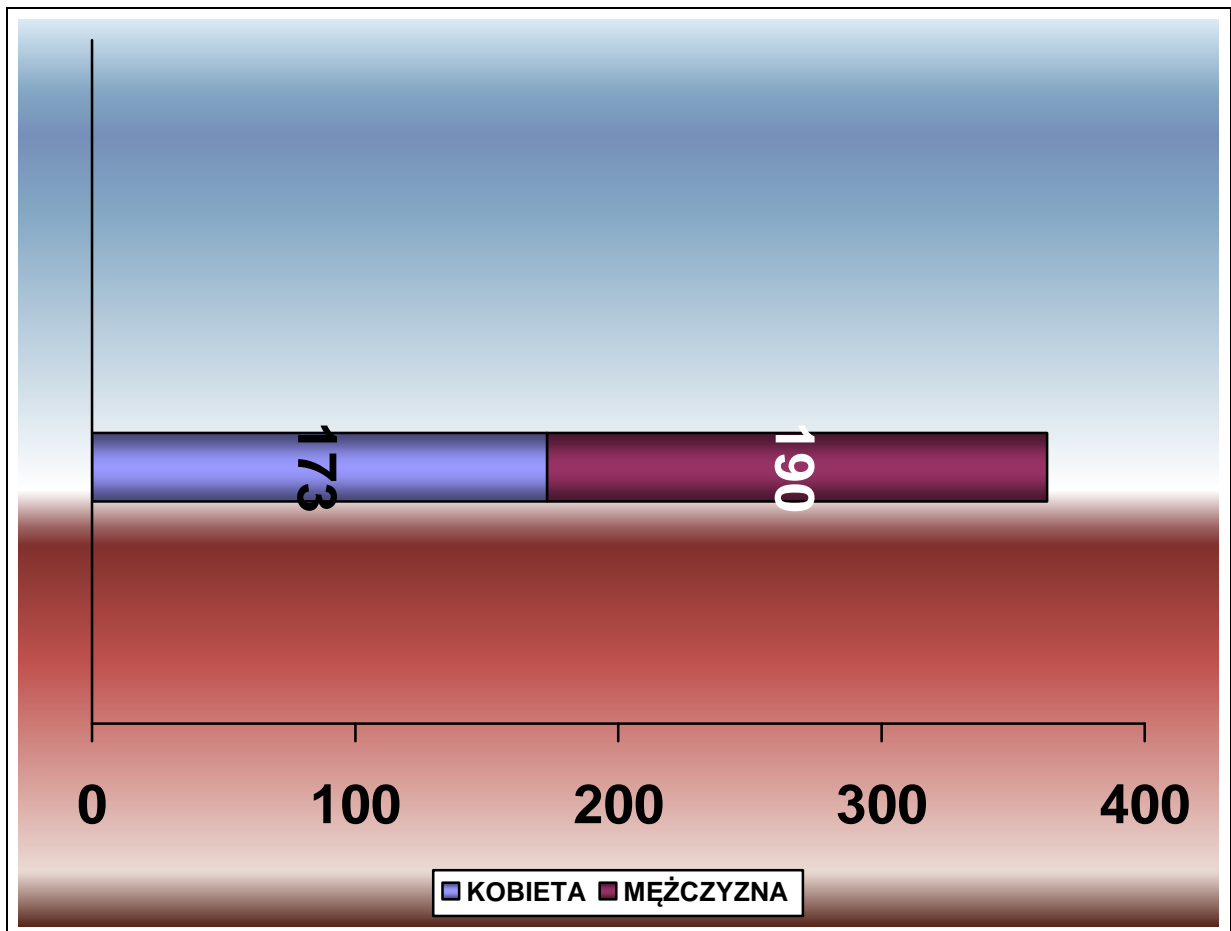
2. Analiza próby badawczej badanej zbiorowości.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pytanie 1: Proszę zaznaczyć swoją płeć.

Rys. 13. Płeć respondentów.

W badaniu wzięło udział:

- 173 kobiety, co stanowiło 47,66% wszystkich badanych,
- 190 mężczyzn, co stanowiło 52,34% wszystkich badanych.

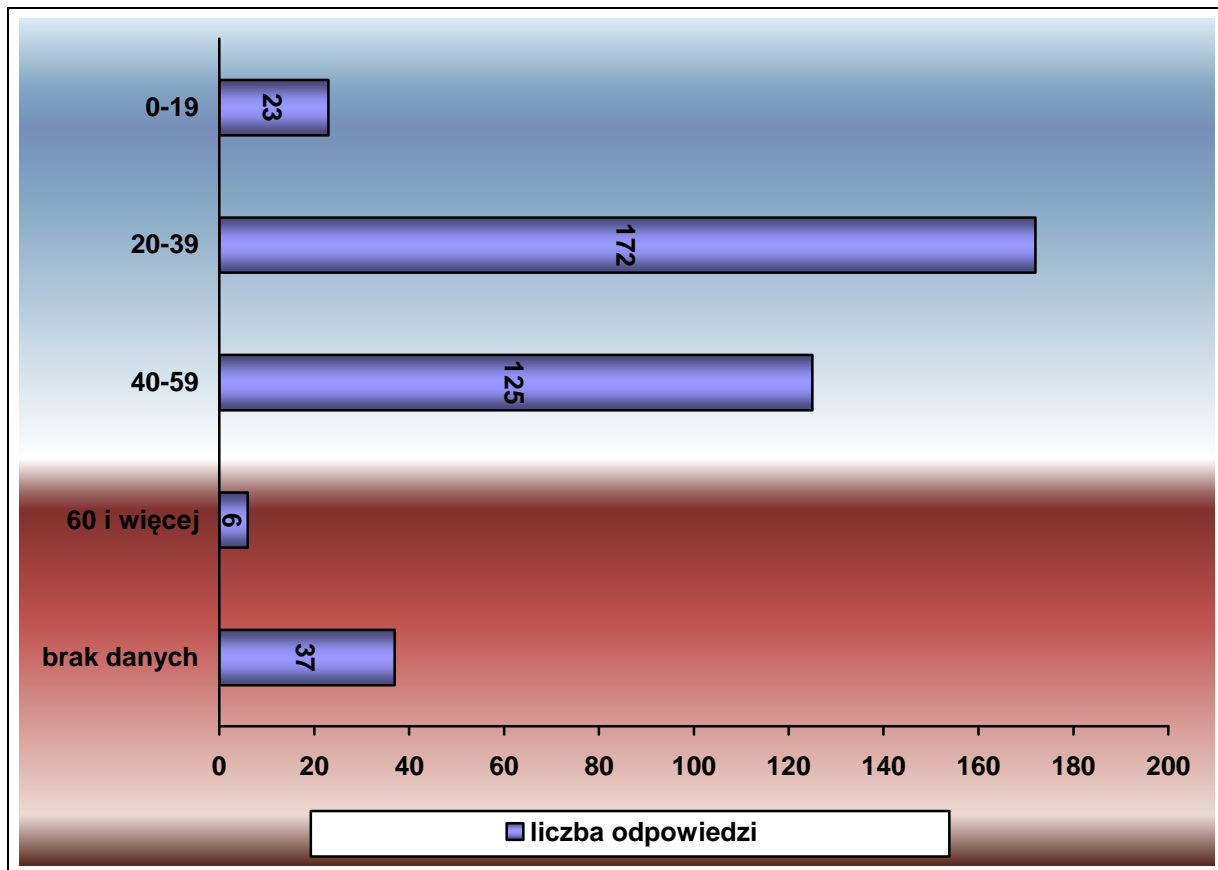

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pytanie 2: Proszę podać swój rok urodzenia.

Rys. 14. Wiek respondentów.

Najliczniejszą grupą badanych byli respondenci w wieku 20-39 lat – łącznie taki wiek zadeklarowało 172 badanych, tj. 47,38%. Drugą pod względem liczebności była grupa mieszkańców Grodziska Mazowieckiego w wieku 40-59 lat. Grupę tę reprezentowało 125 badanych, tj. 34,44%. Mniejszą liczebnością charakteryzowały się grupy wiekowe: 0-19 (23 badanych, tj. 6,34%) oraz 60 i więcej – 6 osób, tj. 1,65%.

37 respondentów nie podało roku urodzenia – grupa ta stanowiła 10,19% całej populacji badanych.

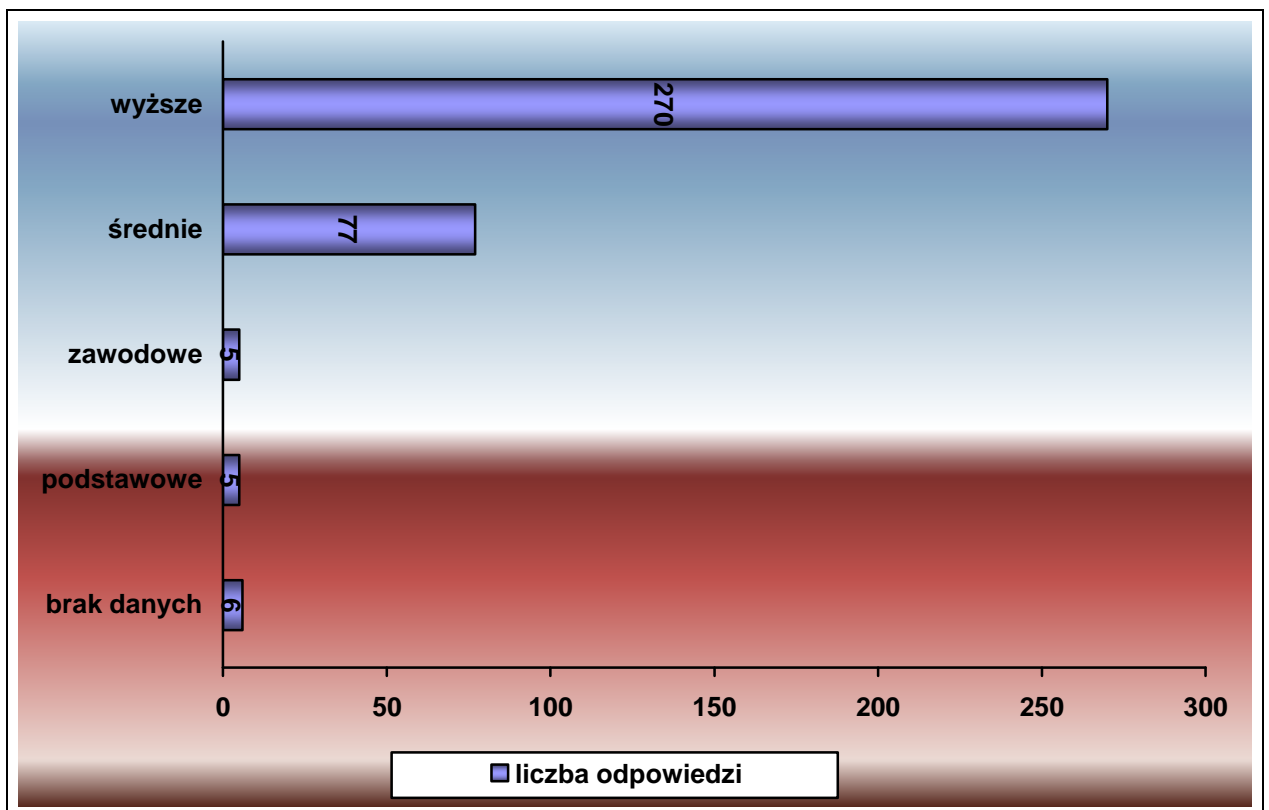

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Pytanie 3: Jakie ma Pani/Pan wykształcenie?

Rys. 15. Wykształcenie respondentów.

W badaniu wzięło udział 270 osób z wykształceniem wyższym, co stanowiło 74,38% badanej populacji. Drugą pod względem liczebności była grupa ankietowanych z wykształceniem średnim – 77 osoby, tj. 21,21%.

Kolejną grupą pod względem liczebności była grupa ankietowanych z wykształceniem podstawowym – taki poziom wykształcenia zadeklarowały 5 osób, tj. 1,38% populacji. Również tylko 5 osób zadeklarowało

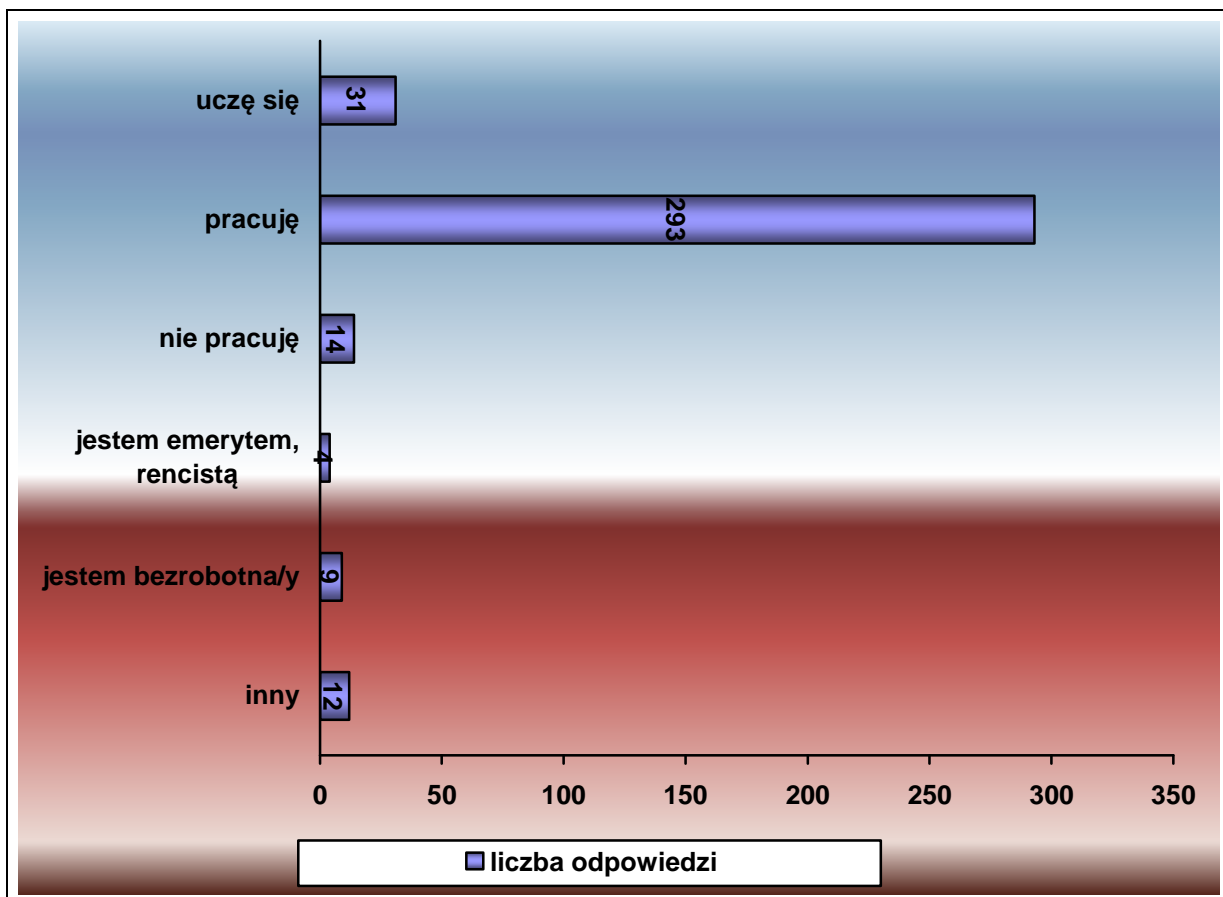
STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

wykształcenie zawodowe. Wykształcenia nie podało 6 osób, tj. 1,65% badanych.

Pytanie 4: Jaki jest Pani/Pana status zawodowy?

Rys. 16. Status zawodowy respondentów.

W celu scharakteryzowania próby badawczej zadano pytanie o status zawodowy respondentów. Najliczniejszą grupą wg statusu zawodowego była grupa pracujących – 293 osoby, tj. 80,72% wszystkich badanych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Drugą pod względem liczebności, była grupa osób uczących się – 31 badanych, tj. 8,54% wszystkich ankietowanych. Pozostałe grupy reprezentowane były w znikomym stopniu:

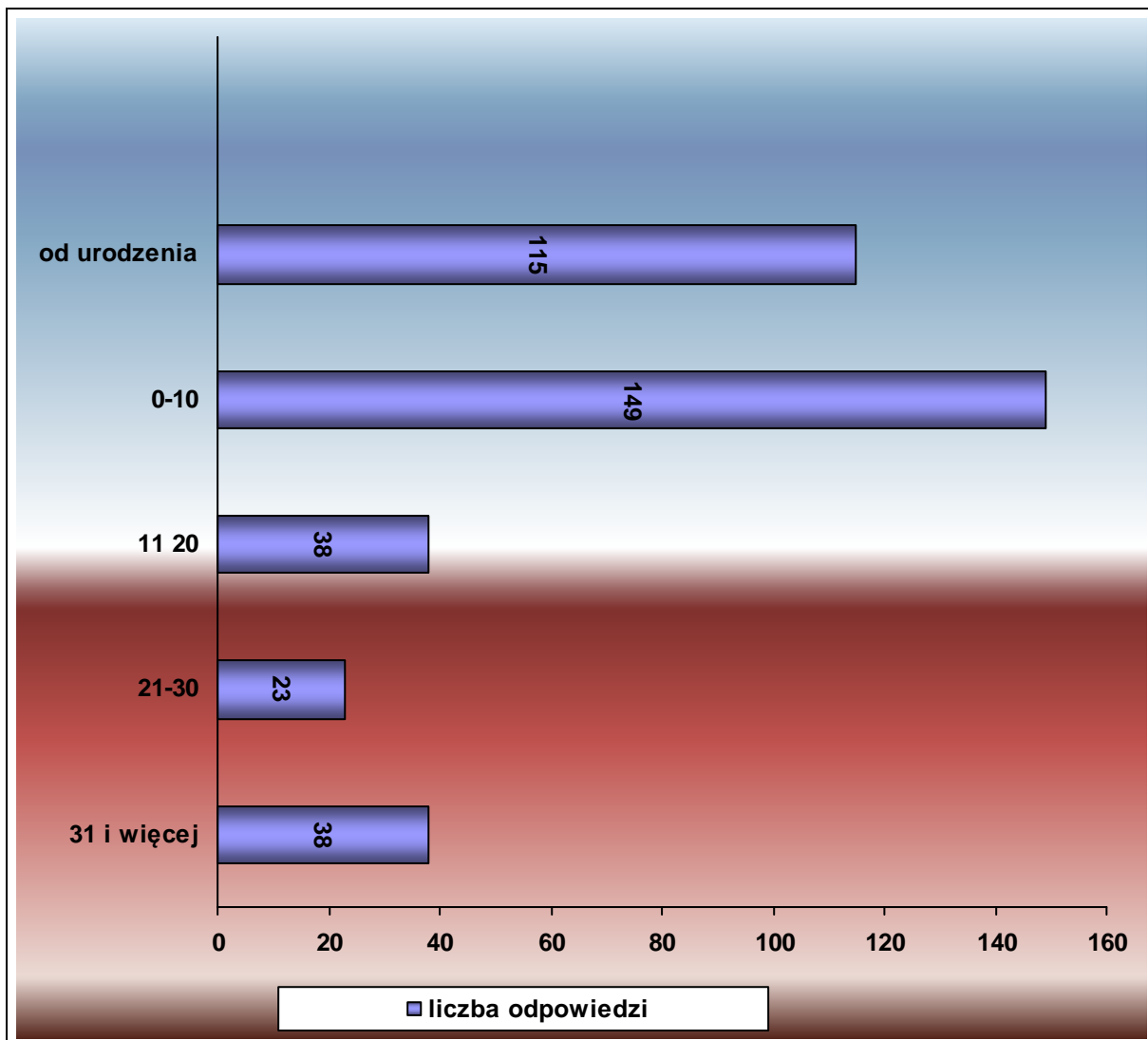
- nie pracuję – 14 osób (3,86%),
- jestem bezrobotna/y – 9 osób (2,48%),
- jestem emerytem, rencistą – 4 osoby (1,1%),
- inny – 12 osób (3,31%).

Pytanie 5: Jak długo mieszka Pani/Pan w Grodzisku Mazowieckim?

Rys. 17. Okres zamieszkiwania w Grodzisku Mazowieckim respondentów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

149 osób, tj. 41,05% badanych zadeklarowało, iż w Grodzisku Mazowieckim mieszka od 10 lat. Udział w ankiecie 115 osób, tj. 31,68%, tzw. „rdzennych mieszkańców” świadczy o dość dużym poziomie przywiązania do miejsca zamieszkania.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Wśród ludności napływowej do Grodziska Mazowieckiego zostały wyodrębnione jeszcze 3 grupy czasowe dotyczące okresu zamieszkania w mieście:

- 11-20 lat – 38 ankietowanych, tj. 10,47% wszystkich badanych,
- 21-30 lat – 23 ankietowanych, tj. 6,34% wszystkich badanych,
- 31 i więcej – 38 ankietowanych, tj. 10,47% wszystkich badanych.

Pytanie 6: W jakim mieście Pani/Pan pracuje lub uczy się?

W celu identyfikacji respondentów zadano pytanie w metryce ankiety, w jakim mieście Pani/Pan pracuje lub uczy się? Odpowiedzi na pytanie udzieliło łącznie 363 osoby.

Ponad 53% respondentów wskazało, iż miejscem pobierania nauki bądź pracy jest Warszawa. Ten wynik potwierdza to, jak ważnym ośrodkiem dla Grodziska Mazowieckiego jest stolica i jak ważne jest jego położenie w aglomeracji warszawskiej.

Około 28% odpowiedzi dotyczyło Grodziska Mazowieckiego. Natomiast Milanówek, Pruszków i Brwinów były wskazywane około 6-krotnie rzadziej niż Grodzisk Mazowiecki.

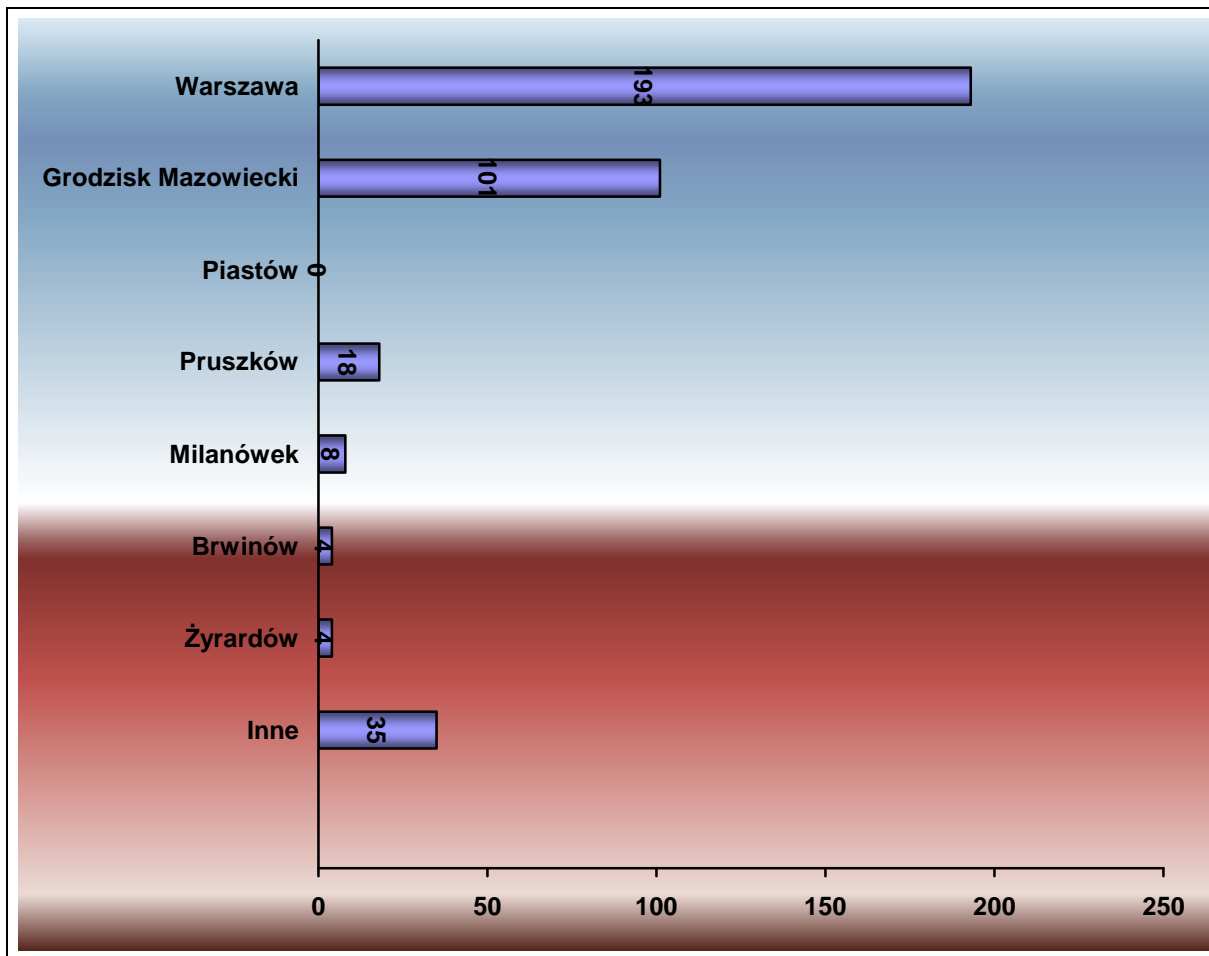

Prawie 10% ankietowanych wskazało inne miasto niż wymienione w ankiecie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Rys. 18. Wskazania respondentów, w jakim mieście pracują lub uczą się.

3. Wnioski z badania ankietowego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Aspekty pozytywne:

- Prawie 75% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym ocenia, iż dobrze lub bardzo dobrze mieszka się im w Grodzisku Mazowieckim,
- Mieszkańcy bardzo wysoko oceniają parki, zieleńce tereny rekreacyjne – ponad 80% wszystkich udzielonych odpowiedzi.
- Mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego bardzo wysoko oceniają infrastrukturę sportową (75% badanych) oraz jakość oferty kulturalnej (63% badanych).
- Blisko 90% badanych uważa, że Grodzisk Mazowiecki jest dobrym miejscem do zamieszkania i że wybrałoby właśnie to miasto jako miejsce do osiedlenia się (60% respondentów).
- Ponad 80% mieszkańców wiąże swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim.
- Ponad 70% mieszkańców chce, aby ich dzieci związały swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim.
- Mieszkańcy najczęściej wskazywali na to, aby Grodzisk Mazowiecki był miastem sportu i rekreacji.
- Dużej części mieszkańców zależy na tym, aby Grodzisk Mazowiecki był w przyszłości miastem kultury i sztuki.
- Dla mieszkańców bardzo istotny jest rozwój miasta w kierunku tworzenia miasta handlu i usług.
- Mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego dużą wagę do estetyki miasta oraz jego wielofunkcyjności, tj. aspektów sprzyjających osiedleniu się.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

- Znaczna część mieszkańców podkreśla wolę dalszego dynamicznego rozwoju miasta w kierunku zwiększenia jakości usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych oraz możliwości znalezienia pracy.

Sprawy problemowe:

- Mieszkańcy miasta bardzo często zwracali uwagę na zły stan dróg, chodników, brak parkingów, ścieżek rowerowych oraz niską jakość komunikacji.
- Nisko oceniają dostęp do żłobków i przedszkoli oraz jakość oferty edukacyjnej.
- Sprawą problemową dla mieszkańców jest jakość i dostępność do służby zdrowia.
- Bardzo ważna dla mieszkańców jest możliwość znalezienia pracy w mieście.

Inne spostrzeżenia:

- W badaniu wzięło udział więcej mężczyzn (52%) niż kobiet (48%).
- Największy odsetek badanych stanowili mieszkańcy w wieku 20-39 lat – ponad 47% badanych.
- Zdecydowana większość mieszkańców – około 75% - posiadała wykształcenie wyższe.
- Najliczniejszą grupą mieszkańców wg statusu zawodowego była grupa pracujących i stanowiła ponad 80% ankietowanych.
- Ponad 40% respondentów zadeklarowało, że w Grodzisku Mazowieckim mieszka od 10 lat, a prawie 32%, że od urodzenia.
- Około 54% mieszkańców wskazało, iż miejscem pobierania nauki bądź pracy jest Warszawa.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

III. Załącznik

ANKIETA

1. Jak mieszka się Pani/Panu w Gminie Grodzisk Mazowiecki?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle

2. Proszę wyrazić swoją opinię na temat następujących obszarów działania Gminy:

Lp.	OBSZAR DZIAŁANIA GMINY	OCENA				
		Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle
1.	Stan dróg					
2.	Stan chodników					
3.	Jakość edukacji					
4.	Dostęp do żłobków					
5.	Dostęp do przedszkoli					
6.	Infrastruktura sportowa (basen, boiska itp.)					
7.	Jakość oferty kulturalnej					
8.	Bezpieczeństwo mieszkańców					
9.	Jakość komunikacji miejskiej					
10.	Parki, zieleńce, tereny rekreacyjne					
11.	Estetyka i czystość					
12.	Możliwość znalezienia mieszkania					
13.	Możliwość znalezienia pracy					
14.	Dostęp do służby zdrowia					
15.	Pomoc dla osób niepełnosprawnych					

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

16.	Pomoc i opieka nad osobami starszymi					
17.	Sieć placówek handlowych					

3. Z wyżej wymienionych obszarów proszę wybrać 3 obszary wymagające najpilniejszej poprawy (wystarczy podać ich liczbę porządkową)

.....

4. Gdyby mogła Pani/Pan mógł wybierać, w którym mieście w województwie mazowieckim chciałaby Pani/ chciałby Pan mieszkać?

- Grodzisk Mazowiecki
- Piastów
- Pruszków
- Milanówek
- Brwinów
- Żyrardów
- Inne (jakie?)

5. Proszę dokończyć zdania:

- W Grodzisku Mazowieckim najbardziej podoba mi się.....
- Najmniej podoba mi się w Grodzisku Mazowieckim.....
- Chciałabym/chciałbym żeby Grodzisk Mazowiecki.....
- Do sąsiednich miast jeżdżę w celu.....

6. Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem: Grodzisk Mazowiecki to dobre miasto do zamieszkania?

- Nie
- Tak

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

7. Czy Pani/Pan wiąże swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

- Nie
- Tak

8. Czy chciałaby Pani/chciałby Pan by Pani/Pana dzieci wiązały swoją przyszłość z Grodziskiem Mazowieckim?

- Nie
- Tak

9. Jakim miastem powinien być Grodzisk Mazowiecki w przyszłości? (proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 określenia)

- Biurowców
- Centrów logistycznych
- Przemysłowym
- Handlu i usług
- Kultury i sztuki
- Miastem-sypialnią
- Sportu i rekreacji
- Turystycznym
- Innym (jakim?)

METRYCZKA

1. Proszę zaznaczyć swoją płeć

- Kobieta
- Mężczyzna

2. Proszę podać swój rok urodzenia

.....

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

3. Jakie ma Pani/Pan wykształcenie?

- Wyższe
- Średnie lub pomaturalne
- Zasadnicze zawodowe
- Podstawowe/gimnazjalne

4. Jaki jest Pani/Pana status zawodowy?

- Uczę się
- Pracuję
- Nie pracuję zawodowo, zajmuję się domem
- Jestem emerytem, rencistą
- Jestem bezrobotna/y
- Inny

5. Jak długo mieszka Pani/Pan w Grodzisku Mazowieckim?

- Od urodzenia
- 0-10 lat
- 11-20
- 21-30
- 31 i więcej

6. W jakim mieście Pani/Pan pracuje lub uczy się?

- Warszawa
- Grodzisk Mazowiecki
- Piastów
- Pruszków
- Milanówek
- Brwinów
- Żyrardów
- Inne